

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

TÁJÉKOZTATÓ

az Állami Számvevőszék 2018. évi szakmai
tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről
az Országgyűlés részére

ÁTLÁTHATÓSÁG

JELENTÉS

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

MEGÁLLAPÍTÁS

EGYÜTTMŰKÖD

SÁG

ÁLLAMHÁZTARTÁ

EREDMÉNYESSÉG ELEMZÉS

FÜGGETLENSÉG

ÁTLÁTHATÓSÁG

JELENTÉS

MEGÁLLAPÍTÁS

EGYÜTTMŰKÖDÉS

CÉLSZERŰSÉG

TÖRVÉNYESSÉG

ÁLLAMHÁZTARTÁS

SZABÁLYOSSÁG

JELENTÉS

MINŐSÉG

GAZDÁLKODÁS

INTEGRITÁS

EREDMÉNYESSÉG

ELEMZÉS

ELLENŐRZÉS

TANÁCSADÁS

FENNTARTHATÓSÁG

TUDÁSMEGOSZTÁS

TÁJÉKOZTATÁS

MÉRTÉKADÁS

TELJESÍTMÉNY

TANULMÁNY

INTÉZKEDÉS

MINŐSÉG

ÁTLÁTHATÓSÁG

FÜGGETLENSÉG

RENDEZETTSÉG

ELEMZÉS

ÉRTÉKTEREMTÉS

HASZNOSULÁS

EGYÜTTMŰKÖDÉS

GAZDÁLKODÁS

ELLENŐRZÉS

INTEGRITÁS

FENNTARTHATÓSÁG

SZABÁLYOSSÁG

KÖZPÉNZÜGYEK

ÁLLAMHÁZTARTÁS

TÁJÉKOZTATÓ

az Állami Számvevőszék 2018. évi szakmai
tevékenységéről és beszámoló az intézmény működéséről
az Országgyűlés részére

2019. május

B/6003
www.asz.hu

Domokos László

Domokos László
elnök

TARTALOM

● ELNÖKI ELŐSZÓ	4
● AZ ÁSZ ÉVES MŰKÖDÉSÉNEK ÖSSZEFOGLALÁSA	8
● AZ ÁSZ 2018. ÉVI SZAKMAI TEVÉKENYSÉGE	20
I. Tevékenységünk hasznosulási területei	21
1. Hasznosulás a jogalkotásban	21
2. Hasznosulás a közpézt felhasználó szervezetek oldaláról	24
3. Társadalmi hasznosulás területei – tájékoztatás, tanácsadói funkció	29
II. Ellenőrzési, elemzési tapasztalatok	34
1. „Jól irányított állam” működésének elősegítése	34
2. Ellenőrök ellenőrzése	54
3. Állami vagyonnal való gazdálkodás	58
4. Központi költségvetés	60
5. Önkormányzati terület	68
6. Költségvetési támogatások felhasználását érintő ellenőrzések	78
III. Szervezeti, módszertani előrelépések	84
1. Kapacitásfejlesztési lehetőségek	85
2. Stratégia felülvizsgálata	88
3. Adatbekérés igazítása a digitalizációs kihívásokhoz	88
4. GDPR megvalósítása szervezeti szinten	89
● AZ ÁSZ 2018. ÉVI GAZDÁLKODÁSA	90
Az Állami Számvevőszék költségvetési beszámolója	91
● MELLÉKLETEK	94
I. sz. melléklet: Az Állami Számvevőszék feladatai	95
II. sz. melléklet: A pártfinanszírozásra, kampányra, választásra vonatkozó rendelkezések főbb változásai	98
III. sz. melléklet: Rövidítésjegyzék	102
IV. sz. melléklet: Könyvvizsgálói jelentés	104

ELNÖKI ELŐSZÓ

Tisztelt Olvasó!

Megtiszteltetés számomra, hogy az Állami Számvevőszék 2018-ban végzett munkájáról Önök elé tárhatom az intézmény Tájékoztatóját és egyúttal a korábbi évekhez hasonlóan részletesen beszámolhatok az elmúlt év eseményeiről, ellenőrzési tapasztalatairól és tanácsadói tevékenységéről.

Hiszek abban, hogy minden teljesítmény alapja a szándék, az akarat, mely készletet ad. Pontosan ezért, a távlatokba vetett hittel és bizalommal szeretném a múltbéli teljesítményeket a szervezet aktuális tevékenységi hangsúlyainak megfelelően bemutatni. A megközelítés tehát megmaradt: a számvevőszéki ellenőrzési munka múltbéli eseményekre irányul, azonban a tapasztalatok értékelése a jövő feladatait célozza és az ellenőrzések eredményeként hozott döntések megalapozásához biztosít háttérrel.

Az Állami Számvevőszék ellenőrzéseivel, az azok alapján megfogalmazott javaslataival, illetve az ezeken alapuló, az ellenőrzött szervezetek által összeállított intézkedési tervek értékelésével, elsődlegesen a közpénzek és a közvagyon szabályos felhasználását, átláthatóságát, a közpénzek eredményes, hatékony és gazdaságos felhasználását mozdítja elő. E gondolatok ihlették intézményünk küldetését, mely célokból megfogalmazott feladatok alkotják a számvevőszéki munka alapját.

Az ÁSZ munkáját féléves ellenőrzési terv, tudatos elemző tevékenység alapján végzi. E szisztematikus technológia teszi lehetővé, hogy a Számvevőszék megfeleljen törvényi kötelezettségeinek és egyben a kockázatkezelési eredmények figyelembevételére alapján hosszú távú fókuszokat jelöljön ki, melyek egy része évek óta ugyanazon területeket célozza. A munka egy másik, számottevő része azonban - akárcsak más számvevőszékeknel - az aktuális kockázatelemzési és értékelési eredmények figyelembevételével zajlik.

Az intézmény számára kiemelten fontos az ellenőrzések mellett az ügynevezett tanácsadói, elemzési tevékenység, mellyel az Állami Számvevőszék, a jól irányított állam támogatásához járul hozzá, és amely feladatot az ÁSZ törvény is deklarálja számára. E funkció erősítésével elérhető, hogy a számvevőszéki teljesítmény hosszú távon és valóban mérhető hatással legyen a közpénzfelhasználó szervezetek gyakorlatára, ezáltal támogassa a jól irányított államot, közvetett hatással bírjon a makrogazdasági tényezőkre, és nem utolsósorban erre alapozva valóban támogassa az Országgyűlés munkáját is.

Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés legfőbb pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerveként, a demokratikus intézményrendszer független alapintézménye. Célja, hogy munkája eredményének felhasználói – így az Országgyűlés, a társadalom, a törvényalkotás – számára a rendszerszinten megjelenő, tipizálható és többszörösen fellelt problémák fókuszba kerüljenek, elősegítve a jól irányított állam működését. Az intézmény rendszerszintű elemzései, szintetizáló értékelései és konkrétumként megfogalmazott véleményei, javaslatai kifejezetten az Országgyűlés, valamint a Költségvetési Tanács munkáját hivatottak támogatni. Az ÁSZ a Költségvetési Tanács munkáját is támogatta több költségvetési és makrogazdasági elemzéssel; emellett minden évben véleményezi az Országgyűlés részére benyújtott költségvetési törvényjavaslatot, valamint elemzést készít a Költségvetési Tanács részére a költségvetési törvényjavaslat tervezetének és a törvényjavaslat megszavazása előtti változatának véleményezéséhez. Az ÁSZ a központi költségvetés végrehajtása, a zárszámadás ellenőrzése keretében az államháztartás egészéről von le megalapozott következtetéseket.

Az elmúlt években az Országgyűlés határozataiban új feladatokkal bízta meg az Állami Számvevőszéket, amelyek nagyban meghatározzák a távlati tervek irányát az ellenőrzések és elemzések tekintetében. Hasonlóképpen utat szabnak a korábbi Tájékoztatókban megjelent „ÁSZ felvetések”, melyek átfogó és lényeges, változási igényekre adnak választakat a jogalkotók számára.

Úgy hiszem, az országgyűlési határozatok, felkérések az Állami Számvevőszék munkájának elismerését is jelentik. Az Állami Számvevőszék 2018-ban is jelentős teljesítményt produkált.

Számokban kifejezve a kiadott jelentésszámot illetően: 323 darab jelentés készült az ellenőrzésekről, a munka összesen 806 ellenőrzött szervezet vonatkozásában zajlott. Ezen elvégzett munka alapján az ÁSZ 2161 javaslatot fogalmazott meg és 212 figyelemfelhívó levelet küldött az ellenőrzöttek felé. A javaslatok alapján az Állami Számvevőszék az ellenőrzöttek által készített számos intézkedési tervet véleményezett, elősegítve a javaslatok minél jobb hasznosulását. Az elvégzett ellenőrzésekkel az Állami Számvevőszék teljesítette törvényi kötelezettségeit.

Áttekintve az ellenőrzési megközelítéseket fontos hangsúlyozni, hogy az Országgyűlés az ÁSZ feladatául szabta az államháztartási rendszerben ellenőrzést végző szervezetek ellenőrzési módszertani fejlesztését. Ezáltal az ÁSZ olyan intézmények gazdálkodásának, működésének ellenőrzésére is jogosult, amelyek maguk is végeznek ellenőrzési, felügyeleti tevékenységet. Vagyis mivel az ellenőrzők tevékenysége szabályszerűbbé, hatékonyabbá és átláthatóbbá válik a Számvevőszék nagyobb hatást képes elérni a közpénzekkel való szabályszerű, felelős és felelősségteljes gazdálkodás előmozdítása érdekében. Ennek okán kiemelt figyelmet kapott a Magyar Nemzeti Bank, a Magyar Államkincstár és az uniós támogatások hatékony és szabályszerű felhasználásának elősegítése érdekében, az EUTAF ellenőrzése. Továbbá folyamatos és szisztematikus ellenőrzési felügyeletet kap az egyes szervezetek belső ellenőrzése.

Az állami vagyon eszközei alapvető szerepet töltenek be a közszolgáltatások megfelelő ellátásában. Ez a terület is az ÁSZ ellenőrzései fókuszában áll, így kiemelt figyelmet kaptak az állami tulajdonú gazdasági társaságok, ill. a közvagyonnal való felelősségteljes gazdálkodás fogalomköre. E tématerülethez kapcsolódik a beruházások és azok előkészítésének ellenőrzése, hiszen a felhasznált költségvetési források nagyságrendje, a beruházások révén létre hozott nemzeti vagyon nagy jelentőséggel bír. Az e területen 2017-ben végrehajtott módszertani fejlesztés gyakorlati megvalósulásaként az Állami Számvevőszék 2018-ban a kockázatértékelő rendszer alapján kiválasztott költségvetési szerveknél, valamint állami tulajdonú társaságoknál a folyamatban lévő beruházások esetében a döntés előkészítéstől a kivitelezés megkezdéséig felmerülő kockázatok beazonosítását és az integritási szempontok érvényesülését értékelték.

Az Állami Számvevőszék az elmúlt évek során végrehajtott szervezeti megújítással párhuzamosan módszertanait is folyamatosan fejlesztette. Az ÁSZ hitvallása alapján minőségközpontú folyamatokra van szükség, amelyek önmagukban meghatározzák a számvevőszéki produktumok színvonalát. Vallom, hogy az elmúlt évek során ÁSZ a minőségirányított működés kialakításával és a módszertani megújulással olyan legfőbb ellenőrző intézménnyé vált, amely az állampolgárok bizalmát élvező, szakmailag megkerülhetetlen alkotmányos szervezetként képes támogatni a jól irányított állam működését.

Változatlan fókuszként került meghatározásra a központi költségvetés területe, hiszen ez az államháztartás legnagyobb alrendszere, amely felelős a központi alrendszer finanszírozásáért. Kiemelkedő szerepét erősíti, hogy itt történik az önkormányzati alrendszer központi forrásainak biztosítása is. A központi alrendszer intézményei meghatározó szerepet töltenek be a közpénzek felhasználásában. Így a zárszámadás ellenőrzése mellett, szerepet kapott a központi alrendszer egyes intézményeinek pénzügyi és vagyongazdálkodása is. Értékelésre kerültek a kórházak ellenőrzési tapasztalatai – 17 intézmény átfogó tapasztalatai összegyűjtésével - és az állami felsőoktatási intézmények gazdálkodása és működése 27 hallgatói önkormányzat tekintetében. Ezek a témák nemcsak hogy aktualitással bírnak, de nagy társadalmi érdeklődésre is számot tartanak.

Az államháztartás működésére tekintve látni kell, hogy az önkormányzatok azon belül is külön alrendszert alkotnak. Így értelemszerű, hogy gazdálkodásuk megfelelősége és esetleges pénzügyi hiányai, adósságaik a kormányzati szektor hiányát és adósságát befolyásolják. Fontos újra és újra tudatosítanunk, hogy az önkormányzatok vagyona a nemzeti vagyon összességének részét képezi, így ennek ellenőrzése kiemelt feladatot jelentett a Számvevőszék számára 2018-ban is.

Az önkormányzatok belső kontrollrendszerének működését ún. témacsoportos ellenőrzések keretében végezte el a Számvevőszék, annak érdekében, hogy az ellenőrzések minél nagyon lefedettséget érjenek el, azok hatása minél inkább érvényesüljön. A felelős és fenntartható gazdálkodás pilléreként az önkormányzatok pénzügyi és vagyoni helyzetét

értékelték az ÁSZ. A fenti területeken túl 2018-ban az önkormányzatok adósságrendezési eljárásának területén is elkezdődtek az utóellenőrzések.

Az állami- és önkormányzati gazdasági társaságok ellenőrzési tapasztalatai alapján az érintett gazdálkodók menedzsment rendszerének megújítása érdekében már korábban megfogalmazásra kerültek a szemléletváltásra vonatkozó számvevőszéki javaslatok. Mivel már az előzőekben tényként került megállapításra, hogy az állami társaságok menedzsmentjének megújítására feltétlenül szükség van, így az ÁSZ 2018-ban új területekre terjesztette ki vezetőképző programját.

Mindezek mellett szükséges figyelmet fordítani a költségvetési források államháztartáson kívülre történő átadására is. E terület fokozott kockázatot jelenthet a közpénzek felhasználása szempontjából. Az ÁSZ a törvényi felhatalmazása alapján ellenőrizheti az államháztartásból nyújtott támogatás felhasználását a kedvezményezett szervezeteknél.

Az államháztartáson kívüli szervezetekkel szemben is alapvető követelmény, hogy a közfeladataik ellátásához biztosított közpénzeket átláthatóan használják fel. E területen 16 jelentést hozott nyilvánosságra az ÁSZ 2018-ban, melyekben összesen 75 javaslat került megfogalmazásra a nem állami humánszolgáltatók felé.

Fontos, hogy az Állami Számvevőszék 2016 óta értékeli az államháztartásból származó források felhasználásának ellenőrzése keretében az alapítványok, közalapítványok gazdálkodását. A politikai élet tisztasága, a pártok gazdálkodásának átláthatósága és elszámoltathatósága különösen érzékeny terület módszertani és társadalmi szempontból is. Így kiemelten fontos, hogy a pártok kizárólag törvényes forrásokból gazdálkodjanak ennek okán indokolt azokat rendszeresen ellenőrizni, ezért törvényi előírás alapján az Állami Számvevőszék a költségvetési támogatást kapott pártok gazdálkodásának törvényességét két évente ellenőrzi.

Végezetül tisztelt Olvasó, szeretném megosztani Önnel a 2018. évet övező gondolatom:

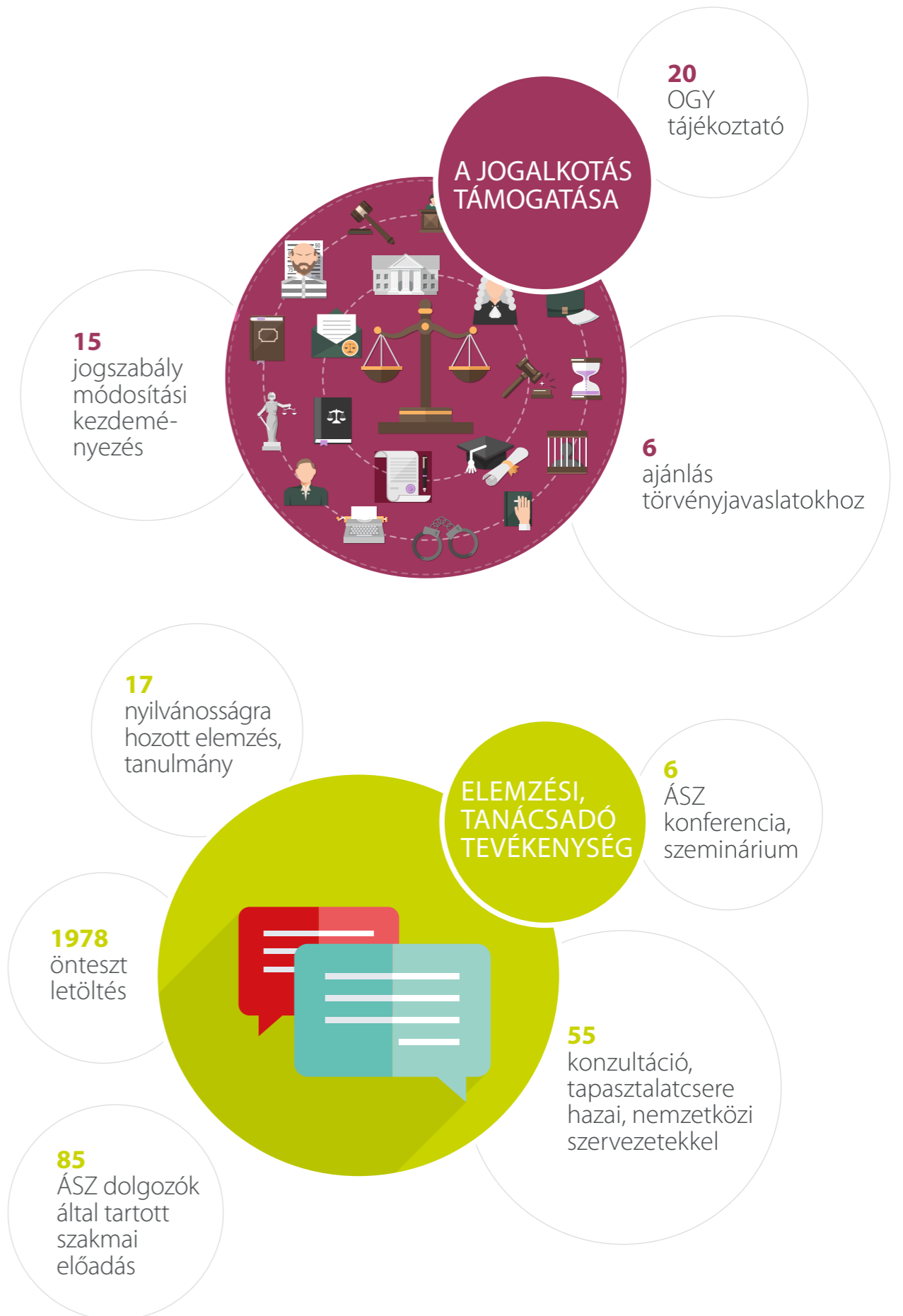
Az Állami Számvevőszék változatlan célja, hogy átláthatóbbá, tisztábbá és eredményesebbé tegye a közvagyon kezelését, a közszolgáltatások működését és a közpénzekkel való gazdálkodást. Mindennapjaink során látható és érezhető, hogy a világ fejlődik, és én magam hiszem, hogy e fejlődést az előretételek alapozza meg. Vallom, hogy a minőség, az átláthatóság, a tervezhetőség és a mérések, visszamérések - melyek az Állami Számvevőszék stratégiájának is alapkövei – hozzájárulnak ezen előretételekhez, és egyben kézzelfoghatóvá teszik a fejlődést.

Domokos László
elnök
Állami Számvevőszék

AZ ÁSZ MŰKÖDÉSÉNEK ÖSSZEFOGLALÁSA

Az elmúlt év eredményei

ELLENŐRZÉSI KIMENETEK

2018
323 jelentés

2013-2018
1480 jelentés

1994-2012
1089 jelentés

2161
javaslat

806
ellenőrzött
szervezet

212
figyelem-
felhívó
levél

ELJÁRÁSOK KEZDEMÉNYEZÉSE

177
eljárás
kezdeményezése

közbeszerzési
hatóság

kormány-
hivatal

cégbíróság

könyvvizsgálói
kamara

ügyészség

egyéb
szervek

NAV

többségi
önkormányzati
tulajdonban álló
gazdasági
társaságok

központi
költségvetési
szervek

AZ ELLENŐRIZÉS SÚLYPONTOK 2018-BAN

többségi állami
tulajdonban álló
gazdasági
társaságok

nem állami
humánszolgálta-
tók (alapítványok,
gazdasági
társaságok)

TÁRSADALMI TÁJÉKOZTATÁS, KOMMUNIKÁCIÓ

2314
hír az ÁSZ
hírportálon

8956
hír a
médiában

mintaadás
az átlátható-
ságban

150
elektronikus
sajtótájékoz-
tató

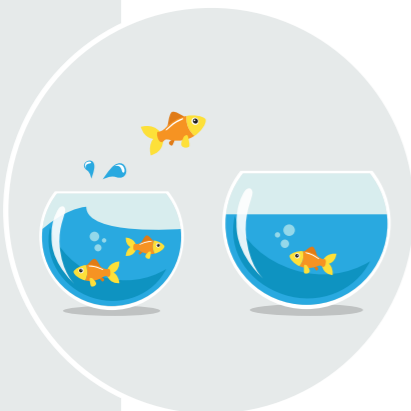

Az elmúlt év sajátos eseményei

ÁLLAMMENEDZSMENT MEGÚJÍTÁSA - KÖZPÉNZÜGYI VEZETŐKÉPZÉS

Az Országgyűlés az ÁSZ ez irányú tevékenységével összefüggésben 34/2015. (VII. 7.) számú határozatában támogatta, hogy a közpénzzel és közvagyonnal való gazdálkodásban érintett szervezetek tekintetében az ÁSZ szélesítse a vezetői rendszerekre vonatkozó tanácsadó tevékenységét és támogassa az etikus közpénzügyi vezetőképzést. Az ÁSZ 2018-ban új területekre terjesztette ki vezetőképző programját, melynek részletesebb tagolása a II/1.1. alpont Államenedzsment, felelős vezetői magatartás rész alatt található.

VÁLTOZÁSKEZELÉS - SZERVEZETI TUDÁS RENDSZERBE FOGLALÁSA

Annak érdekében, hogy az ÁSZ a változásokat hatékonyabban menedzselje, szükségessé vált egy egységes, szervezeti szintű változáskezelési keretrendszer kidolgozása. A változáskezelési elvek meghatározását követően 2016-ban került sor a változáskezelési projekt elindítására, amely megvalósítása három fázisban történt. A 2017. év végén gondos előkészítést követően kialakításra került egy keretrendszer, ami nem csupán elméleti szintű módszertanként született, hanem szempontrendszere és folyamata pilot programokon is csiszolódott. Az illetékes szervezeti egységek bevonásával végrehajtott projekt eredményeként 2018 tavaszán elkészült egy - a szervezeti felhasználókat segítő - gyakorlati módszertani útmutató.

NEMZETKÖZI TUDÁS-TERMÉK FEJLESZTÉSE - INTEGRITÁS KULTÚRA

Az Állami Számvevőszék a magyar közzféra integritási helyzetének objektív megítélése érdekében tájékoztató kiadványt készített, mely áttekinti az integritás kultúrájának hazai megszilárdítása érdekében, az elmúlt években megvalósult tevékenységét. Az ÁSZ a projekt eredeti célkitűzéseihez igazítottan a jogalkotás, az intézményi együttműködés és az oktatás-tudásmegosztás területén mutatja be a közzféra integritásának erősítése terén elért eredményeket. Az kiadvány a projekt rendszerszintű működését érzékeltetve szemlélteti az egymásra épülő projektfázisokat, a felmérések során nyert elemzési adatokat és azokra ráépülő országgyűlési/ kormányzati/ intézményi szintű intézkedéseket.

V4+3 TALÁLKOZÓ A JÖVŐBE MUTATÓ TÉMÁKRÓL

A jelen társadalmi kihívásait érintő témák kerültek napirendre a budapesti V4+3 számvevőszéki elnöki találkozón. Megvitatásra került az állampolgárokkal való kapcsolattartás és hatékony kommunikáció, a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos célok megvalósításának ellenőrzése az egyes országokban, illetve a kormányzati és számvevőszéki kapacitások mérése és azok hozzájárulása a jól irányított államhoz. A kétnapos eseményen részt vett, az osztrák, a cseh, a lengyel, a szlovák, a horvát számvevőszék elnöke, valamint a szlovén számvevőszék alelnöke.

EURORAI NEMZETKÖZI SZEMINÁRIUM

Az Állami Számvevőszék volt a házigazdája a soron következő EURORAI szemináriumnak, amelyen a szakmai program központi témája a helyi önkormányzatok tulajdonában lévő gazdasági társaságok ellenőrzése volt. A téma kiemelten fontos volt az önkormányzatok pénzügyi helyzete és eladósodottsága szempontjából, amely számos országban jelentős és aktuális probléma. A szakmai rendezvényen a résztvevőknek két szekció alkalmával oszthattak meg a helyi önkormányzatok tulajdonában lévő gazdasági társaságok ellenőrzésével összefüggő tapasztalataikat. Míg az első rész a pénzügyi és megfelelési ellenőrzés aspektusait, addig a második rész a kapcsolódó teljesítmény-ellenőrzési kérdéseket járta körül. A szemináriumon az ÁSZ-nak is alkalma nyílt ismertetni a témával kapcsolatos tapasztalatait, amelyeket az utóbbi években végrehajtott témacsoportos ellenőrzések során gyűjtött össze. A szakmai megbeszélés célja az volt, hogy a résztvevők minél több gyakorlati példán keresztül szerezzenek, illetve osszanak meg tudást a témában.

KUTATÁSOK ÉS FELMÉRÉSEK AZ ÁSZ TÁRSADALMI HASZNOSSÁGÁRÓL ÉS ISMERTSÉGÉRŐL

A két évente elvégzett Open Budget Survey nemzetközi felmérés legfrissebb jelentése alapján az ÁSZ megfelelően látja el szerepét a központi költségvetés átláthatóságának biztosításában és a költségvetésről készített számvevőszéki vélemény (jelentés) tartalma jobb színvonalú még a fejlett országok átlagánál is. A felmérésről készült összegző tanulmány szerint az ÁSZ részletesen és időszzerűen közzéteszi az ellenőrzési megállapításait, amelyekben vizsgálja a közpénzgazdálkodás szabályszerűségét és ellenőrzi annak hatékonyságát is. Ehhez rendelkezik a függetlenségét garantáló jogi környezettel, pénzügyi és szakmai eszközökkel, hiszen a végrehajtott hatalomtól teljesen függetlenül működik.

A Nielsen piackutató és elemző vállalat 2018. augusztus elején végzett felmérést az ÁSZ társadalmi ismertségéről és elismertségéről. A 2018. évben lezárult, illetve a három évvel ezelőtt elvégzett kutatás eredményeinek összehasonlításából az rajzolódott ki, hogy a magyar társadalomban emelkedik az ÁSZ-t és annak tevékenységét ismerők aránya, valamint egyre többen bíznak az ÁSZ megállapításaiban. A most készült kutatás arra is rávilágít, hogy az Állami Számvevőszéket ismerők jelentős része fontosnak, egyre nagyobb aránya pedig eredményesnek is tartja az ÁSZ munkáját.

INTÉZMÉNYI KAPCSOLATTARTÁS A TUDOMÁNYOS MEGOSZTÁS ÉS TAPASZTALATCSERE JEGYÉBEN

Az ÁSZ a magyarországi történelmi egyházak vezetőivel és öt hazai önkormányzati érdekszövetséggel 2018. évben is kezdeményezte a legfelsőbb szintű eszmecserét. Az ÁSZ évek óta visszatérően szervez kétoldali egyeztetéseket egyházi vezetőkkel tekintettel arra, hogy a nem állami humánszolgáltatók ellenőrzése keretében az egyházi intézményfenntartók, mint közpénzt felhasználó szervezetek gazdálkodása is rendszeresen nagyító alá kerül. A számvevőszéki tapasztalatoknak a tulajdonosi joggyakorló önkormányzatok felé történő rendszeres megosztása segíti az ellenőrzötteket a megállapítások értékelésében, és az ellenőrzések következtében megfogalmazott javaslatok végrehajtásában, továbbá hasznos információkat adnak a még nem ellenőrzött szervezetek részére is.

Az ÁSZ 2018-ban székházában fogadta az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) delegációját, a Francia Köztársaság nagykövetét, a kínai és az azeri számvevőszék delegációját, valamint a Koreai Igazságügyi Minisztérium küldöttségét. A számvevőszék szakemberei az idén több, mint 50 alkalommal vittek előadás formájában ismeretanyagot belföldi szakmai rendezvényekre, és számos esetben tájékoztódtak résztvevőként konferenciákon.

WWW.INTEGRITAS.ASZ.HU
WWW.PENZUGYISZEMLE.HU
WWW.ASZHIRPORTAL.HU

A működés fókuszterületeinek bemutatása

Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés legfőbb pénzügyi-gazdasági ellenőrző szerve, a demokratikus intézményrendszer független alapintézménye, valamint a legfőbb ellenőrző intézmények nemzetközi szervezetének aktív tagja. Jogállásából és küldetéséből adódó legfontosabb feladata, hogy tapasztalataival támogassa az Országgyűlés törvényalkotó és ellenőrzési tevékenységét. Az ÁSZ általános hatáskörrel végzi a közpénzekkel, az állami és önkormányzati vagyonnal való felelős gazdálkodás ellenőrzését, továbbá törvényben meghatározott feladatkörében eljárva ellenőrzi az államháztartás gazdálkodását, a központi költségvetés végrehajtását, a nemzeti vagyon kezelését és az államháztartásból származó források felhasználását.

Az ÁSZ az ellenőrzési témák kiválasztásánál elemzi az ellenőrizendő területek eredendő kockázatait, továbbá a már ellenőrzött szervezetek belső kontrollrendszerinél tapasztalt kockázatokat is, így egyre több információval rendelkezik az államháztartás és a közpénzek, közvagyon felhasználásának kockázatairól. Ennek birtokában az ÁSZ ellenőrzései azon területekre fókuszálnak, ahol azokra a legnagyobb szükség van.

AZ ÁSZ TEVÉKENYSÉGÉNEK FORMÁI

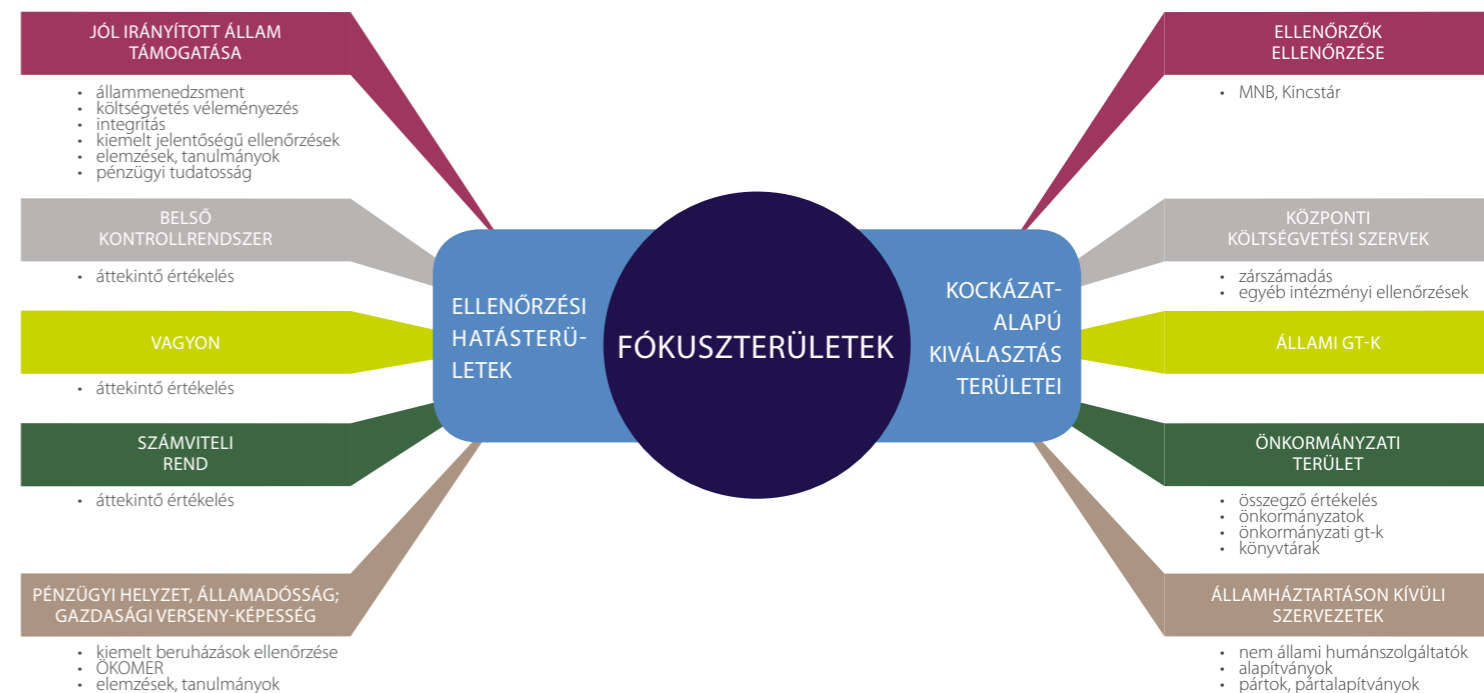
- Törvény szerinti gyakoriságú ellenőrzések
- Kockázatértékelés alapján kiválasztott ellenőrzött szervezetek
- Reprezentatív mintavétellel kiválasztott ellenőrzött szervezetek

A magyar közjogi rendszerben létező különböző ellenőrző szervek és szervezetek egymásra épülő „védelmi vonalai” hivatottak biztosítani a közpénzek és a közvagyon felhasználásának ellenőrzését. Az államháztartási törvény az államháztartás pénzeszközeivel és a nemzeti vagyonnal történő szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes gazdálkodás, a beszámolási és adatszolgáltatási kötelezettségek szabályszerű teljesítésének biztosítása érdekében az államháztartás ellenőrzési rendszerében három területet nevesít, amelyek az államháztartás három védelmi vonalát alkotják. Az első védelmi vonal az államháztartás belső kontrollrendszere és az azt magába foglaló belső ellenőrzés, a második a kormányzati, önkormányzati felügyelet és ellenőrzés, a harmadik védelmi vonal a független külső ellenőrzés, mint az Állami Számvevőszék által végzett ellenőrzés.

E szerep nem csupán kötelezettségeket jelent, hanem felelősséget is. Az adófizető polgárok joggal várják el, hogy az Országgyűlés legfőbb pénzügyi ellenőrző szerve rajta tartsa a szemét a közpénzügyeken, valamint a legégetőbb gazdasági és társadalmi problémákra fókuszálva megossza tapasztalatait és jó gyakorlatait a közpénz felhasználóival.

Az ÁSZ 2018. évi tevékenységét – törvényi mandátuma és a törvény által meghatározott gyakorisággal végzett ellenőrzéseken túl a további kapacitásainak kihasználásával – a következő területekre fókuszálta.

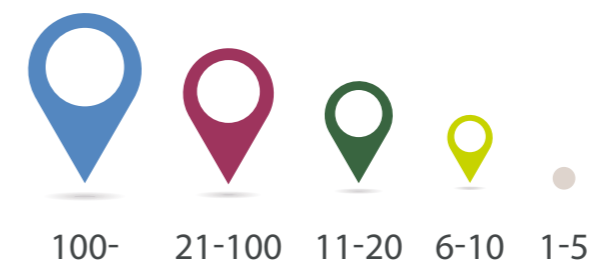
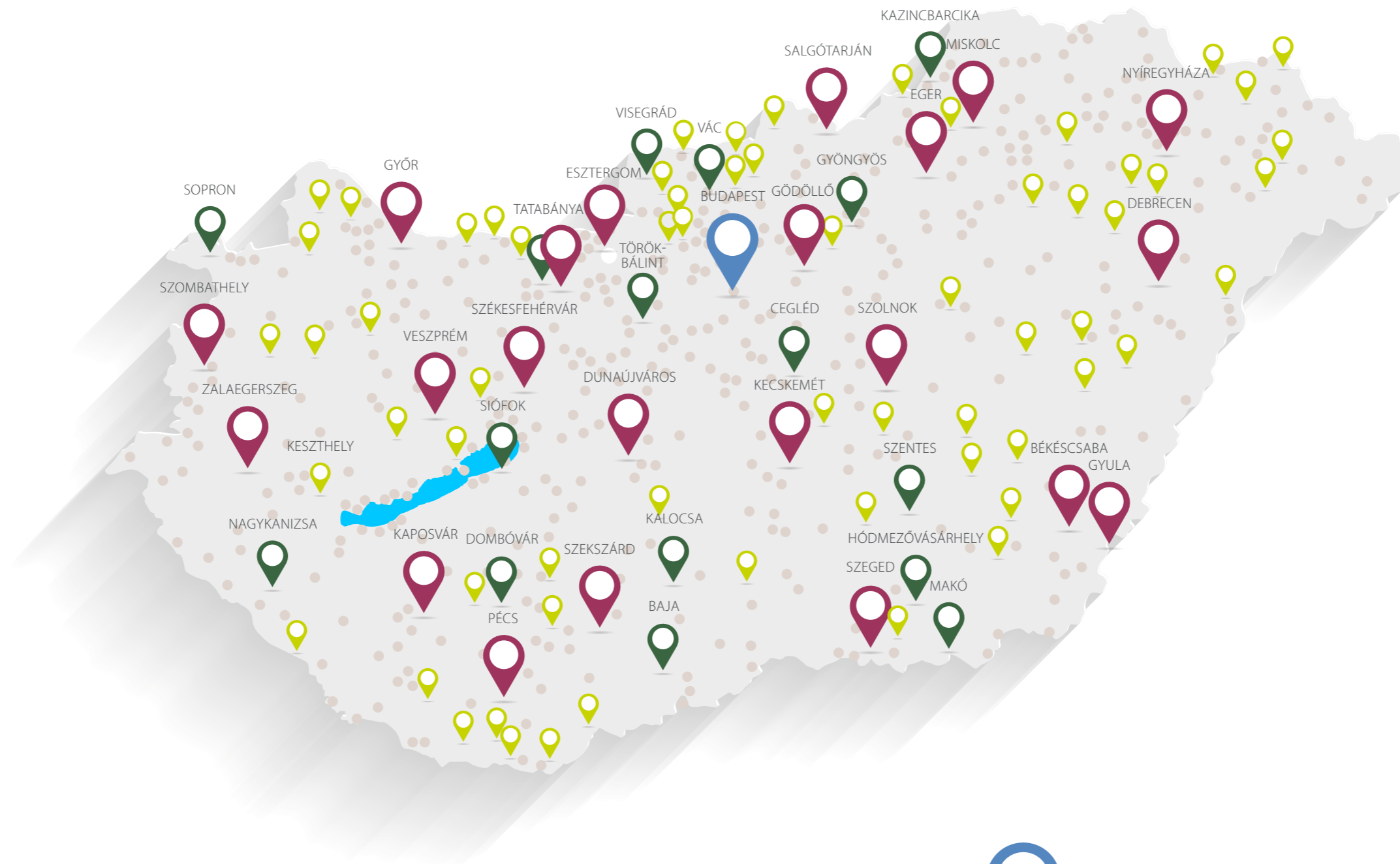
A 2018. évi fókuszterületek a korábbi évek tapasztalataira épültek, az ÁSZ törvény által meghatározott feladatok alapján, az aktuális közpénzügyi kockázatok figyelembevételével. A társadalmi hasznosulás minél nagyobb mértékű eléréséhez az ÁSZ egyre több területre terjeszti ki az ellenőrzéseit. Annak érdekében, hogy az ellenőrzések a közpénzek felhasználási területeit minél teljesebb körben, eredményesen és hatékonyan lefedhessék, 2018-ban is hangsúlyos szerepet kaptak az úgynevezett témacsoportos ellenőrzések. A több éven keresztül, rendszeresen megújított programok alapján történő, meghatározott témában végzett szervezet-specifikus témacsoportos ellenőrzések az államháztartás különböző részterületeit, valamint az államháztartáshoz szorosan kapcsolódó, de azon kívüli szervezetek csoportjait (például: önkormányzatok, központi költségvetési szervek) is érintik. A kockázatelemzés eredményeként kijelölt ellenőrzött szervezetekre egyedileg jellemző és hangsúlyosnak ítélt kockázatoknak megfelelően kiválasztott, a legnagyobb hasznosulással bíró ellenőrzések lebonyolítása érdekében az ÁSZ ezen ellenőrzéseihez modulárisan felépített, célzott ellenőrzési programokat – úgynevezett téma-specifikus progamegységeket, programmodulokat – is készített.

Ellenőrzött szervezetek településenként 2013-2018

A linkre kattintva, illetve az ASZ honlapjáról (www.asz.hu) letöltve a QR-kód segítségével szemléletesen láthatók az ASZ jelentések számának évek közötti változásai ellenőrzött szervezeteként.

ELLENŐRZÖTT SZERVEZETEK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA TELEPÜLÉSENKÉNT 2013-2018. ÉVEK KÖZÖTT

ELLENŐRZÖTT SZERVEZETEK SZÁMA
(A TÖBBSZÖR ELLENŐRZÖTT SZERVEZETEK MAGASABB SZÁMMAL SZEREPELNEK)

Új területeken, egyedi ellenőrzési programok készültek, amelyek végrehajtása áthúzódik a 2019. évre:

- a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság ellenőrzése,
- a Magyar Államkincstár ellenőrzési tevékenységének ellenőrzése,
- a Magyar Villamos Művek Zrt. ellenőrzése,
- az állami tulajdonban lévő kulturális javakkal kapcsolatos vagyongazdálkodás ellenőrzése,
- a vészhelyzeti betegellátás rendszerének ellenőrzése
- a köznevelés ellenőrzési rendszerének ellenőrzése
- a gyermekétkeztetés rendszerének ellenőrzése
- a Nemzeti Adó- és Vámhivatal társasági adóval kapcsolatos feladatellátásának ellenőrzése
- a szegénységi küszöb alatt élők felemelésére tett intézkedések ellenőrzése vonatkozásában.

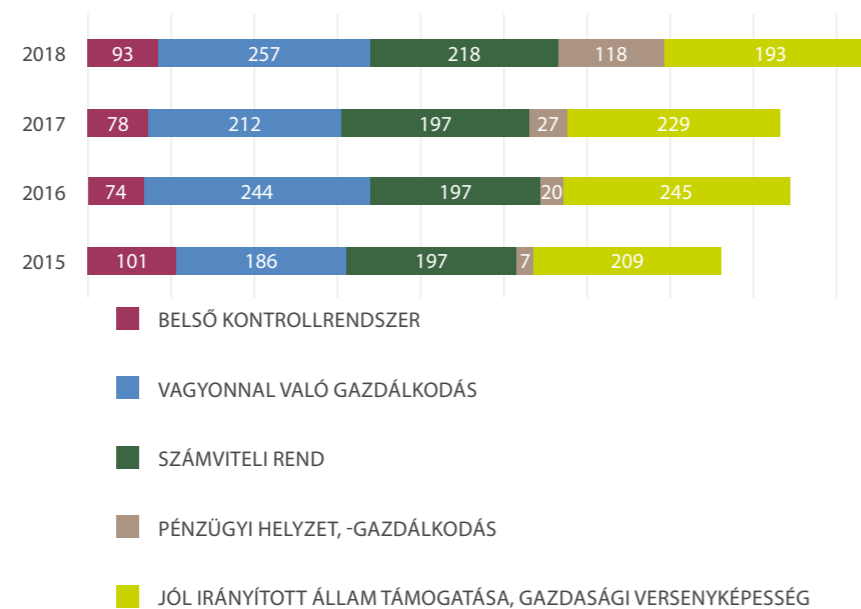
Az ÁSZ a helyi önkormányzatok ellenőrzése keretében a Magyar Államkincstár központi információs rendszerében rendelkezésre álló adatok monitorozását is alkalmazza, mellyel a korábbi időszakban nem ellenőrzött önkormányzatokat is be tudja vonni az értékelésbe. Az ÁSZ által kialakított önkormányzatok pénzügyi monitoring-rendszere (ÖKOMER) alapján végzett ellenőrzés során a monitoring riportok kiértékelésével, az önkormányzatok pénzügyi egyensúlyi helyzetére ható kockázatok feltárásával az ÁSZ hozzájárul az önkormányzatok gazdálkodása, feladatellátása fenntarthatóságának biztosításához. Az ÁSZ stratégiai célkitűzései között szereplő elszámoltathatóság megalapozása és a hasznosulás erősítése érdekében kiemelt jelentőségű utóellenőrzések keretében az ÁSZ egységes szempontrendszer szerint értékelte az ellenőrzési jelentéseiben megfogalmazottak alapján készített intézkedési tervek végrehajtását.

A linkre kattintva, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letöltve a QR-kód segítségével szemléletesen láthatók az ÁSZ jelentések számának évek közötti változásai ellenőrzött szervezeteként.

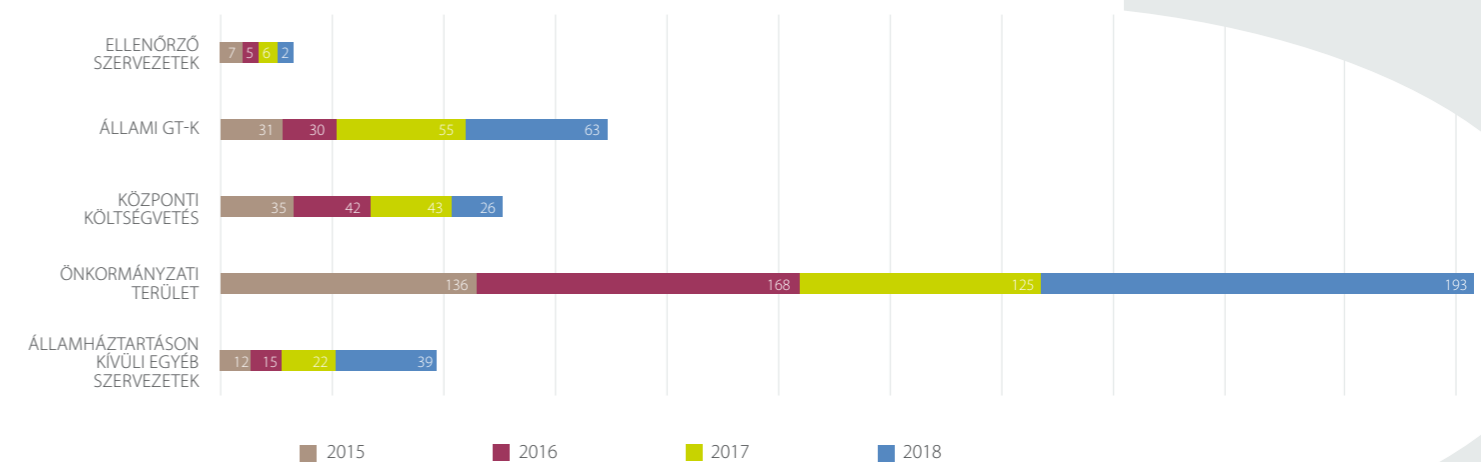

AZ ÁSZ JELENTÉSEK ELLENŐRZÖTT SZERVEZETENKÉNTI MEGOSZLÁSA 2015-2018. ÉVEKBEN (DB)

AZ ÁSZ JELENTÉSEK ELLENŐRZÉSI HATÁSTERÜLETENKÉNTI MEGOSZLÁSA 2015-2018. KÖZÖTT (DB)

AZ ÁSZ JELENTÉSEK ELLENŐRZÖTT SZERVEZETENKÉNTI MEGOSZLÁSA 2015-2018. ÉVEKBEN (DB)

AZ ÁSZ 2018. ÉVI SZAKMAI TEVÉKENYSÉGE

I. TEVÉKENYSÉGÜNK HASZNOSULÁSI TERÜLETEI

HASZNOSULÁS A JOGALKOTÁSBAN

Az Országgyűlés támogatása
|
ÁSZ javaslatok megjelenése
a jogszabályokban
|
Jogszabályok végrehajtásáról
visszajelzés

HASZNOSULÁS A KÖZPÉNZT FELHASZNÁLÓ SZERVEZETEKNEL

Ellenőrzések
|
Utóellenőrzések
|
A közpénzügyek rendezettségé-
nek javulásához való hozzájárulás
jogi eszközökkel
|
Jó gyakorlatok és etikus
minőségi vezetés térnyerése

TÁRSADALMI HASZNOSULÁS

Társadalmi tájékoztatás
|
Tanácsadói tevékenység
|
Közéleti és tudományos
életben közreműködés

1. Hasznosulás a jogalkotásban

1.1. HOZZÁJÁRULÁS AZ ORSZÁGGYŰLÉS MUNKÁJÁHOZ

Az ÁSZ Alaptörvényben rögzített, alkotmányos feladatának legmagasabb szintű hasznosulása a törvényalkotási munka támogatása. Az ÁSZ ellenőrzési tapasztalataival és tanácsaival támogatja az Országgyűlés munkáját, ezzel átláthatóbbá téve a közpénzek felhasználását az országgyűlési képviselők és az állampolgárok számára. E tevékenysége során az ÁSZ hozzájárul a magas színvonalú, állampolgárok érdekeit szolgáló törvényalkotáshoz.

AZ ORSZÁGGYŰLÉS TÁMOGATÁSA

20

OGY tájékoztatás

14

jogszabály módosítási kezdeményezés

7

ajánlás törvényjavaslatokhoz

14

jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése

Az Országgyűlés munkájának közvetett támogatása számtalan úton valósul meg:

- a jelentések és a kapcsolódó tanulmányok, elemzések megküldése az Országgyűlés tisztségviselői és a képviselők részére,
- a bizottsági munkának számvevőszéki tájékoztatókkal, háttéranyagokkal történő támogatása, jogszabály végrehajtásával kapcsolatos ellenőrzési tapasztalatok megismertetése,
- a törvényalkotási programhoz készített ajánlások a kapcsolódó ellenőrzések alapján,
- ellenőrzési tapasztalatokon alapuló jogszabály módosítási javaslatok,
- az ellenőrzési tervnek az Országgyűlés részére történő átadása,
- az átláthatóság biztosítása a társadalom egésze számára (ÁSZ Hírportál).

1.2. JOGALKOTÁS TÁMOGATÁSA AZ ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATOK ALAPJÁN

A magas színvonalú, állampolgárok érdekeit szolgáló törvényalkotás támogatása keretében az ÁSZ az ellenőrzési tapasztalatai alapján jogszabály módosításokat kezdeményezhet, amely során biztosítható az ellenőrzések során feltárt szabálytalanságok és hiányosságok rendszer szintű megszüntetése, valamint a jogszabályi környezet megújítása. Az ellenőrzési tapasztalatok még jobb hasznosulása érdekében – figyelemmel a 2017. évi ÁSZ beszámolóban szereplő ÁSZ felvetésekre is – felhívta az ÁSZ a jogalkotók figyelmét számos, a jogalkotást támogató felvetésére, javaslatára.

Törvényalkotási program

A törvényalkotási programban szereplő törvényjavaslatokhoz kapcsolódóan 7 elnöki levelet küldtünk az illetékes minisztereknek a következő témákat érintően:

Az ÁSZ-t érintő törvényjavaslatokat benyújtásuktól elfogadásukig folyamatosan figyelemmel kísérték az ÁSZ munkatársai, egyes törvényjavaslatokkal kapcsolatban a számvevőszéki álláspontról leveleket készítettek és kiadmányozás után eljuttatták az előterjesztők részére.

Jogalkotást támogató egyéb tevékenységek, tájékoztatók

2018-ban összesen 20 OGY tájékoztatót küldtek az ÁSZ munkatársai az Országgyűlés bizottságai részére az aktuális bizottsági napirendekhez igazodóan. Az ÁSZ tájékoztatót készítette a Gazdasági bizottság részére a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal 2016. évi zárszámadás keretében történt ellenőrzésének tapasztalatairól, továbbá a Kulturális bizottság részére a Magyar Tudományos Akadémia Igazgatása 2015. és 2016. évi zárszámadás keretében történt ellenőrzésének tapasztalatairól. A 2017. évi zárszámadás ellenőrzése keretében végzett ellenőrzések tapasztalatairól 6 tájékoztató (AJBH, BGA, GVH, Kúria, OBH és NAIH) került elküldésre az illetékes bizottságoknak (Igazságügyi bizottság, Nemzeti összetartozás bizottsága és Gazdasági bizottság). Az OGY bizottságai részére a beszámolási kötelezettséggel tartozó szervezetek 2017. évi beszámolóinak parlamenti tárgyalásához. A jelentős beruházások ügyében tett felvetésünket 2017 májusát követően ismételtelen jeleztük a Miniszterelnökséget vezető miniszternek hangsúlyozva a téma fontosságát és az ÁSZ közreműködői szerepét.

Jogszabály módosítási kezdeményezések

Az Állami Számvevőszék több jogszabály módosítását kezdeményezte 2018. évben, amelyek a következő területeket érintették:

Jogalkotást támogató kezdeményezések hasznosulása

Az Állami Számvevőszék által a jogalkotók felé a 2018. évben felvetett jogalkotást támogató kezdeményezésekből 3 került elfogadásra már ebben az évben:

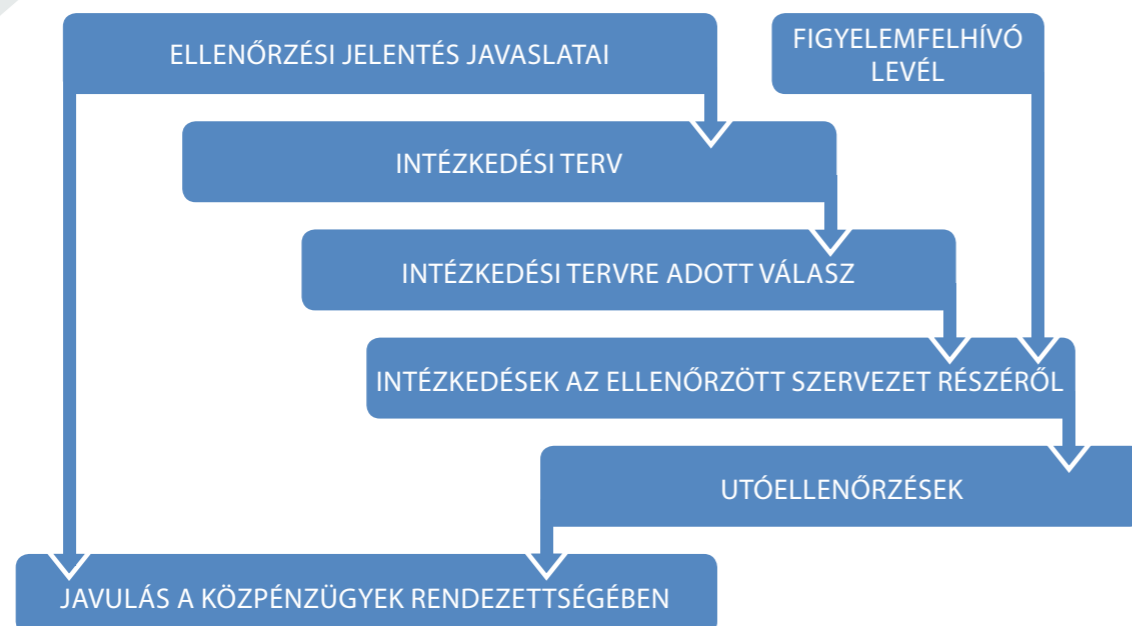
- az állami beruházásokkal összefüggésben a nemzeti vagyont érintő,
- a beszámoló cégbírársági ellenőrzése tárgyában megfogalmazott javaslataink,
- továbbá a 22/2018. (X. 16.) OGY határozat 2. pontjában került rögzítésre, hogy az OGY „támogatja az Állami Számvevőszék 2017. évi beszámolójának azon felvetését, mely szerint az Állami Számvevőszék által feltárt hiányosságok felszámolása érdekében az Állami Számvevőszék megállapításainak nagyobb ráhatása legyen a belső ellenőrzésre annak eredményessége növelése érdekében.”

Az állami beruházásokat érintő korábbi átfogó kezdeményezések egy konkrét megvalósulását jelentette „az állami magasépítési beruházások megvalósításáról” szóló T/3367. számú törvényjavaslat benyújtása, melynek általános vitájában az ÁSZ elnöke is felszólalt. Az Országgyűlés által elfogadott új törvénnyel egy új koncepció mentén kívánják a jövőben kezelni az állami magasépítési beruházásokat Magyarországon, annak érdekében, hogy az állami magasépítési beruházások egységes intézményrendszeri és eszközrendszeri háttérrel rendelkezzenek.

Az ÁSZ 2017. évi jogszabály módosítási kezdeményezései közül kettő került teljes egészében elfogadásra. Módosult a kampányfinanszírozási törvény, mely szerint a pártlistát állító párt köteles visszafizetni a költségvetési támogatást abban az esetben, ha a pártlista nem éri el a pártlistákra leadott összes érvényes szavazat legalább 1%-át. Továbbá, a pártoknak nyújtott tiltott támogatás behajtásának garanciáját jelenti az az NGM rendelet, ami a Magyar Államkincstár, mint hatóság részére intézkedési kötelezettséget határoz meg.

2. Hasznosulás a közpénzt felhasználó szervezetek oldaláról

A SZÁMVEVŐSZÉKI MUNKA ELLENŐRZÖTT SZERVEZETEKNEK VALÓ HASZNOSULÁSÁNAK FOLYAMATA

2.1. INTÉZKEDÉSI KÖTELEMMEL JÁRÓ MEGÁLLAPÍTÁSOKON ALAPULÓ JAVASLATOK ÉS INTÉZKEDÉSI TERVEK

Intézkedési kötelemmel járó megállapításokon alapuló javaslatok

Az ÁSZ minőségirányítási rendszere biztosítja, hogy az ellenőrzési megállapítások objektív tényeken alapuljanak, továbbá szakmai és jogi szempontból helytállóak legyenek.

Az ellenőrzési megállapításokat az ellenőrzött szervezet vezetője észrevételezheti a jelentéstervezet kézhezvételétől számított 15 napon belül. Az észrevételek kezelését az ÁSZ a törvényben meghatározott módon a számvevőszéki jelentésben feltüntetési és az el nem fogadást indokolja.

A jelentésekben szereplő javaslatokra az ellenőrzött szervezet vezetőjének intézkedési tervet szükséges készítenie a szabálytalanságok és hiányosságok megszüntetése érdekében, amelynek elfogadhatóságát az ÁSZ értékeli. Az ÁSZ az intézkedési tervben vállalt feladatok végrehajtását utóellenőrzés keretében ellenőrizheti.

Intézkedési tervek egységes szempontok alapján történő véleményezése

Az intézkedést igénylő megállapítás javaslatai hasznosulásának nyomon követése segíti a közpénzek és a közvagyon szabályszerű, gazdaságos és eredményes felhasználását, használatát.

Az ÁSZ a 2018. évben megjelent számvevőszéki jelentéseiben az ellenőrzött szervezetek vezetőinek az ellenőrzési megállapításokhoz kapcsolódóan 2161 javaslatot fogalmazott meg. Az ÁSZ jelentésekben megfogalmazott javaslatok végrehajtása és hasznosulása érdekében az ellenőrzöttek kötelesek intézkedési tervet készíteni, és azt az ÁSZ számára megküldeni. A felügyeleti vezetők értékelik, hogy a vállalt intézkedések összhangban vannak-e a számvevőszéki jelentésben foglalt javaslatokat megalapozó megállapításokkal. A kockázatelemzési feladatokat ellátó terület az intézkedési tervek és a felügyeleti vezetők által készített válaszlevelek egységes szempontok alapján történő véleményezésével támogatja az ÁSZ minőségirányított működését. Az intézkedési tervben foglaltak végrehajtásával az ellenőrzött szervezetek lépéseket tesznek a gazdálkodásukban meglévő hibák, hiányosságok felszámolására, amely hozzájárul a közpénzfelhasználás átláthatósága, elszámoltathatósága javulásához.

Az intézkedési tervekben előírt feladatok megfelelése, az intézkedési tervek kiegészítésre történő visszaküldésének ténye, illetve a kiegészítések száma alapul szolgálhat az ellenőrzött szervezettel kapcsolatos kockázatok feltárásához, amelyek az utóellenőrzések tervezése során hasznosíthatók.

Figyelemfelhívó levelek

Az ÁSZ elnöke a 323 db számvevőszéki jelentéshez kapcsolódóan 212 db figyelemfelhívó levelet küldött az ellenőrzött szervezetek vezetőinek. Ebben az ÁSZ jellemzően az ellenőrzések során feltárt jogszabálysértő gyakorlat megszüntetésére hívta fel az ellenőrzött szervek vezetőinek figyelmét, amelyek megszüntetésére intézkedéseket szükséges tenniük. Így például a figyelemfelhívó levelekkel az ÁSZ támogatja az 1660/2015. (IX.15.) számú Kormányhatározat megvalósulását is, amely értelmében a többségi állami tulajdonú gazdasági társaságok vezetőinek tevékenységét folyamatosan értékelni kell a szabályosság, eredményesség és gazdaságosság szempontjából.

2.2. UTÓELLENŐRZÉSEK

Az ÁSZ stratégiájában célul tűzte ki a korábbi ellenőrzések által feltárt hibák, hiányosságok és szabálytalanságok felszámolását. Ennek érdekében rendszeres utóellenőrzéseket végez, melyek hozzájárulnak a közpénzügyek rendezettségének javulásához, a nemzeti vagyon védelméhez, gyarapításához és megóvásához. Ezzel megvalósul a következményekkel járó ellenőrzés.

AZ ELLENŐRZÖTTEKNEK MEGFOGALMAZOTT JAVASLATOK, VÉLEMÉNYEK

2161 Javaslat

372 Címzett

212 Figyelemfelhívó levél

Mi a figyelemfelhívó levél?

Az ÁSZ tv. alapján az ÁSZ elnöke az ellenőrzés során feltárt jogszabálysértő gyakorlat, illetve a vagyon rendeltetésellenes vagy pazarló felhasználásának megszüntetése érdekében - ha jogszabály súlyosabb jogkövetkezmény alkalmazását nem írja elő - figyelemfelhívó levéllel fordulhat az ellenőrzött szerv vezetőjéhez. A szerv vezetője a figyelemfelhívó levélben foglaltakat tizenöt napon belül - testületi szerv a soron következő ülésén - köteles elbírálni, a megfelelő intézkedést megtenni és erről az ÁSZ elnökét értesíteni.

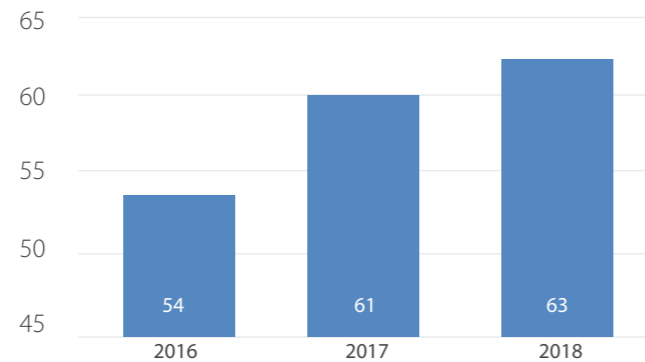
Így pl. az állami és önkormányzati gazdasági társaságok esetében szükséges, hogy a társaságoknál tapasztalt pénzügyi- gazdálkodási kockázatokra közvetlenül felhívjuk a tulajdonosok figyelmét. Nekik módjukban áll a felelősségi körükben az indokolt lépéseket megtenni a kockázatok hatékony csökkentésére.

Az ÁSZ 2018. évben is folytatta utóellenőrzési gyakorlatát, melyen keresztül értékelte, hogy a korábbi számvevőszéki jelentésben foglalt intézkedést igénylő megállapításokkal összhangban készített intézkedési tervben meghatározott feladatokat az ellenőrzött szervezet végrehajtotta-e. Az ÁSZ az utóellenőrzéseket önállóan vagy ellenőrzéshez kapcsolódóan, annak részeként végzi.

Az ÁSZ utóellenőrzési rendszere fokozza a fegyelmet, és igazolja, hogy a közpénzzel való gazdálkodás során nem lehet kitérni a szabályos működés felelőssége elől.

Az utóellenőrzések tekintetében 55 db vonatkozott az önkormányzati területre és 8 db a központi költségvetés területére.

UTÓELLENŐRZÉSEK SZÁMÁNAK ALAKULÁSA 2016-2018. ÉVEK KÖZÖTT (A NYILVÁNOSÁGRA HOZATALI ÉV ALAPJÁN)

2.3. A KÖZPÉNZÜGYEK RENDEZETTSÉGÉNEK JAVULÁSÁHOZ VALÓ HOZZÁJÁRULÁS JOGI ESZKÖZÖKKEL

A számvevőszéki ellenőrzések jogkövetkezmenyi rendszerét a 2011-ben megalkotott Alaptörvény, illetve annak első sarkalatos törvénye, a számvevőszéki törvény jelentősen megerősítette. Ennek köszönhetően 2011-ben végleg lezárult a következmények nélküli ellenőrzések korszaka Magyarországon. Az Állami Számvevőszék széleskörű eszközrendszerrel rendelkezik ahhoz, hogy a gazdaságos és szabályszerű közpénzfelhasználás megvalósítása érdekében az ellenőrzöttekre hatást gyakoroljon. Az ÁSZ tv. 1. § (5) bekezdése általános felhatalmazást biztosít arra, hogy ellenőrzések során tapasztalt szabálytalanságok egy része esetén az ÁSZ a konkrét ügyben eljárni jogosult hatóságot értesítheti.

Az ÁSZ intézményi küldetése, hogy a szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, rendezettségét, így járulva hozzá a jól irányított állam működéséhez. A számvevőszéki ellenőrzések végső célja alapvetően nem a hibakeresés, vagy az elmarasztalás, hanem a hibák megelőzésének előmozdítása, a közpénzügyek jó irányba való terelése, a pozitív változások elindítása és fenntartása. Az Állami Számvevőszék a hasznosulás mérhetősége, a további fejlesztések irányainak meghatározása érdekében nyilvántartja az általa kezdeményezett hatósági értesítéseket és azok visszacsatolását, eredményességét.

Fontos hangsúlyozni, hogy mivel az Állami Számvevőszék nem hatóság, az ellenőrzési megállapításokkal összefüggésben nem rendelkezik nyomozati jogkörrel, jogellenes cselekmény esetén kezdeményezheti a jogkövetkezmenyek érvényesítésére vonatkozó eljárást az erre jogosult szervnél. Amennyiben az ellenőrzések során bűncselekményre utaló gyanú merül fel, akkor az erre vonatkozó megállapításait az ÁSZ köteles az illetékes hatósággal haladéktalanul közölni.

Az értesítést követően az ügy gazdája már az értesített hatóság, amely saját hatáskörben dönt a további intézkedésekről. Ebből következően az ÁSZ az egyes ügyek állásáról, kimeneteléről nyomozati és egyéb hatósági eljárási érdekekre tekintettel konkrét információt nem szolgáltat.

Továbbá mivel az ÁSZ minden jelentése nyilvános és megtalálható a honlapján, így ezek megállapításai alapján bármilyen hatóság saját hatáskörben is kezdeményezhet eljárást.

A hatóságok felé megküldött értesítések 59%-a állami, vagy önkormányzati tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek, 24 %-a a helyi önkormányzatok, 11%-a a központi alrendszer egyes intézményei, 6%-a egyéb ellenőrzött szervezetek ellenőrzéséhez kapcsolódott.

Nyomozó hatóság értesítése

A 2018. évben a nyomozó hatósági értesítések 36%-át gazdasági társaságok, 46%-át önkormányzatok, 18%-át egyéb szervezetek ellenőrzése kapcsán tette meg az ÁSZ.

NYOMOZÓHATÓSÁGI MEGKERESÉSEK MEGOSZLÁSA (DB)

Könyvvizsgálói Kamara értesítése

Az ÁSZ 2018. évben 65 ellenőrzött szervezet könyvvizsgálójával szemben élt értesítéssel a Magyar Könyvvizsgálói Kamara felé. Az ÁSZ ellenőrzései során több esetben azt tapasztalta, hogy a beszámolók valódisága nem volt biztosított annak ellenére, hogy a beszámoló a könyvvizsgáló megfelelő minősítésű záradékkal látta el. Ennek okán az ÁSZ jelzéssel fordult a Könyvvizsgálói Kamara felé.

Közbeszerzési Döntőbizottság értesítése

Az ÁSZ 2018-ben 10 esetben élt törvény által biztosított közbeszerzési jogorvoslati jogával, ezzel hozzájárulva a közbeszerzések jogszerű végrehajtásának, a közpénzek elköltésének átláthatóságának előmozdításához. A legtöbbször szabálytalanság továbbra is a közbeszerzési eljárás mellőzése, valamint kisebb számban a megkötött szerződések közbeszerzési törvénybe ütköző módosítása volt.

A Közbeszerzési Döntőbizottság feladatait az ÁSZ értékelése alapján megfelelően látta el, ezzel csökkentette a közbeszerzési hibák kockázatait.

Kormányhivatal értesítése

Az ÁSZ 2018. évben az önkormányzatok ellenőrzése kapcsán 16 alkalommal értesítette az önkormányzatok törvényességi felügyeletét ellátó illetékes fővárosi vagy megyei kormányhivatalokat.

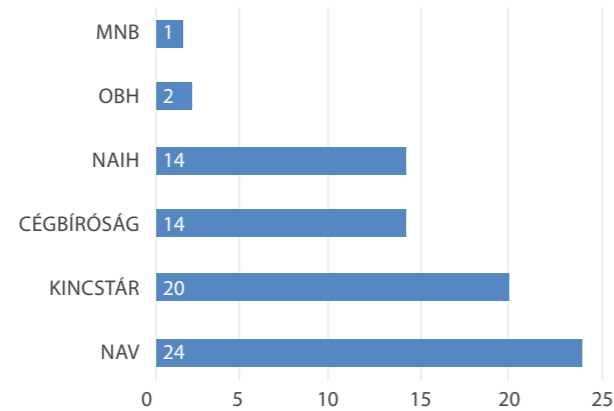
Az értesítéseket az indokolta, hogy a számvevők olyan megállapításokat tettek, melyek orvoslására az önkormányzat működése feletti törvényességi felügyeletet gyakorló fővárosi vagy megyei kormányhivatal – a felügyeleti jogköréből eredően – közvetlenebb és ezáltal hatékonyabb eszközökkel rendelkezik. Ilyen szabálytalanság volt többek között a gazdasági program, az SZMSZ, illetve a leltározási szabályzat hiánya, vagy ezek tartalmi hiányossága.

Az ÁSZ értesítései nyomán a kormányhivatalok több esetben törvényességi felügyeleti eljárás keretében törvényességi felhívással éltek, illetve számos esetben szakmai segítségnyújtást adtak az érintett önkormányzatoknak a feltárt hibák, hiányosságok megszüntetése érdekében.

ELJÁRÁSOK KEZDEMÉNYEZÉSE SZÁMOKBAN

- 11 Nyomozó hatósági értesítés
- 65 Könyvvizsgálói Kamara értesítése
- 10 Közbeszerzési jogorvoslat kezdeményezése
- 16 Kormányhivatalok értesítése
- 75 Egyéb szervek értesítése

EGYÉB ÉRTESÍTÉSEK 2018. ÉVBEN (DB)

Együttműködés a nyomozó hatóságokkal

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 261. § (1) bekezdése szerint a bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság jogi személytől, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettől adatszolgáltatást kérhet.

A nyomozó hatóságoknál már folyamatban lévő, nem az ÁSZ értesítése alapján indult büntetőeljárásokhoz kapcsolódóan az ÁSZ-nál adott esetben lehetnek olyan ellenőrzési dokumentumok, információk, amelyek a büntetőeljárás lefolytatása szempontjából jelentőséggel bírnak. Az ÁSZ 2018-ban 4 nyomozó hatósági megkeresésre adott választ, melyben a rendelkezésünkre álló iratok megküldésével érdemben támogattuk a büntetőeljárásokat lefolytató nyomozó hatóságok munkáját.

Költségvetési támogatás folyósítása felfüggesztésének kezdeményezése

Amennyiben az ellenőrzés rendeltetésellenes vagy pazarló felhasználást tár fel, illetve az ellenőrzött szervezet által a pénzeszközök kezelésére vonatkozó szabályok súlyos megsértésével történő károkozást, illetve ennek veszélyét állapítja meg, illetve az ellenőrzött szervezet a közreműködési (intézkedési) kötelezettségének nem tesz eleget az Állami Számvevőszék a kár megelőzése, illetve enyhítése, valamint az ellenőrzött közreműködésének kikényszerítése érdekében a költségvetési támogatás folyósításának felfüggesztését kezdeményezheti. A költségvetési támogatások felfüggesztése gyakorlati jelleggel vagyongmegóvó intézkedésnek minősül. Fontos azonban, hogy a közreműködési kötelezettség teljesítését követően a vagyongmegóvó intézkedés felfüggesztése kezdeményezhető. Az Állami Számvevőszék a 2018. évben – a fokozatosság elvének érvényesítése mentén – 24 alkalommal élt ezzel a lehetőséggel, amely hatékony eszköznek bizonyult a szabálytalan működés mielőbbi megszüntetése terén.

3. Társadalmi hasznosulás területei - tájékoztatás, tanácsadói funkció

3.1. TÁRSADALMI TÁJÉKOZTATÁS

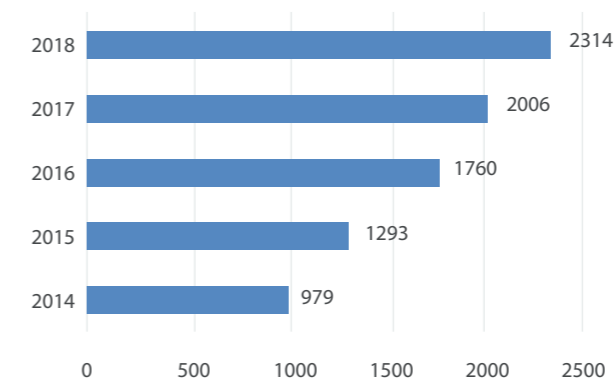
Az Állami Számvevőszék kiemelt hangsúlyt fektet munkájának hasznosulására, amelyhez tudatos, tervezett és proaktív kommunikációra van szükség. Az Állami Számvevőszék ellenőrzési eredményei, értékei közvetítésében mértéktartó és közérthető kommunikációt valósít meg.

Társadalmi hasznosulás

Az Állami Számvevőszék 2018-ban is törekedett rá, hogy releváns és aktuális, valamint közérdeklődésre számot tartó ellenőrzési témákra fókuszáljon kommunikációja során. Ennek köszönhetően 2018-ban 8956 alkalommal szerepelt a média napirendjén, amely több mint 20 százalékkal magasabb, mint a korábbi évben. A növekvő média megjelenésekkel egyenes arányban nő az ÁSZ társadalmi ismertsége is, amelyet a 2018 augusztusában végzett közvélemény kutatás is megerősített.

Elkészült az ÁSZ Hírportáljának okoseszközökre optimalizált verziója is. Az eredmények azt támasztják alá, hogy az Állami Számvevőszék 2018-ban is kiemelkedő mértékben biztosította az átláthatóságot a mindennapi munkájával, tevékenységével kapcsolatban. Ez azt is jelenti, hogy az ÁSZ a magyar közszféra egyik legátláthatóbban működő és legaktívabban kommunikáló szervezete.

AZ ÁSZ HÍRPORTÁLOKON PUBLIKÁLT MAGYAR NYELVŰ CIKKEK SZÁMA (DB)

2018-ban az ÁSZ a magyar nyelvű cikkek mellett további 459 cikket jelentetett meg a Hírportál három, idegen nyelvű oldalán.

Közérdekű panaszok hasznosulása

A közérdekű bejelentések elsősorban nem a folyamatban lévő ellenőrzések vonatkozásában, hanem az ellenőrzések tervezése során a kockázatelemzési tevékenység keretein belül, a helyszínkiválasztás folyamatában hasznosulnak. A 2018. évben kiválasztott helyszínek közel ötöde volt érintett közérdekű bejelentéssel. Az egyes ellenőrzési témákat, illetve szervezettípusokat tekintve, a helyszínkiválasztás során figyelembe vehető közérdekű bejelentések kétharmada önkormányzatokra vonatkozóan érkezett.

TELJESÍTMÉNYÜNK
SZÁMOKBAN A
KOMMUNIKÁCIÓ
TEKINTETÉBEN

8956 Hír a médiában

2314 Hír az ÁSZ hírportálon

65 Sajtóközlemény

150 Elektronikus sajtótájékoztató

8 Hagyományos sajtótájékoztató

Tudományos hasznosulás

Az ÁSZ folyamatosan kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a szakmai-tudományos közélettel megossza az ellenőrzési, tanácsadási és elemzési tevékenységének eredményeit. Az ÁSZ ezen tevékenysége keretében folytatta a problémacsoportokra koncentrált, tanulmányokban megjelenő összefoglaló, elemző munkáját, amely során közpénzügyi szakfolyóiratot jelentetett meg.

A Pénzügyi Szemle szakfolyóirat kiadásával az ÁSZ célja, hogy hiteles képet adjon a pénzügyi rendszerről, valamint - a legfontosabb pénzügyi összefüggések tükrében - a közszféra és a nemzetgazdaság működésének főbb vonásairól. További cél a felzárkózási, jövőépítési törekvésekről és a kapcsolódó szakmai viták, a pénzügyi tudatosság terjesztésének támogatása, valamint, hogy hozzájáruljunk a pénzügyi-gazdaságpolitikai döntések megalapozottságához.

2018-ban négy lapszámmal jelentkezett a Pénzügyi Szemle. A lapszámok fókuszában a következő témák álltak:

- a pénzügyi konszolidáció elmélete és gyakorlata,
- az államháztartás,
- fenntarthatóság és bizalom,
- gazdaság és pénzforgalom.

3.2. AZ ÁSZ TANÁCSADÓ TEVÉKENYSÉGE

Az ÁSZ kiemelt küldetése, hogy a törvényben meghatározott tanácsadó tevékenysége keretében – az ellenőrzési tapasztalatai alapján – támogassa a potenciális ellenőrzöttet. Az elemzések és tanulmányok mellett az ÁSZ konferenciákon, szemináriumokon, tudásmegosztó együttműködések és projektek alkalmával, valamint képzések és öntesztek során is megosztja tapasztalatait a szélesebb szakmai közönséggel.

Elemzések, tanulmányok

Az ÁSZ elemzéseivel és tanulmányaival támogatja az Országgyűlés munkáját, a közpénzek hatékony és célra tartott felhasználását. Az ellenőrzési időszakok eredményeinek elemzésével az ÁSZ ráirányíthatja a jogalkotók figyelmét a nemzetgazdaság szempontjából lényeges szektorokban esetlegesen felmerülő pénzügyi, szabályozási anomáliákra, amellyel az állam hatékony működtetését, a közpénzügyi gazdálkodás stabilitását és fenntarthatóságát támogatja. Az elemzések és tanulmányok készítése az ÁSZ tanácsadó tevékenységének egyik pillére és a jó kormányzás támogatásának kiemelten fontos eszköze. Tanácsadó tevékenysége keretében az Állami Számvevőszék 2018. évben 17 elemzést, tanulmányt hozott nyilvánosságra.

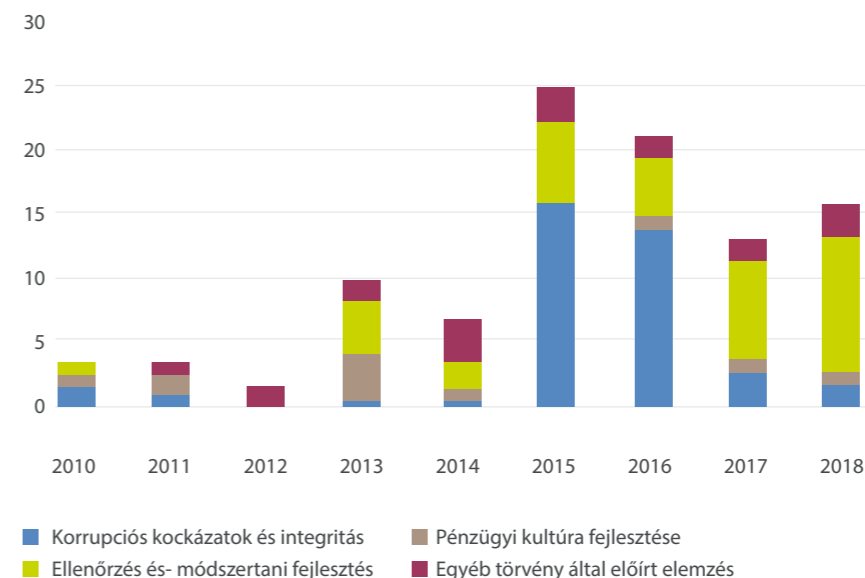
Az ÁSZ elemzési fókuszterületei

Az integritás kultúra széleskörű terjesztése érdekében 2014. és 2016. évek között az ÁSZ elemzéseinek legnagyobb aránya az integritással, az integritási problémák elemzésével, vizsgálatával volt kapcsolatos. Tekintettel arra, hogy mindezek következtében az ÁSZ tanácsadó szerepe nagyban érvényesült az integritás témakörében (például különböző képzések, nemzetközi tudásmegosztás), az ÁSZ elemzéseinek többsége mostanra új területekre fókuszál (természetesen ez nem jelenti a régi területek elhanyagolását, figyelmen kívül hagyását).

Az Állami Számvevőszék törekvése fókuszában egyre inkább azok az elemzések állnak, melyek az átfogó, több azonos szektorban tevékenykedő szervezet ellenőrzési tapasztalatait elemzik. Ezen tanulmányok rámutatnak a szektorban működő és az ÁSZ által kockázatelemzés alapján ellenőrzött szervezetek tevékenységében rejlő szabálytalanságokra és egyéb kockázatokra, melyek alapján felhívhatja az adott szektorban működő egyéb szervezetek figyelmét is az esetleges, más szervezetek esetében már felfedezett kockázatokra. Ez a módszer egy önmagát generáló kört eredményez, mivel az ellenőrzési tapasztalatokra épülő összesítő elemzések új, kockázatos ellenőrzési területekre mutathatnak rá, amelyek ellenőrzési tapasztalatait szintén lehet majd összegezni és így tovább.

Az ÁSZ az elsődlegesen kockázatelemzésen alapuló ellenőrzéseit törekszik összhangba hozni azzal, hogy a szektorok esetében a nagyobb súlyú, példamutató vagy meghatározó szervezeteket vegye górcső alá, hiszen ezzel szélesebb körű hasznosulást érhet el a szektor egészét tekintve, és így nagyobb mértékben járulhat hozzá az adott szektor gazdasági versenyképességének javulásához.

A 2010-2018. ÉVEKBEN KÉSZÍTETT ELEMZÉSEK SZÁMA AZ OGY HATÁROZATONKÉNTI TERÜLETEKRE VALÓ MEGOSZLÁSÁNAK TEKINTETÉBEN

Az ÁSZ hozzájárulása a gazdasági versenyképességhez

Az államháztartás gazdálkodásában, működésében kiemelt jelentőségű a pénzügyi helyzet egyensúlyának megteremtése, az államadósság alakulásának fenntartható pályán tartása és a gazdasági versenyképesség elősegítése. Az ÁSZ ezért kiemelt figyelmet szentelt ezen területek ellenőrzésének, elemzésének az elmúlt években.

Az Állami Számvevőszék ellenőrzéseivel és elemzéseivel az ország versenyképességét meghatározó objektív tényezőkre is fókuszál. Magyarország versenyképességét leginkább befolyásoló alapvető követelmények – beleértve az államadósság és a hiány alakulását – az Alaptörvényben rögzítettek. Az Alaptörvény előírja, hogy amíg az államadósság meghaladja a GDP 50 %-át, addig az államadósság GDP-hez viszonyított arányát (az adósságmutatót) folyamatosan javítani kell. A Stabilitási törvény pedig meghatározza az államadósság fogalmát és a csökkentés mértékét (államadósság-szabály). Az átláthatóság, a törvényesség, célszerűség és az eredményesség Alaptörvényben meghatározott követelményeit minden közpénzzel, illetve közvagyonnal gazdálkodó szervezetnek szem előtt kell tartania.

A fenntartható gazdasági növekedés javítása összefüggést mutathat a gazdálkodás szabályszerűsége biztosításának törekvéseivel és az ellenőrzések nyomán a pénzügyi helyzet stabilizálásának szándékával.

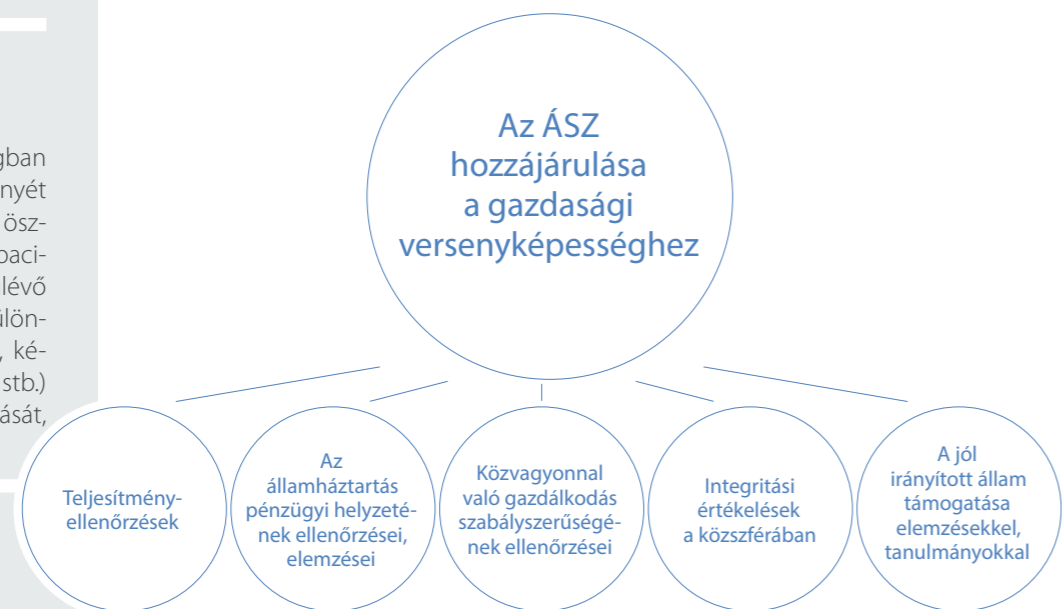
Az Állami Számvevőszék elemzési tapasztalatai alapján levonható következtetés, hogy a magyar gazdaság objektív makrogazdasági mutatói és ezáltal a versenyképessége javult. Az államadósság-mutató csökkenő tendenciát követ, emellett mozgásteret biztosító, jelentős implicit tartalékot mutat. A centralizációs és az újraelosztási arány előző években tapasztalt növekedési trendje megfordult, olyannyira csökkent a munkanélküliségi ráta, hogy a foglalkoztatottak száma a munkanélküliségi ráta és a foglalkoztatottak száma a rendszerváltás óta a legmagasabb volt.

A gazdaság versenyképességének növelése elérhető a gazdasági teljesítmény elemeinek fejlesztésével. Ennek eszköztárához a kapacitásfejlesztés, amely elősegíti a szervezet teljesítményének fokozását, a szervezet hozzáadott értékének növelését. Mindezek eredményeképpen az ÁSZ munkájának (ellenőrzéseinek és elemzéseinek) hasznosulása kiterjedtebbé válik mind a társadalmi bizalom, mind a nemzetgazdasági teljesítményre és eredményességre ható makrogazdasági mutatók növekedése által.

Mit jelent a kapacitásfejlesztés?

A kapacitás általánosságban egy rendszer teljesítményét meghatározó elemek összességét jelenti. A kapacitásfejlesztés a már meglévő kapacitások, vagyis különböző erőforrások (tudás, képességek, technológiák stb.) továbbbepítését, megújítását, korszerűsítését jelenti.

A nemzetgazdasági teljesítményre és eredményességre ható makrogazdasági mutatók a nemzetgazdaság teljesítőképesége elemeinek összességét jelentik. Ezek az erőforrásokon kívül lehetnek egyes működési módoknak vagy folyamatok megszervezésének, optimalizálásának jó gyakorlatai, amelyek hozzájárulnak az eredményes és hatékony feladatellátáshoz. Az ÁSZ munkája és tanácsadói tevékenysége során rámutathat a kormányzati működés fejlesztendő területeire is, ezáltal hozzájárulhat a jó kormányzáshoz, a jól irányított állam működéséhez, ezáltal a gazdasági versenyképesség javításához.

Tudásmegosztás konferenciákon és szemináriumokon

Az Állami Számvevőszék törvényben meghatározott feladata, hogy tanácsadó tevékenysége keretében támogassa az ellenőrzött szervezeteket. Az ÁSZ együttműködési megállapodásokkal, konzultációkkal, valamint közös projektekben való részvételével is hozzájárul a szervezetek közötti szaktudás és tapasztalatok átadásához.

Ennek érdekében 2018-ban a korábbinál is szélesebb körű tudásmegosztást kezdeményezett a számvevőszék: 6 saját szervezésű konferenciáján mintegy 670 szakembert köszönhetett a hallgatóság körében; belföldi konferenciákon vendég előadóként csaknem 60 alkalommal vihették a számvevők az érdeklődők elé ellenőrzési tapasztalataikat és elemzési eredményeiket.

Kiemelt belföldi képzések, szemináriumok, konferenciák

Az ÁSZ Miskolci Egyetemmel közös közpénzügyi vezető képzését 2018-ban 67 közpénzt felhasználó szervezet vezetője fejezte be. A számvevőszék kezdeményezése alapján ellenőrzési tapasztalatait intézményi szinten osztotta meg a tavalyi évben is négy történelmi egyház, öt önkormányzati szövetség, és a belső ellenőrök szakmai szervezete vezetőivel.

A számvevőszéki munka tudományos szintű hasznosulása jegyében a közérdeklődés középpontjában álló területeken szerzett ellenőrzési, kutatási és elemzési tapasztalatokat, tudományos közleményeket is megjelentette az ÁSZ, ezen felül még közreműködött tankönyvek, tanulmánykötetek és különszámok kiadásában, előadásokon keresztül támogatta a számvevőszéki tudás hazai és nemzetközi szintű hasznosítását.

A 2018. évben is folytatódott a Nemzeti Védelmi Szolgálat szakmai napokból álló rendezvényesorozata. A szakmai napok célja az önkormányzatok értékelvű működésének elősegítése, a korrupciós kockázatok feltárása és kezelése, valamint általában a szervezeti integritás erősítése. Az ÁSZ a kezdetek óta kiemelten támogatja az országos rendezvényesorozatot, amelyen megosztja ellenőrzési tapasztalatait.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium speciális integritás, integritásirányítási és integrált kockázatkezelési módszerekre fókuszáló továbbképzést előadóként több állami szerv – köztük az Állami Számvevőszék – támogatta. Az ÁSZ mind a négy képzési alkalmon részt vett, a továbbképzéseken hangsúlyozta: a kockázatok felismerésének képessége és a kockázatkezelési módszerek elsajátítása elengedhetetlen a sikeres külszolgálathoz. A külügyi szakemberek fontos feladata továbbá, hogy állomáshelyükön beszámoljanak az integritás alapú közigazgatási kultúra terjesztése érdekében tett erőfeszítéseikről és eredményeikről, amellyel hozzájárulhatnak az ország elismertségének erősítéséhez.

Önteszttek

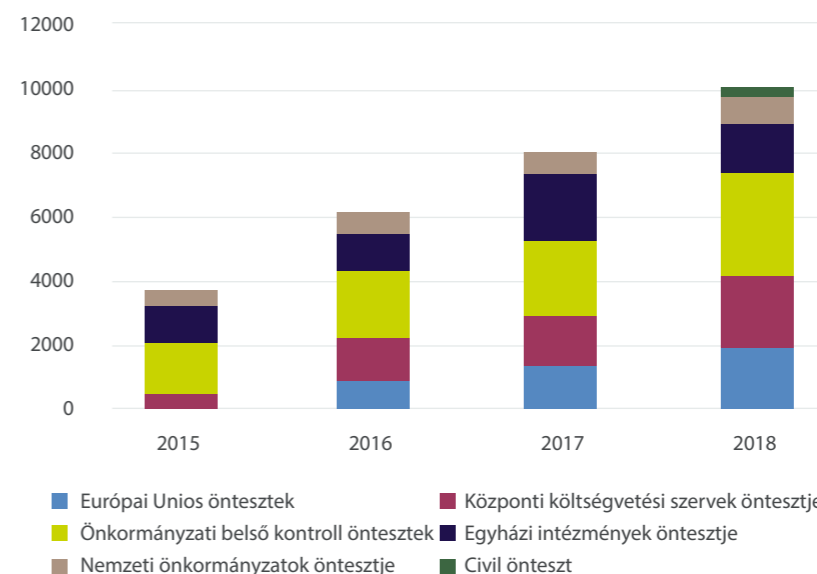
Az ÁSZ a tanácsadó tevékenysége keretében, az integritás szemléletnek megfelelően indította el 2014 novemberében önteszt-rendszerét, amelyeket publikálásuk óta eddig már több mint tízezerszer töltöttek le honlapjáról. Az önteszttek rendszerének kidolgozása azt a célt szolgálta, hogy a közpénzek felhasználásában érintett szervezetek minél szélesebb köre tudja hasznosítani az ÁSZ ellenőrzési tapasztalatait.

A 2018 májusától elérhető öntesztet a civil szervezetek vezetői, vezető testületei, fenntartó testületei, szervezetei, intézményei számára készült, egy szabályozott és szabályszerű működést elősegítő, a közpénzfelhasználáshoz szükséges követelmények kialakítását, ellenőrzését támogató önteszt.

A fokozott hasznosulás érdekében az ÁSZ a bővülő ellenőrzési tapasztalatai alapján folyamatosan fejleszti, és a szabályozási környezet változásához igazodva aktualizálja az öntesztteket. Ennek keretében 2018. októberétől az ÁSZ honlapon elérhetőek az önteszttek 2017. évre vonatkozó frissített változatai. A különböző öntesztteket 2018. évben összesen 1978 alkalommal töltötték le a szervezetek.

Az önteszttek letöltésének folyamatosan növekvő száma az eredményes hasznosulásról tanúskodik. Az ÁSZ öntesztjei segítségével nem csak a már ellenőrzöttek mérhetik fel saját helyzetüket, hanem a még nem ellenőrzött szervezetek számára is lehetőség adódik a „jó gyakorlatok” átvételére, a működés szabályozottságának és szabályszerűségének javítására.

ÖNTESZTEK LETÖLTÉSÉNEK ALAKULÁSA ÉVENTE A LETÖLTÉS ÉVÉNEK NÖVEKMNÉYÉVEL (KUMULÁLT ADAT)

Integritáshoz kapcsolódó OGY határozat 35/2009. (V. 12.) OGY határozat az ÁSZ korrupciós kockázatokat feltérképező szerepének megerősítésére

Mit jelent az önteszt?

Az öntesztet a közpénzek felhasználásával működő szervezetek, intézmények feladatellátása, illetve belső kontrollrendszerük szabályszerűségének felmérését, értékelését támogató olyan, az adott működési és szabályozási környezetre, illetve a feladatok sajátosságaira tekintettel kialakított kérdés-sor, amelyet az érintettek önkéntes alapon, saját hasznosulásukra tölthetnek ki. Az öntesztet alkalmas arra, hogy kitöltői képet alkothassanak saját működésük szabályozottságáról, belső kontrollmechanizmusaik állapotáról, továbbá eredményesen használható a hibák, hiányosságok, kockázatok feltárására, és a javítási lehetőségek beazonosítására.

AZ ÁSZ ÁLTAL KÉSZÍTETT
2018. ÉVI JELENTÉSEK,
ELEMZÉSEK ÉS
TANULMÁNYOK
FÓKUSZTERÜLETENKÉNT

TELJESÍTMÉNYÜNK
SZÁMOKBAN A JÓL
IRÁNYÍTOTT ÁLLAM
BIZTOSÍTÁSÁHOZ

323 Számvevőszéki
jelentés

17 Elemzés,
tanulmány

20 OGY
tájékoztató

7 ÁSZ felvetés

II. ELLENŐRZÉSI, ELEMZÉSI TAPASZTALATOK

1. „Jól irányított állam” működésének elősegítése

Az Állami Számvevőszék stratégiájában vállalt küldetése, hogy szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, rendezettségét, és hozzájáruljon a jól irányított államhoz. Az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény a közpénzügyi legfőbb ellenőrző szerv feladatává tette a jól irányított állam támogatását. A kitűzött cél a jól irányított állam fenntartható módon való létezéséért fogalmazható meg.

A közpénzek felhasználásának hatékonysága kulcskérdés a hatékony állammenedzsment szempontjából. Az állammenedzsment keretében ezért minden szervezet felé elvárás, hogy a rábízott közpénzből a közfeladatok teljesítése mellett saját teljesítményét folyamatosan felülvizsgálja, és ahhoz hatékonysági és minőségi kritériumokat is rendeljen. Ehhez olyan alapelveket lehet hozzárendelni, amely releváns a magyar-modell megközelítés szempontjából:

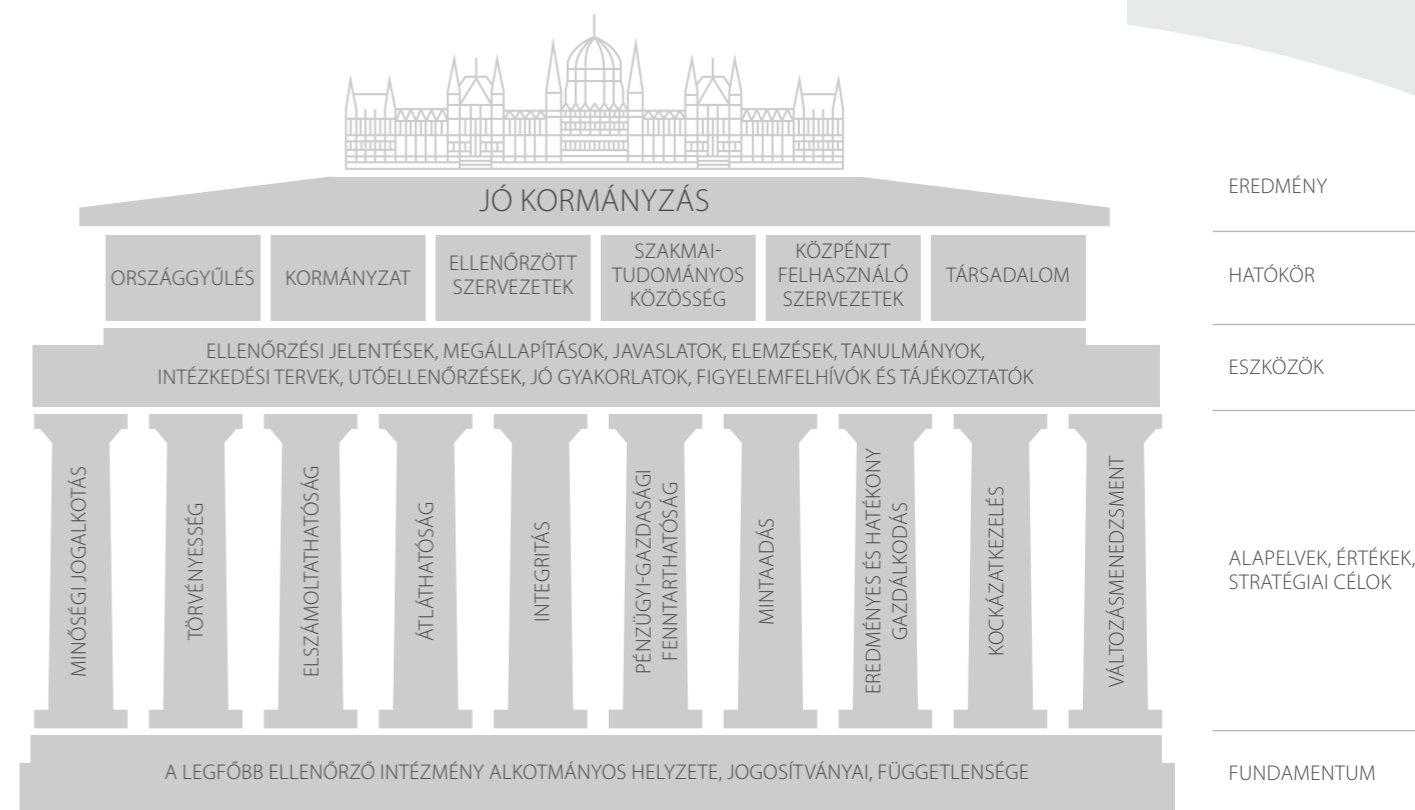
- a rend értéket jelent a közpénzügyekben;
- minden szabály előírása annyit ér, amennyit be is tartanak belőle;
- amit nem ellenőriznek, azt a szabályt nem is tartják be;
- a szabályok elkerülése, illetve áthágása következményekkel kell, hogy járjon a közpénzügyi szervezet vezetője és a szervezet szintjén egyaránt;
- a fenntarthatóság garanciája a közpénzügyekben a lépésről lépésre fejlődés szemlélete a jelenből a jövő felé haladva;
- a szervezetek vezetőinek a felelős gazdálkodása, valamint a célszerű közpénz és közvagyon felhasználás elve egymást erősítő szempontja a közpénzügyeknek;
- az elszámoltathatóság és átláthatóság érvényesülése minden közpénzt használó szervezetnél.

Tehát a jól irányított szervezet jó gazdálkodása erősíti az állam működését, és annak jó hírnevét. Az ilyen szervezetek tömege teremti meg a jól irányított állam működését és az államba vetett bizalmat. Ebben a folyamatban az ellenőrzés funkciói támogatják a közpénz kezelés irányítását, a közvagyon gyarapítását, a megbízható elszámolás megbízhatóságáról szóló valós vélemény kialakulását.

Az Állami Számvevőszék – figyelembe véve a törvényből eredő felhatalmazását és feladatait – modellt alkotott a jó kormányzáshoz való hozzájárulásának áttekintése és rendszerbe foglalása céljából. „A legfőbb ellenőrző intézmények hozzájárulása a jó kormányzáshoz” modell első, statikus változata bemutatja a jó kormányzás támogatásának alapfeltételeit, elveit, eszközeit és hatókörét, így biztosítva elméleti keretet a saját, jó kormányzást támogató tevékenységéhez. A megalkotott statikus ÁSZ-modell megfelelő működési keretet biztosított az elmúlt öt év során az Állami Számvevőszék számára a jó kormányzás támogatásához.

Azonban a megváltozott és folyamatosan változó környezet következtében a jól irányított állam fenntarthatóságának biztosítása állandó törekvésként jelentkezik világszerte, így Magyarországon is. Ahhoz, hogy ennek a kihívásnak megfelelhessünk, az ÁSZ statikus modelljét a jól irányított állam folyamatos támogatásának, valamint a fenntarthatóság kritériumainak alapján kell továbbfejleszteni. Az ÁSZ modellje a fentieket figyelembe véve két új pillérrel bővült, melyek a kockázatkezelés és a változásmenedzsment.

A LEGFŐBB ELLENŐRZŐ INTÉZMÉNYEK HOZZÁJÁRULÁSA A JÓ KORMÁNYZÁSHOZ MAGYAR MODELL

A mintaadó intézmény szerepének megfelelően a dinamikus ÁSZ-modell a folyamatos, öntanuláson alapuló kapacitás- és szervezetfejlesztés, valamint a kockázatkezelés és az erre támaszkodó változásmenedzsment eszközrendszerén keresztül valósítja meg a közpénzügyi helyzet folyamatos javítását. A modell a demokratikus politikai berendezkedést és a jogállamot – mint versenyző, innovációra ösztönző környezetet – alapvető működési keretnek tekinti, és arra tesz kísérletet, hogy rendszerszintű értelmezési keretbe helyezze az állam fejlesztésével, gyakorlati útkeresésével összefüggő elképzeléseket. Ilyen átfogó megközelítést alkalmazó keretrendszer korábban még nem készült.

Az aktív állam a legfőbb ellenőrző szervet is cselekvésre ösztönzi, arra hogy a jó kormányzás támogatása érdekében vállaljon a korábbinál nagyobb szerepet, tevékenységén, funkciói kiszélesítésén keresztül járuljon hozzá a jóléti állam fenntarthatóságának megteremtéséhez, ezáltal az állampolgárok életének, biztonságának javulásához. Az ÁSZ erősödő tanácsadó, elemző tevékenysége mellett tovább folytatja ellenőrzési tevékenysége hatékonyságnövelését is, amelynek következő szintje a digitális ellenőrzési környezetre történő átállás lesz. Az ÁSZ a hatékonyságnövelést erősítendő, áttekintette az ellenőrzések módszertanát és gyakorlatát és ezek alapján a kockázatalapú megközelítés módszertanának használatát kiemelt jelentőségűnek tekinti. Ennek használatára tesz maga is kezdeményezéseket az ellenőrzött és ellenőrző intézmények felé. Az ellenőrzési megközelítések koherenciája így módon hozzájárulhat a közpénzügyek átláthatóságához, a közpénzügyi helyzet javulásához.

Rendszerszintű ellenőrzési tapasztalatok hasznosítása

Az ÁSZ a 2017. évi szakmai tevékenységéről szóló tájékoztatójában és az intézmény működéséről szóló beszámolójában ellenőrzési tapasztalatai alapján felvetéseket fogalmazott meg az Országgyűlés számára, melyekben összesen 14 közpénzügyeket érintő szabályozási terület felülvizsgálata merült fel, amelyek megküldésre kerültek a felelős miniszterek részére.

ÁSZ felvetés

A központi alrendszer intézményeinek ellenőrzésébe javasolt lehet beilleszteni a kockázat alapú megközelítés módszertanát.

Az ÁSZ 2017. évi felvetései a következő területeket érintették:

A **pártok gazdálkodásával** kapcsolatos felvetés olyan intézkedéseket sürgetett, amelyek a közpénzek, közvagyon felhasználását érintő rendeltetésszerű, pazarló gazdálkodások megszüntetésére vonatkozik, valamint javasolta olyan célszerűségi követelmények meghatározását, amelyet kormányzati szinten érdemes világossá tenni.

Az **átláthatóság növelésével** kapcsolatos felvetés javasolta, hogy az ÁSZ kommunikációs tapasztalataiból kiindulva az Országgyűlés forduljon felhívással az OGY felé beszámoló közzétételével rendelkező intézményekhez a társadalmi hasznosságuk és átláthatóságuk növelése érdekében, így erősítve az érintett intézmények hiteles tájékoztatási tevékenységét. A felhívás a pozitív kommunikáció eszközével erősítheti az államba vetett társadalmi bizalmat, valamint hozzájárulhat a jól irányított államhoz.

A **belső kontrollrendszerrel** kapcsolatos felvetés értelmében az ÁSZ kockázatelemzéseit által feltárt hiányosságok felszámolása érdekében az ÁSZ megállapításainak nagyobb ráhatása kell, hogy legyen a belső ellenőrzésre annak hatékonysága és eredményessége növelése érdekében.

A **felelős tulajdonosi vagyongazdálkodással és a beruházások jogi környezetének kialakításával** kapcsolatos felvetés hangsúlyozta, hogy kiemelt fontosságú a tulajdonosi joggyakorlás és irányítás ellenőrzésének a megerősítése, ennek érdekében az állammenedzsment tulajdonosi pozícióinak továbbfejlesztése - beleértve a beruházások szabályozási környezetének megerősítését.

Az **állami vagyon számvizsgálati létrehozása** kapcsán az ÁSZ felvetése javasolta az állami vagyon számbavételének megerősítését, illetve annak számvizsgálatát az Alaptörvény szerinti vagyonvédelem, vagyonmegőrzés, vagyongyarapítás biztosítása és a garanciáinak fejlesztése érdekében.

A **szakértői befektetésekkel** kapcsolatban a felvetés tartalmazta, hogy azon önkormányzatok esetében, ahol piaci értékpapír ügyletek és pénzügyi befektetések kezelése történik, ott indokolt lehet szakmai végzettség előírása, az önkormányzati hivatal vezetője, illetve a kötelezettség vállaló és/vagy teljesítés igazoló számára.

Az **államháztartási jogkörök** kapcsán megfogalmazott felvetés javasolta a folyó pénzügyek bürokráciájának alapvető csökkentését az államháztartási jogkörök újragondolásával.

Az **államháztartási ellenőrzés szintjeinek** kapcsán megfogalmazott felvetés javasolta az államháztartási ellenőrzés három szintje jogszabályi koordinációs kereteinek megerősítését.

A **tartalékképzéssel** kapcsolatos felvetés felhívta a figyelmet arra, hogy tartalékképzés válhat szükségessé a gazdasági sérülékenységi tényezők figyelembevételével.

Az **önkormányzati finanszírozási korláttal** kapcsolatos ÁSZ felvetés javasolta az önkormányzati finanszírozási korlát szigorításának lehetőségét az ÁSZ által kialakított önkormányzati kockázati megfigyelő rendszer révén azonosított kockázatok kapcsán.

Az **önkormányzatok adósságának** témájában megfogalmazott két ÁSZ felvetés egyrészt javasolta az adósságrendezési eljárásról szóló törvény célkitűzéseinek átgondolását. Másrészt felhívta a figyelmet, hogy az adósságkonszolidáció ellenére az önkormányzati adósság újratermelődhöz, ezért indokolt lehet az állammenedzsment erősítése e területen.

Az **önkormányzati gazdasági társaságokra** vonatkozó felvetés javasolta az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok esetében indokolt mutatószámrendszer kidolgozását a közfeladat-ellátás, szolgáltatások mérésére.

Az **e-kormányzással** kapcsolatos ÁSZ felvetés javasolta a bürokráciacsökkentés elemeként az e-kormányzás részeinek kiterjesztését az ÁSZ-ra.

1.1. ÁLLAMMENEDZSMENT, FELELŐS VEZETŐI MAGATARTÁS

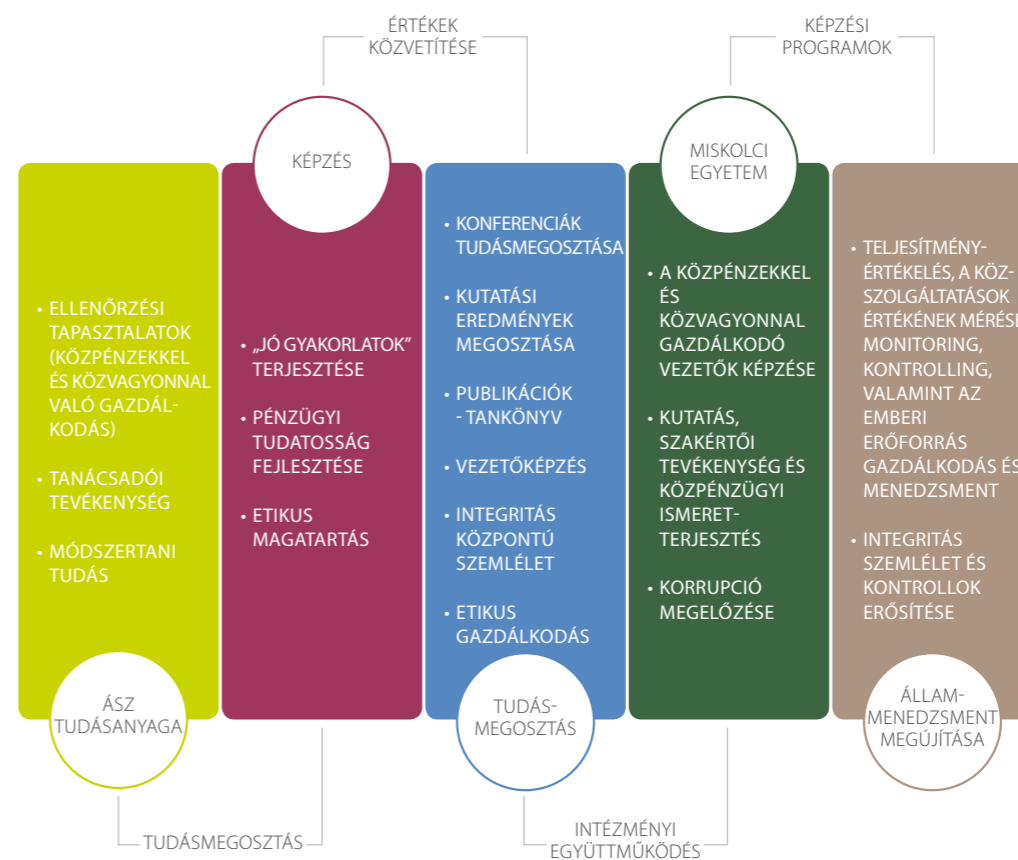
A jól irányított állam közérdek, amelyhez hozzá tartozik egy olyan teljesítményértékelési rendszer kialakítása és működtetése, ami növeli a szervezeti teljesítményt és hozzájárul a fejlődési lehetőségek kihasználásához. A teljesítmények alakulásának meghatározó tényezője a vezetői teljesítményértékelés. Ennek fejlesztése időszerű, mivel a vezetők teljesítményét is mérő rendszer kialakítása hozzájárul a közigazgatás megújításához és az Alaptörvény XXVI. cikkében foglalt, a hatékony nemzeti közigazgatás megteremtése stratégiai cél megvalósításához.

Az Állami Számvevőszék tanácsadó tevékenységének egyik – az Országgyűlés által megerősített – célja a tudásmegosztás, a „jó gyakorlatok” terjesztése különböző képzések és oktatások biztosításával, valamint a közpénzügyi és vezetői ismeretek fejlesztése a közpénzügyi rendszer szervezeti körében. Ennek érdekében az ÁSZ együttműködésre törekszik a többi alkotmányos intézménnyel és a felsőoktatási intézményekkel.

Az ÁSZ tanácsadó tevékenységének célja a tudásmegosztás, a „jó gyakorlatok” terjesztése, valamint a közpénzügyi és vezetői ismeretek fejlesztése a közpénzügyi rendszer szervezeti körében. E célt erősítette meg, hogy 2015-ben az Országgyűlés a 34/2015. (VII. 7.) számú határozatában bízta meg az Állami Számvevőszéket, hogy szélesítse a vezetői rendszerekre vonatkozó tanácsadó tevékenységét és támogassa az etikus közpénzügyi vezetőképzést. Ennek érdekében az ÁSZ a Miskolci Egyetemmel 2016-ban egy három éves együttműködési megállapodást kötött, melynek keretében létrehozta a Közzolgáltatási menedzsment intézeti tanszéket az etikus közpénzügyi képzés érdekében. A közös tanszék képzései több irányúak. A 2016 szeptemberében indult két féléves közzolgáltatási teljesítményelemző képzés mellett van egy másik képzés is kifejezetten a költségvetési intézmények első számú vezetői számára nyújt hasznos ismereteket.

Az 50 órás jelenléti és e-learning formában történő képzés középpontjában az etikus közpénzügyi gazdálkodás áll. Emellett a képzés tematikáját – a Miskolci Egyetem Vezetéstudományi Intézetével együttműködve – úgy alakította ki, hogy az előadások kifejezetten a költségvetési intézmények első számú vezetői részére nyújtsanak hasznos ismereteket. A képzés középpontjában az etikus közpénzügyi gazdálkodás áll. Emellett a képzés érinti az értékteremtés, etikai dilemmák a vezetésben, a szervezeti integritás megteremtése és megerősítése a közszférában, a közzolgáltatások teljesítménymenedzsmentje és a menedzsment kontroll témaköreit is.

AZ ÁSZ HOZZÁJÁRULÁSA AZ ÁLLAMMENEDZSMENT FEJLESZTÉSÉHEZ

ELEMZÉS A BELSŐ ELLENŐRZÉS ÁLLAPOTÁRÓL

11

Önkormányzatok
belső kontroll-
rendszerének
ellenőrzése

12

Helyi nemzetiségi
önkormányzat
ellenőrzése

14

Megyei hatókörű
városi múzeum
ellenőrzése

24

Központi alrend-
szer intézménye-
inek ellenőrzése

Az elemzés a bekerített publikáció számára kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

Az ÁSZ a Miskolci Egyetemmel közösen indított képzését a nagy érdeklődésre és a pozitív visszajelzésekre való tekintettel a közeljövőben további intézménycsoportokra és közpénzügyi területekre terjeszti ki.

Az ÁSZ a Miskolci Egyetemmel közös tanszéke keretén belül egy újabb képzés, a közszolgáltatási teljesítménymenedzsment szak előkészítő munkálatait végzi és a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel megújított megállapodás alapján egy a változás- és döntésmenedzsmentről szóló tantárgy bevezetését tervezi.

ELEMZÉS A BELSŐ ELLENŐRZÉS ÁLLAPOTÁRÓL

Az Állami Számvevőszék elemzés keretében értékelte az önkormányzatoknál és az intézményeknél lefolytatott számvevőszéki ellenőrzések tapasztalatai alapján a belső ellenőrzés kialakításával és működtetésével kapcsolatos tevékenységeket. Az elemzés rámutatott, hogy a törvényi előírás alapján kötelezően működtetett belső ellenőrzés nem tudja betölteni a funkcióját, mivel első védelmi vonalként nem biztosítja a feladatellátás, a működés szabályszerűségét.

Magyarország Alaptörvénye elvárja a kiegyensúlyozott, átlátható és fenntartható költségvetési gazdálkodás elvének érvényesítését, továbbá a nemzeti vagyonnal való rendeltetésszerű és felelős gazdálkodást. Az Állami Számvevőszék stratégiai céljával összhangban és törvényi felhatalmazás alapján végzi a közpénzekkel, az állami és önkormányzati vagyonnal való felelős gazdálkodás, valamint a helyi önkormányzatok számviteli rendje betartásának és belső kontrollrendszerének működésének ellenőrzését, továbbá támogatja az integritás alapú, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás megerősítését.

Az elemzés rámutatott arra, hogy a belső ellenőrzési tevékenységnek kiemelt szerepe van, amely módszeres és szabályozott eljárással értékeli és javítja a kockázatkezelést, a kontroll és az irányítási folyamatok hatékonyságát. Ezáltal segíti a szervezeti célok megvalósítását, a közpénzekkel, illetve a nemzeti vagyonnal történő szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes gazdálkodást.

A 2016. évben nyilvánosságra hozott 61 jelentés megállapításai alapján az ÁSZ ellenőrzések eredményei a belső kontrollrendszer és a belső ellenőrzés minősége, megfelelősége vonatkozásában az önkormányzatoknál és az intézményeknél azt mutatták, hogy ahol a belső ellenőrzési tevékenység nem működött megfelelően, ott a belső kontrollok működésében, illetve a gazdálkodásban is szabálytalanságok, hiányosságok fordultak elő. Így megállapítható, hogy a belső ellenőrzés hatással van a szervezet szabályszerű működésére, a közpénzekkel és a nemzeti vagyonnal történő szabályszerű és felelős gazdálkodásra.

Elemzésében az ÁSZ megállapította, hogy a nem megfelelően kialakított és működtetett belső ellenőrzés – függetlenül a végrehajtott belső ellenőrzések számától – nem járult hozzá a szabályszerűen működő belső kontrollrendszerhez, valamint a szabályszerű pénz- és vagyongazdálkodáshoz. Így alapvetően a közpénz célszerű felhasználása vált kockázatosná a jelenlegi működési keretek között. Mindez alátámasztja, hogy a belső ellenőrzésnek elengedhetetlen feltétele a kockázatalapú működés, melynek révén az adott szervezet képes beazonosítani a működésére, gazdálkodására leginkább hatással bíró, ellenőrzést igénylő kockázatos területeket. A közszférában a költségvetési szervek vezetőinek a belső ellenőrzési tevékenységet úgy kell kialakítaniuk, hogy az adott szervnél a szabályszerű feladatellátást, működést biztosító irányítási és kontrollrendszer működjön. Az elemzés alapján hangsúlyozandó, hogy a költségvetési szervek vezetői kötelesek a szabályok betartását biztosító integritási és vezetői irányítási rendszereik részeként, a vezetést támogató belső ellenőrzést kialakítani, működtetni, illetve továbbfejleszteni, mivel ennek hiányában nem érvényesülhet az első számú védelmi vonal közpénzvédelmi és vezetést támogató funkciója.

Az ÁSZ felvetés hasznosulása a belső kontroll területén

A belső kontrollrendszer megfelelő kialakításának és működtetésének kiemelt szerepe van az intézmények integritásának fejlesztésében, a korrupciós kockázatok megelőzésében, feltárásában és kezelésében. A jól kialakított és működtetett belső kontrollrendszerrel minimálisra csökkenthető a hibák, szabálytalanságok elkövetésének lehetősége. Ugyanakkor látni kell, hogy még egy jól működő, vagyis hatékony belső kontrollrendszer sem képes minden hibát, szabálytalanságot kiküszöbölni, csupán ésszerű védelmet képes biztosítani.

Az ÁSZ – felismerve a belső kontrollrendszer hiányosságaival szükségszerűen együtt járó szabályos közpénzfelhasználás kockázatát – a belső kontrollrendszer kialakítására és működtetésére fókuszáló, széles körben folytatott témacsoportos ellenőrzésein túl, a központi költségvetési szervekre, az önkormányzatokra, a központi költségvetés végrehajtására irányuló ellenőrzési programjaiban is alapelemként veszi figyelembe a kontrollkörnyezet kiépítettségére, az államháztartási kontrollok működésére vonatkozó kérdéseket.

A belső kontrollrendszer ellenőrzései eredményeként egyrészt azt várja az ÁSZ, hogy nőni fog az ellenőrzött szervezetek vezetői elkötelezettsége a szabályos működés, az átláthatóság és elszámoltathatóság iránt, másrészt az államháztartás ellenőrzési szintjei, védelmi vonalai hasznosítják az ÁSZ ellenőrzési tapasztalatait, növelve ezzel az egyes ellenőrzési szintek, azon keresztül az ellenőrzési rendszer hatékonyságát. Hozzájárulva mindezzel a közpénzek szabályos felhasználásához.

A számvevőszékről szóló törvényben rögzített általános hatáskörrel élve az ÁSZ 2016. évben elkezdte áttekinteni mind az első, mind a második védelmi vonalhoz tartozó, ellenőrzést végző szervezetek ellenőrzési módszereit. Az ÁSZ szerepe az volt, hogy kidolgozza a nemzetközi standardokon alapuló, az ellenőrző szervezetek számára meghatározó módszertani irányokat.

A 2016. évben az ÁSZ – mint a harmadik védelmi vonal – felhívta a jogalkotók figyelmét az állami és önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságoknál feltárt kockázatokra, amelyre válaszul az állami tulajdonú gazdasági társaságok menedzsment rendszere átalakításra került az ÁSZ ellenőrzési tapasztalataira támaszkodva.

A 2017. évben az ÁSZ és az első védelmi vonal (Belső Ellenőrök Magyarországi Közhasznú Szervezete - BEMSZ) együttműködését nemzetközi szinten is példamutatónak, és egyben jó gyakorlatnak minősítette a Belső Ellenőrök Nemzetközi Szervezetének Európai Szövetsége és az EUROSAI. A Számvevőszék tovább erősítette az első és a második védelmi vonal ellenőrzéseivel kapcsolódó tanácsadó szerepét.

A terület fejlesztése érdekében az ÁSZ felvetést fogalmazott meg az Országgyűlésnek, amelyre válaszul az Országgyűlés az ÁSZ Beszámolójának elfogadásakor a 22/2018. (X. 16.) OGY határozatban megbízta a Számvevőszéket, hogy erősítse ráhatását a védelmi vonal működésére.

A 2018. évben a Belső Ellenőrök Nemzetközi Szervezete és a Legfőbb Ellenőrző Intézmények Nemzetközi Szervezete (INTOSAI) a belső ellenőrzés és a számvevőszékek közötti együttműködésről állapodott meg. Az ÁSZ és a BEMSZ közötti jó együttműködést az is bizonyította, hogy a 2010-ben megkötött megállapodást később jó gyakorlatnak minősítette egy 2016-os nemzetközi felmérés.

VÉDELMI VONALAK FELÉPÍTÉSE

Az elemzés a bekerített publikáció számára kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

VAGYONNAL VALÓ GAZDÁLKODÁS

Magyarország Alaptörvénye meghatározza a közpénzzel, illetve a nemzeti vagyonnal való gazdálkodás legfőbb elveit. Rögzíti, hogy az állam és az önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon és ezzel összhangban az azzal való gazdálkodás célja a közérdek szolgálata. Az állam és a helyi önkormányzatok tulajdonában álló gazdálkodó szervezeteknek a vagyonnal törvényben meghatározott módon, önállóan és felelősen kell gazdálkodniuk a törvényesség, a célszerűség és az eredményesség követelményei szerint.

A nemzeti vagyonról szóló törvény szerint a nemzeti vagyon alapvető rendeltetése a közfeladat ellátásának biztosítása. A nemzeti vagyongazdálkodás feladata a nemzeti vagyon rendeltetésének megfelelő, az állam, az önkormányzat mindenkori teherbíró képességéhez igazodó, elsődlegesen a közfeladatok ellátásához és a mindenkori társadalmi szükségletek kielégítéséhez szükséges, egységes elveken alapuló, átlátható, hatékony és költségtakarékos működtetése, értékének megőrzése, állagának védelme, értéknövelő használata, hasznosítása, gyarapítása, továbbá az állam vagy a helyi önkormányzat feladatainak ellátása szempontjából feleslegessé váló vagyontárgyak elidegenítése.

A legfontosabb és egyben legátfogóbb helyénvalósági követelmény a rendeltetészerűség, amelynek előfeltétele a szabályszerűség és magába foglalja a célszerűséget, a gazdaságosságot, a hatékonyságot, valamint az eredményességet. A szabályok betartásán túl ezek érvényesülése esetén beszélhetünk felelős gazdálkodásról.

Mindezek alapján a nemzeti vagyonnal gazdálkodó szervezetekkel szemben alapvető elvárás, hogy biztosítsák a gazdálkodásuk során a szabályszerűségi követelményeknek való teljes körű megfelelést és meghatározzák azokat a mérhető követelményeket, amelyek igazolják a vagyon rendeltetésének megfelelő, gazdaságos, hatékony, valamint eredményes hasznosítását, a célszerűséget.

Célszerűségi kritériumok hiányában a nemzeti vagyonnal való felelős és ésszerű gazdálkodás követelményei nem tudnak megfelelő módon érvényesülni, amely a vagyon pazarló felhasználásához vagy akár feléléséhez is vezethet. A nemzeti vagyonnal gazdálkodó szervezetek első számú vezetőinek felelőssége a felelős és ésszerű gazdálkodás előfeltételeként olyan kontrollok kialakítása, amely a pazarló, rendeltetésellenes felhasználás bekövetkezésének kockázatát minimalizálja, és ezáltal biztosítja a nemzeti vagyon védelmét. A nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodás alapja a megbízható, hiteles, teljes körű és korszerű nyilvántartás. A vagyonnyilvántartás fő fókuszában – figyelemmel a nemzeti vagyon rendeltetésére – nem azok értékbeli nyilvántartása áll, hanem a szabályszerűségi kritériumokon túlmutatóan a célszerűség, gazdaságosság, hatékonyság, eredményesség mérhetővé tételét szolgáló információk.

Az Állami Számvevőszék elemzése rámutatott, hogy a megfelelő vagyonnyilvántartás nem csak szorosan vett nyilvántartási célokat szolgáló eszköz, hanem olyan, a vagyongazdálkodási tevékenységet támogató rendszer, amely a felelős döntéshozatalhoz kellő mennyiségű és célzott információ nyújtására alkalmas. Ez a következtetés általánosságban érvényesíthető minden nemzeti vagyonnal gazdálkodó szervezetre.

A vagyon-nyilvántartási rendszer alapvető szabályszerűségi kritériumain túl megfogalmazhatóak olyan elvárások is, amelyek a helyénvalóság, lényegében a szakmai ésszerűség, célszerűség szempontjainak körébe tartoznak, például valóságosság, hasznosság, lehetséges legmagasabb informatikai fejlettségi szint, korszerűség. Az elemzés szerint a szabályszerűségi előírások, kritériumok teljesítése olyan alapelvárás, amelynek teljesülése nélkül egy működő rendszer egésze nem tekinthető megfelelőnek és korszerűnek. Vagyis attól még nem válik megfelelővé, ha egyes helyénvalósági szempontok – így pl. a korszerűség – terén fejlődés mérhető.

A szabályszerűségi és helyénvalósági kritériumoknak való megfeleléssel érhető el, hogy egy validált – a megalapozottság, érvényesség, hatályosság szempontjából is igazolt – nyilvántartásról beszélhessünk. Az alátámasztottság elérésének legkézenfekvőbb eszköze az együttes szakmai és számviteli megközelítés, illetve a szabályozott módon végrehajtott leltározás. Ez utóbbi egyrészt az alapállapot felmérését, másrészt a változáskövetés időszakonkénti kontrollját is jelenti.

Az ÁSZ ellenőrzések visszatérően jelezték, hogy hiányzik a nemzeti vagyonnal kapcsolatos irányvonal, amely meghatározza a tulajdonosi joggyakorlóra és a nemzeti tulajdonban lévő társaságokra vonatkozó általános célokat, elveket, irányvonalat. Ez tenné lehetővé a tulajdonosi joggyakorlók számára a nemzeti tulajdonban lévő gazdasági társaságoktól elvárt követelmények meghatározását, koordinációját, a portfólió teljesítményének monitorozását és egységes elvek szerinti értékelését, a kockázatok rendszerszinten történő kezelését, valamint javítaná a portfólió működtetésének és működésének transzparenciáját. Továbbá hozzájárulna ahhoz, hogy a tulajdonosi joggyakorlás fókuszában nem csak a beszámolók, üzleti tervek, időközi jelentések elfogadása állna, ha nem ezen célrendszerek teljesülése is.

A jelenlegi szabályozási környezet ugyanakkor nem határozza meg a vagyongazdálkodás teljesítmény kritériumait, nem alakít ki szempontrendszert a nemzeti vagyon rendeltetésének megfelelő hatékony felhasználására és annak számonkérésére. A tulajdonosi joggyakorlók jogszabályi kötelezettség nélkül teljesítménymérési rendszereket nem alakítottak ki, ezek hiányában nem biztosított az eredményes, gazdaságos, hatékony közpénz-, közvagyon felhasználás, valamint a vezetők teljesítményének mérése, csak a közpénz elköltésének a szabályszerűsége kérhető számon.

A fenti ellenőrzési tapasztalatokra alapozva, a nemzeti vagyon védelme érdekében az ÁSZ ellenőrzései során egyre több esetben élt a vagyonmegóvási intézkedés kezdeményezésének törvényi lehetőségével. Az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény előírása szerint, amennyiben az Állami Számvevőszék ellenőrzése rendeltetésellenes vagy pazarló felhasználást tár fel, a kár megelőzése, illetve enyhítése érdekében az Állami Számvevőszék elnöke az illetékes hatósághoz, illetve szervezethez fordulhat vagyonmegóvási intézkedés elrendelése érdekében. Ez lehet előirányzat zárolása (munkabérek kivételével), az államháztartás valamely alrendszeréből nyújtott támogatás felfüggesztése, a személyi jövedelemadó 1%-ából történő felajánlásokból való részesedés lehetőségének felfüggesztése és a leg súlyosabb szankcióként az államháztartási vagyon körébe tartozó vagyonelemek zár alá vételének kezdeményezését a jogszabály bűncselekmény elkövetésének gyanúja esetén teszi lehetővé.

Az alábbi ábra szemlélteti a fogalomkörök egymással való kapcsolatát:

ÁSZ felvetés

Az ÁSZ megfontolandónak tartja az állami vállalatok portfóliójának kialakítását és annak szükség szerinti változtatását annak érdekében, hogy kizárólag olyan vagyonelemek kezelését végezze az állam, melyek az állam működéséhez (stratégiai vagy egyéb okok miatt) feltétlenül szükségesek. Ennek következtében az állami szerepvállalásból adódó adósságállomány csökkenthető, az állami vagyon hatékonyabban nyilvántarthatóvá és kezelhetővé válna.

ÁSZ felvetés

Átgondolandó lenne, a nemzeti vagyonnal való felelős és elszámoltatható gazdálkodást elősegítő, olyan kiegészítő melléklet, mint követelmény felállítás, amely biztosítja az Alaptörvényben és Nemzeti vagyonról szóló törvényben előírtaknak megfelelő vagyongazdálkodás eredményeinek bemutatását.

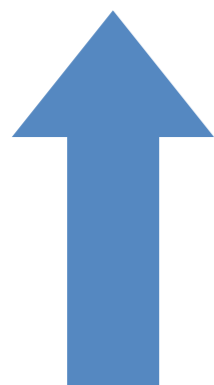
Mindezek alapján a szabályszerűség nem elégséges feltétele a vagyongazdálkodás rendeltetésszerűségének (szükséges a célszerűség, gazdaságosság, hatékonyság és eredményesség is), valamint a szabályszerűség nem jelenti azt, hogy a gazdálkodás nem pazarló. Tehát a szabályszerűség a rendeltetésszerű gazdálkodás szükséges, de nem elégséges feltétele. A célszerűség, a gazdaságosság, hatékonyság és eredményesség kritériumainak meghatározásán és teljesítésén keresztül valósítható meg a pazarlás elkerülése és végső soron a felelős és ésszerű gazdálkodás. A vagyonzazarlás elkerülése érdekében a célszerű pénzfelhasználás irányába kell lépéseket tenni, ennek érdekében a helyénvalóságnak és annak kritériumainak meghatározása, irányelvként való alkalmazása szükséges.

Elemzés az állami tulajdonú gazdasági társaságok működéséről

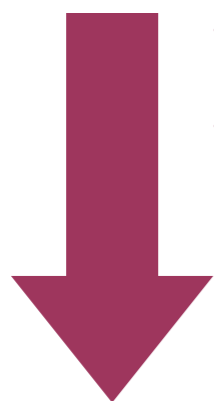
Az ÁSZ az állami és önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságoknál tapasztalt alapvető és visszatérő problémák alapján az állammenedzsment megújítására 2015-ben javaslatcsomagot állított össze. E szerint szükséges a köztulajdonban álló társaságok vezetőinek munkáját folyamatosan értékelni szigorú etikai és integritás elvek szerint, a javadalmazási rendszerüket átalakítani, illetve a tulajdonosi joggyakorlást erősíteni.

Az elemzés a 2015-2017. között nyilvánosságra hozott 62 állami tulajdonú gazdasági társaság 2011-2014. évekre – mint ellenőrzött időszakra – vonatkozó számvéveszéki jelentéseinek megállapításait és ezek háttérdokumentumait dolgozta fel, esetenként kiegészítve a nyilvánosan elérhető beszámolók adataival. Az ÁSZ felhasználta az integritás felmérésének adatait, dokumentumait is.

Az elemzésbe vont gazdasági társaságokból 53 vett részt az ÁSZ 2015. és 2017. évi integritás-felmérésében. Az értékelések alapján a társaságok eredendő korrupciós veszélyeztetettsége megfelelt az átlagos szintnek. A korrupciós veszélyeket növelő tényezők az átlagosnál magasabb értéket mutattak az előforduló uniós támogatások, közbeszerzések, szervezeti, szabályozási változások miatt. Ugyanakkor a korrupciós kockázatokat mérséklő kontrollok kiépítettsége (68,5%) az átlagosnál jóval magasabb szintű volt már a 2015. évi felmérés szerint is, amely 2017-re még javult is. Összességében az érintett állami tulajdonú társaságok belső szabályozottsága, az átlátható, integritás vezérelt vállalati működése kedvező képet mutatott.

- a tulajdonosi jogok gyakorlása szabályszerű volt
- a tulajdonosi joggyakorlók éltek a tulajdonosi joggyakorlás eszköztárának bővítésével, a felelős vállalatirányítási elvekre, befektetési politikára, a likviditás tervezésére ajánlásokat fogalmaztak meg
- a belső kontrollrendszer kiépítettsége széles körű volt

- a leltározás folyamatában, rendszerességében, így a beszámoló leltárral való alátámasztottságában hiányosságokat tártak fel az ellenőrzések
- a legtöbb esetben nem volt szabályszerű a vagyon nyilvántartása sem

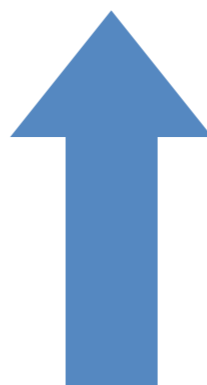
1.2. VÉLEMÉNY MAGYARORSZÁG 2019. ÉVI KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSÉRŐL SZÓLÓ JAVASLATÁRÓL

Az Állami Számvéveszékek törvényi kötelezettségének eleget téve véleményezi a költségvetési törvényjavaslatot. Véleményében rámutat azon területekre, amelyeknek előirányzata végrehajtási kockázatot hordoz. Ezáltal támogatja az Országgyűlés munkáját is a jogszabályi követelményeknek megfelelő költségvetési törvény elfogadásában. Az Állami Számvéveszékek a 2019. évi központi költségvetés véleményezéséhez kapcsolódó elemzésekben véleményezte a 2019. évi költségvetési törvényjavaslatot, az államadósság-mutató kidolgozására vonatkozó eljárásokat, valamint a 2019. évi költségvetési törvényjavaslat parlamenti zárószavazását megelőzően az államadósság szabály érvényesülését. Az Országgyűlésnek átadott véleményében az ÁSZ rámutatott arra, hogy a 2019-es költségvetési törvényjavaslat hozzájárul Magyarország költségvetési stabilitásának fenntartásához és a magyar gazdaság fenntartható kifehérítéséhez.

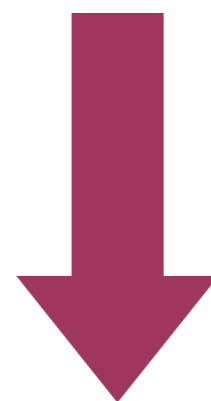
Megállapítások, következtetések

Az ÁSZ megállapította, hogy 2019. évi központi költségvetésről szóló törvényjavaslat elkészítése során a tervezést végző szervezetek a jogszabályi és egyéb belső előírások szerint jártak el. A költségvetési törvényjavaslat szerkezete és tartalma összhangban van a jogszabályi előírásokkal, ezáltal teljesül a felelős költségvetési gazdálkodás követelménye. A tervezett gazdasági növekedés elérése mellett a GDP arányos hiány és államadósság-mutató, egy kivétellel, megfelel a jogszabályi előírásoknak. A Magyarország 2019. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslat bevételi előirányzatai teljes körűen megalapozottak a kiadási előirányzatok 92,5%-a megalapozott. Az ÁSZ által feltárt kockázatok a megfelelő költségvetési intézkedésekkel kezelhetőek, továbbá az Országvédelmi Alapban rendelkezésre álló forrás elegendő biztonsági tartalékot jelent a fennmaradó költségvetési kockázatok kivédésére.

A Költségvetési Tanács részére készített elemzésében az ÁSZ megállapította, hogy az államadósság-mutatóra és az államadósság-szabályra vonatkozó, számvéveszéki véleményben szereplő megállapításokat a módosító indítványok nem módosították.

- a GDP arányos hiány és az államadósság mutató megfelel az előírásoknak
- a bevételi előirányzatok megalapozottak
- a kiadási előirányzatok 92,5%-a megalapozott
- a kockázatok kivédése biztosított

- az államadósság-mutatóra és az államadósság-szabályra vonatkozó, számvéveszéki véleményben szereplő megállapításokat a javaslati indítványok nem módosították

Az elemzés a bekeretezett publikáció számára kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

A számvéveszéki jelentés a bekeretezett publikáció számára kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

A számvevőszéki jelentés a bekere-
tezett publikáció számára kattintva
érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról
(www.asz.hu) letölthető a QR-kód
segítségével.

1.3. IDŐKÖZI VÁLASZTÁSOKRA FORDÍTOTT PÉNZESZKÖZÖK FELHASZNÁLÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE

Az „Időközi és nemzetiségi választások” lebonyolítása fejezeti kezelésű előirányzat kezelését ellátó Nemzeti Választási Iroda a rábízott közpénzt a választások céljára használta fel, kontrollkörnyezetének kialakítása biztosította a szabályszerű, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás feltételeit. Az előirányzat módosítása, átcsoportosítása, a maradvány kimutatása, továbbá a beszámolási feladatok ellátása a jogszabályi előírásoknak megfelelően történt.

Az ÁSZ jogszabályban előírt kötelezettségének eleget téve a választási eljárásról szóló törvény alapján ellenőrizte a 2015-ben megtartott időközi országgyűlési választások és 2015., 2016. évi időközi önkormányzati választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos pénzeszközök felhasználását. Az ellenőrzés az időközi választások előkészítése és lebonyolítása során igénybe vett pénzeszközök szabályszerű felhasználására fókuszált.

Az ellenőrzés célja annak megállapítása volt, hogy az országgyűlési képviselők időközi választására, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint a helyi nemzetiségi önkormányzati képviselők választásán a megismételt szavazásokra fordított pénzeszközök tervezése, felhasználása, elszámolása és annak ellenőrzése szabályszerű volt-e. Az „Időközi és nemzetiségi választások” lebonyolítása fejezeti kezelésű előirányzat kezelését ellátó Nemzeti Választási Iroda (NVI) a rábízott közpénzt a választások céljára használta fel, kontrollkörnyezetének kialakítása biztosította a szabályszerű, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás feltételeit.

Javaslatok

Az ÁSZ a nyilvánosságra hozott jelentésében az ellenőrzéshez kapcsolódóan két javaslatot fogalmazott meg, továbbá az ellenőrzés során feltárt hiányosságokról figyelemfelhívással élt. A figyelemfelhívó levélben megfogalmazottakhoz kapcsolódóan megtett intézkedéseiről az értesítést az ellenőrzött szervezet az ÁSZ törvényben előírt határidőn belül küldte meg az ÁSZ részére.

1.4. A 2016. OKTÓBER 2-ÁN MEGTARTOTT ORSZÁGOS NÉPSZAVAZÁS LEBONYOLÍTÁSÁHOZ FELHASZNÁLT PÉNZESZKÖZÖK ELSZÁMOLÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE

A 2016-os magyarországi népszavazás 2016. október 2-án megrendezett országos referendum, amelyen a szavazásra jogosult magyar állampolgárok arról nyilváníthattak véleményt, hogy az Európai Unió az Országgyűlés hozzájárulása nélkül is előírhatja-e a nem magyar állampolgárok Magyarországra történő kötelező betelepítését. Az Országgyűlés az Alaptörvény alapján a kötelező betelepítési kvótáról országos népszavazást rendelt el. A választási eljárásról szóló törvény alapján a népszavazásra a központi költségvetésből biztosított pénzeszközök felhasználásáról az Állami Számvevőszék tájékoztatta az Országgyűlést.

Az NVI - független, autonóm államigazgatási szerv - feladata volt népszavazás előkészítéséhez és lebonyolításához kapcsolódó központi feladatok ellátása. Az ÁSZ ellenőrzése a Nemzeti Választási Irodára, a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalára (KEKKH), a Külgazdasági és Külügyminisztériumra (KKM), a területi választási irodákra (TVI), valamint a mintavétellel kiválasztott országgyűlési egyéni választókerületi választási irodákra (OEVI) és helyi választási irodákra (HVI) terjedt ki.

Megállapítások

Az ÁSZ megállapította, hogy a 2016. október 2-án megtartott országos népszavazásra a költségvetésből biztosított finanszírozási források elosztása, az előirányzatok kezelése szabályszerűen történt. Az NVI az országos népszavazáshoz a források átutalását és előirányzat-átadási kötelezettségét határidőben teljesítette.

Az országos népszavazás előkészítéséhez és lebonyolításához szükséges pénzeszközök tervezése – a TVI-k, OEVI-k és HVI-k esetében feltárt kisebb hiányosságok mellett – szabályszerűen történt. Az országos népszavazással összefüggő előirányzat módosításokat az ellenőrzött szervezetek döntő többsége szabályosan hajtotta végre.

Az ellenőrzés megállapította, hogy az országos népszavazás előkészítéséhez, lebonyolításához rendelkezésre álló pénzeszközök felhasználása szabályszerűen történt. A pénzeszközök elszámolása az ellenőrzött választási irodák döntő többségében az előírt határidőben történt. Az NVI az összesítő elszámolást határidőn túl készítette el.

A 2016. október 2-án megtartott országos népszavazás előkészítésénél és lebonyolításánál az NVI, a KEKKH és a KKM vezetője a pénzeszközök felhasználására vonatkozó ellenőrzési kötelezettségét szabályszerűen teljesítette. A TVI-k, OEVI-k és HVI-k többségében a pénzeszközök felhasználásának ellenőrzése szabályszerűen történt.

Következtetések

Az országos népszavazáshoz költségvetésből biztosított finanszírozási források elosztása, az előirányzatok kezelése, az elszámolás valamint az ellenőrzött szervezetek hatáskörébe tartozó ellenőrzési feladatok végrehajtása biztosította az átlátható közpénzfelhasználást.

Javaslatok, figyelemfelhívó levelek

Az ÁSZ a nyilvánosságra hozott jelentésben az ellenőrzéshez kapcsolódóan intézkedési kötelemmel járó javaslatot nem fogalmazott meg. Az ellenőrzés során feltárt hiányosságok vonatkozásában az ÁSZ figyelemfelhívó levéllel fordult 51 érintett ellenőrzött szervezet vezetőjéhez, akik a figyelemfelhívó levélben megfogalmazottakhoz kapcsolódóan megtett intézkedéseiket az előírt határidőn belül megküldték az ÁSZ részére.

A számvevőszéki jelentés a bekere-
tezett publikáció számára kattintva
érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról
(www.asz.hu) letölthető a QR-kód
segítségével.

18085

1.5. INTEGRITÁS FEJLESZTÉSE

Az Állami Számvevőszék az Országgyűlés felhívására közel tíz éve foglalkozik az integritás kultúrájának meghonosításával, elterjesztésével és megerősítésével. Az integritás szemlélet érvényesítésének értékelése jelentős szerepet tölt be az ÁSZ ellenőrzéseiben. Az intézmény 2011 óta évente elkészíti a közszféra intézményeinek integritási helyzetét értékelő felmérését, amelyek célja a belső kontrollrendszer fejlesztése, a felmérések célja, hogy visszajelzést adjanak a közszféra intézményeinek, illetve a gazdasági társaságok számára integritás kockázataikról, illetve a kockázatok kezelésére szolgáló kontrollok kiépítettségéről. 2015-től kezdődően az állami tulajdonú gazdasági társaságok körében is felmérést készít.

Újabb összevont felmérést készített az Állami Számvevőszék az állami és önkormányzati többségi tulajdonú gazdasági társaságok korrupciós kockázatairól és integritási helyzetéről a 2017. évet érintően. Az ÁSZ kérdőíves kutatása, amelyben 752 gazdasági társaság vett részt. Annak ellenére, hogy az integritási helyzet összességében javuló tendenciát mutatott, a felmérés, számos kockázati tényezőre hívta fel a figyelmet, többek között rávilágított: a jogszabályban nem kötelezően előírt, de az integritási szempontból fontos úgynevezett lágy – vagyis a szervezet jogszabály által elő nem írt belső szabályainak betartását segítő – kontrollokat viszonylag kevés társaság alkalmazta. A kisméretű, gyenge kontrollal rendelkező társaságok magas száma pedig komoly integritási kockázatot jelent.

Az állami és önkormányzati többségi tulajdonban lévő társaságok közvagyonot hasznosítanak, közpénzt használnak, közszolgáltatásokat nyújtanak, ennek következtében integritásukat, a korrupcióval szembeni védetségüket számos tényező befolyásolja. Erre tekintettel az Állami Számvevőszék a közszféra intézményeinél 2011-ben indult integritás felmérés után, 2016-2017. években kiterjesztette a kutatását előbb az állami, majd az önkormányzati vállalatokra, 2017 októberétől pedig összevont felmérésben értékelte a köztulajdonú gazdasági társaságok integritási helyzetét.

A felmérés célja az volt, hogy feltérképezze a köztulajdonban álló gazdasági társaságok integritási kockázatait, korrupcióval szembeni ellenálló-képességét és feltárja ezek összefüggéseit a társaságok főbb jellemzőivel.

A felmérés feltárta, hogy a társaságok integritási veszélyeztetettsége a társaság méretével párhuzamosan nő. A nagyobb integritási kockázattal rendelkező társaságok kontrolljai ugyanakkor általában jobban kiépítettek, mint a kisebb kockázattal rendelkezők, de ez az összefüggés mérsékelte: számos jelentős kockázattal rendelkező társaság esetében hiányoztak az integritási veszélyekkel szembeni megfelelő ellenálló-képességet biztosító kontrollok. A felmérés arra is rávilágított, hogy az integritási kockázatot lényegesen növeli, ha egy társaság jelentős uniós támogatásban részesül.

Az adatok elemzése alapján az ÁSZ pozitív összefüggést állapított meg a társaságok belső ellenőrzésének kiépítettsége és az integritási kontrollrendszer fejlettsége között. Hasonlóképpen, magasabb a kontrollszintje azoknak a társaságoknak, amelyek rendszeresen beszámoltak a felügyelőbizottság, illetve a tulajdonos felé.

A kontrollok gyakorisága a szervezeti kultúra és etikus vezetés területén a legkisebb arányú, azaz a jogszabályban nem kötelezően előírt, de az integritás szempontjából fontos úgynevezett kontrollokat viszonylag kevés társaság építette ki.

A felmérés során legjobb eredményt elérő gazdasági társaságok elsősorban azáltal kerültek az élre, hogy független belső ellenőrzéssel rendelkeztek, ellenőrzési terveiket kockázatelemzés alapján határozták meg, az összeférhetetlenséget széles körűen szabályozták, továbbá kiépítették kockázatkezelési rendszerüket, meghatározták az etikai követelményeket és rendelkeznek működőképes etikai eljárással.

A felmérés eredményeinek közzétételével az ÁSZ fel kívánta hívni a társaságok vezetőinek, tulajdonosi joggyakorlóinak figyelmét a legjellemzőbb integritási kockázatokra, a leginkább hiányzó kontrollokra. Ennek tudatosításával a társaságok ellenállóbbá tehetők a korrupcióval szemben. A felmérés eredményeinek közzététele hozzájárul ahhoz, hogy a költségvetési szervek mellett a közszféra e fontos területén is folytatódjon az integritás szervezeti kultúrájának megerősítése.

Integritás nemzetközi szinteken – az IDI Korrupció megelőzési programjának támogatása

A számvevőszékek nemzetközi szervezetének (INTOSAI) fejlesztési szervezete (IDI) a fejlődő országok számvevőszékeinek korrupció ellenes munkájának megerősítésére programot indított. A program fő célja a számvevőszékek eredményességének fokozása a korrupció elleni küzdelemben. A jelenleg legaktívabb komponens a korrupcióellenes harc intézményrendszerének kooperatív teljesítményellenőrzését bonyolítja le.

Az IDI felkérésére az ÁSZ két mentora 2018-ban a jelentéstervezetek elkészítésében is segítséget nyújtott a programban résztvevő EUROSAI, AFROSAI-E és CAROSAI tag számvevőszék számára. A program egy másik eleme abban segíti a számvevőszékeket, hogy a példamutató etikai infrastruktúrát alakítsanak ki. Az ÁSZ ezen programelem tekintetében 2018-ban részt vett az ezt szolgáló tananyag kidolgozásában.

A 2018-ban megrendezett nemzetközi integritás szeminárium alkalmával az Állami Számvevőszék kezdeményezte a 2016. évi – mintegy 29 millió forintos, körülbelül 110 ezer dollárnak megfelelő – költségvetési megtakarításának felajánlását, ezúttal az IDI fiatal számvevőszéki vezetőket képző nemzetközi programjának. Ezt a felajánlást is parlamenti határozat alapozza meg. Az Országgyűlés ugyanis 2015-ben azzal bízta meg a Számvevőszéket, hogy szélessítse a vezetői rendszerekre vonatkozó tanácsadó tevékenységét és támogassa az etikus közpénzügyi vezetőképzést. A jelenlegi felajánlással az ÁSZ ezt a fejlesztési kezdeményezését is – a hazai lépések mellett – nemzetközi szintre emeli.

Integritás kultúra terjesztése nemzetközi szinten – EUROSAI Workshop

Az Állami Számvevőszék által életre hívott kezdeményezés célja az integritás kultúrájának megismertetése és erősítése az EUROSAI tagországokban. A nemzetközi együttműködésre, kölcsönös tudásmegosztásra épülő munkacsoport tagjai a workshop keretében személyesen vitatták meg az egyes számvevőszéki tapasztalatokat.

„A számvevőszékek szerepe az integritási kultúra elterjesztésében” elnevezésű EUROSAI nemzetközi projekt az integritással kapcsolatos tudás megosztását és a résztvevő számvevőszékek (Albánia, Ausztria, Bulgária, Grúzia, Horvátország, Macedónia, Portugália és Ukrajna) közötti tapasztalatcserét tűzte ki célul. A projekt keretében e célra kialakított online felületen a projektagok számos, az integritással és az egyes számvevőszékek jó gyakorlataival kapcsolatos szakmai anyagot közzétettek, amelyek a projektagokon túlmenően – előzetes regisztrációt követően – további érdeklődő számvevőszékek számára is hozzáférhetőek, megismerhetőek.

Az ÁSZ a munkacsoport eredményeit az EUROSAI Audit és Etika Munkacsoport IX. Találkozóján is bemutatta 2018 októberében. A 13 ország szakértőjének részvételével zajló esemény célja az ISSAI 30 implementálásának támogatása, a különböző országok integritási termékeinek bemutatása, a közérdekű bejelentők védelmére vonatkozó európai direktívák megismertetése, a számvevőszékek szerepe a közszféra integritásának elterjesztésének bemutatása, valamint az Audit és Etika Munkacsoport munkatervét, további irányainak kidolgozása volt.

Nemzetközi integritás szeminárium

Az Állami Számvevőszék 2018-ban immár ötödik alkalommal rendezte meg ötnapos nemzetközi integritás konferenciáját és tudásmegosztó szemináriumát, ezúttal „Az érzékenyítéstől az integritás ellenőrzéséig – Az Állami Számvevőszék Integritás Modellje” címmel. A szemináriumon mintegy 25 ország 36 számvevőszéki szakértője vett részt. Az elsősorban ázsiai, afrikai, délkelet-európai és dél-amerikai fejlődő országokból érkező résztvevők a Budapesten és Szarvason zajló programsorozat keretében megismerkedhettek a legjobb hazai és nemzetközi gyakorlatokkal, melyek segítségével a jövőben hazájukban is hozzájárulhatnak az integritásalapú közigazgatási kultúra fejlesztéséhez.

A szervezeti egység munkatársai és az ÁSZ előadói két teszten, 14 előadáson, hat szemináriumi gyakorlaton, illetve egy felmérés szimuláción keresztül mutatták be az integritás felmérését. A 2018. évi szemináriumhoz első alkalommal készült a nemzetközi sztenderdekkel összhangban konferencia kiadvány. Szintén első alkalommal került sor arra, hogy a konferencia egykori résztvevője tartson előadást a szemináriumon.

ÁSZ felvetés:

Megfontolandó a készpénz-forgalom felszámolása a közszférában, a házipénztárak megszüntetése.

Macedónia 2017-re sikerrel adaptálta az ÁSZ integritás modelljét és a felmérés módszertanát, így az ország képviselője az első macedón integritás felmérés tapasztalatait mutatta be a résztvevőknek.

Az információ-technológiai közbeszerzések korrupciós kockázatainak kezelésére alkalmas kontrollok értékelése a közsféra szervezeteinél

Az ENSZ Korrupcióellenes Egyezményét aláíró országok 2019 decemberében az Egyesült Arab Emírségekben tartják világkonferenciájukat. A konferencia egyik főszervezője, az Egyesült Arab Emírségek számvevőszéke (SAI UAE) felkérte az Állami Számvevőszéket, hogy működjön közre az információ-technológiai (IT) tárgyú közbeszerzések korrupciós kockázatainak kezeléséről szóló tanulmány elkészítésében.

A megállapodás értelmében a SAI UAE szakemberei összegyűjtötték és rendszereztek az IT közbeszerzésekkel kapcsolatban leggyakrabban felmerülő kockázatokat, az ÁSZ pedig egy kérdőívet dolgozott ki annak feltérképezésére, hogy ezen kockázatok kezelésére alkalmas kontrollokat az egyes tagországok milyen módon és mértékben építették ki.

A kérdőív összeállítása során kiinduló pont volt az ENSZ Korrupcióellenes Egyezménye, az abban megfogalmazott kötelező, illetve javasolt korrupció ellenes intézkedések, felhasználásra kerültek az EU közbeszerzési direktívái, valamint az Európai Unió egyes intézményei és az OECD közbeszerzésekkel, ezen belül az IT tárgyú közbeszerzésekkel kapcsolatos útmutatói, elemzései, illetve egyéb nyilvános szakértői anyagai. Gyakorlati példák is segítettek a kérdőív összeállítását, ugyanis az egyes számvevőszékek IT közbeszerzések témában szerzett ellenőrzési tapasztalatairól a SAI UAE készített egy összefoglalót, jelentős támogatást nyújtva a kulcsterületek azonosításához.

A kérdőívet az ENSZ kábítószerek és bűnözés elleni szervezete, az United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) megküldte az ENSZ Korrupcióellenes Egyezményét aláíró országok kapcsolattartó pontjaira. A kitöltött kérdőívek kiértékelése alapján készül el az a tanulmány, amely háttéranyagként jelenik majd meg az ENSZ Korrupcióellenes Konvencióhoz csatlakozott államok 8. világkonferenciáján.

1.6. FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

Az Európai Unió és a tagállamok közös törekvése a fenntartható fejlődés biztosítása, az energiafelhasználás hatékonysága, a környezeti terhek csökkentése és az életminőség folyamatos javítása. Ezen célok elérésére Magyarország is nemzetközi vállalásokat tett, amelynek teljesülése nagymértékben függ a közintézmények szerepvállalásától. A Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiáról az Országgyűlés a 18/2013. (III.28.) számú határozatában úgy rendelkezett, hogy az ÁSZ saját feladatkörében eljárva a gazdasági erőforrásokra vonatkozó korlátok betartását ellenőrző intézmény.

Kooperatív ellenőrzésben való részvétel

Az Állami Számvevőszék a párhuzamos (például a szén-dioxid kvótákkal való gazdálkodás ellenőrzése) és a koordinált ellenőrzések második típusába tartozó ellenőrzésekben (például a levegő minőségének ellenőrzése és az energiahatékonyság ellenőrzése) is részt vett.

Az EUROSAI Környezetvédelmi Munkacsoport szakmai találkozásán a kooperatív ellenőrzésben résztvevő számvevőszékek beszámoltak ellenőrzési eredményeikről, valamint konklúziók és következtetések megvitatására is sor került. A fórum keretein belül folyamatban lévő közös ellenőrzés egyik fő kérdése, hogy „Példát mutat egy kormányzati szervezet az energiahatékonyságban?“, amelyben 8 EU tagállam számvevőszéke, közöttük az Állami Számvevőszék is részt vett.

Az ÁSZ szakértője hozzászólásában megerősítette az EUROSAI Környezetvédelmi Munkacsoportja 2018. június közepén megrendezett ülésén, a levegő minőség téma kapcsán folyamatban lévő koordinált ellenőrzéssel összefüggésben az ÁSZ elkötelezettségét a környezeti, illetve fenntarthatósági témák és az ellenőrzés társadalmi hasznosulásának tekintetében; valamint bemutatta a légszennyezés elleni védekezés hazai rendszerét.

Mi az a fenntartható fejlődés?

A fenntartható fejlődés (sustainable development) olyan fejlődési folyamat, illetve szervezési elv, ami „kielégíti a jelen szükségleteit anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk képességét, hogy kielégítsék a saját szükségleteiket”.

Mi az a kooperatív ellenőrzés?

Kooperatív ellenőrzésnek nevezzük azokat az ellenőrzéseket, amelyekben kettő vagy több legfőbb ellenőrző intézmény érintett. Három típusa van: a párhuzamos, a koordinált és a közös ellenőrzés.

A levegő minőségének védelmét szolgáló intézkedések ellenőrzése

A légszennyezettség az egyik legjelentősebb egészségügyi kockázati tényező. Magyarországon a legnagyobb problémát a kisméretű szálló por szennyezettség jelenti, melynek forrása a közlekedés, az energiaszektor, illetve egyre nagyobb mértékben a fűtés, ezen belül is a lakossági szilárd tüzelés. A megfelelőségi és teljesítmény-ellenőrzés célja annak értékelése volt, hogy eredményesek és hatékonyak voltak-e a levegő minőségének javítását, a légszennyezési források elleni küzdelmet célzó intézkedések. Az ÁSZ a levegő minőségének megóvása témáját nemzetközileg koordinált ellenőrzés keretében ellenőrizte.

Megállapítások

Az ÁSZ megállapította, hogy a levegő minőségének védelme érdekében kitűzött célok, intézkedések, illetve mutatószámok kidolgozása során figyelembe vették a levegő minőségéről szóló felméréseket, elemzéseket. A levegő minőségéért felelős szervezetek tevékenységüket a kialakított felelősségi- és hatáskörüknek megfelelően látták el. Korábban a Földművelésügyi Minisztérium megalkotta a szükséges jogszabályokat, megfelelően látta el felügyeleti, irányítói tevékenységét, valamint eleget tett adatszolgáltatási kötelezettségeinek. A kormányhivatalok hatósági és felügyeleti feladataikat megfelelően látták el. A légszennyezettség egészségügyi hatásait, a lakosság egészségügyi állapotát veszélyeztető kockázati tényezőket az Országos Közegészségügyi Központ rendszeresen és teljes körűen értékelte. A kitűzött célok elérése érdekében az érintett minisztériumok számos intézkedést tettek, illetve azok teljesülését nyomon követték.

Az ellenőrzés megállapította továbbá, hogy a légszennyező anyagok koncentrációja, illetve összkibocsátása trendszerűen csökkent, a Nemzeti Környezetvédelmi Programok hosszú távú eredményességi célkitűzései időarányosan teljesültek. A 2020-ra megcélzott határértékek időarányosan – az illékony szerves vegyületek kivételével – teljesültek.

A középületek energiahatékonyságának ellenőrzése

Az Európai Unió 2020-ig 20%-os energia-megtakarítás elérését tűzte ki célul uniós szinten. Az épületek üzemeltetése az Európai Unió teljes energiafogyasztásának 40%-át teszi ki. A gazdasági növekedéssel párhuzamosan az építőipari beruházások volumene is növekszik, amely az energiahatékonyság növelő intézkedések hiányában az energiafogyasztás növekedésével járhat. Ebből eredően az épületek energiafogyasztásának csökkentésére és a megújuló forrásból származó energia felhasználás arányának növelésére vonatkozó intézkedések biztosítják az Európai Unió energiafüggségének és az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentését. Az uniós szinten kitűzött cél elérésének elősegítése érdekében elfogadott uniós irányelveket Magyarország átültette a hazai jogszabályokba. Az uniós célok elérése érdekében Magyarország nemzeti szintű vállalást tett, amelyben meghatározó a közintézmények szerepvállalása.

Megállapítások

A közszférának az energiahatékonyság javítása terén is példamutató szerepet kell betöltenie, ezért a középületek esetében az energiahatékonysági követelmények érvényesítésére, a jogszabályban előírt kötelezettségek teljesítésére kiemelt figyelmet kell fordítani. Ezzel összefüggésben az ÁSZ 2018-ban kooperatív (nemzetközi) ellenőrzés keretében ellenőrizte a középületek energiahatékonyságát, melynek kiemelt célja annak megállapítása volt, hogy kialakították-e a középületek energiahatékonyságának növelésére vonatkozó szakpolitikai keretet, rendelkezésre álltak-e a (megfelelő) pénzügyi források a kitűzött terv/stratégia finanszírozásához, kialakították-e és működik-e az energiahatékonysági célkitűzések elérésének értékelését célzó monitoring rendszer.

Az ellenőrzés megállapította, hogy a középületek energiahatékonyságának növelésére vonatkozó kormányzati célokat és a célok elérését biztosító eszközrendszert a stratégiai dokumentumok tartalmazták. A központi kormányzati épületeken végzett energiahatékonyságot növelő beruházásokhoz, felújításokhoz rendelkezésre álltak a pénzügyi források. Az energiahatékonysági célkitűzések elérésével összefüggő monitoring rendszert a felelős szervezetek kialakították és működtették. Az ellenőrzés tapasztalatai alapján Magyarország a középületek energiahatékonyságára vonatkozó elvárásokat az uniós irányelvekben foglaltaknak megfelelően teljesítette.

A számvevőszéki jelentés a bekeretezett publikáció számára kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

18006

Energiahatékonyság nemzetközi vonatkozása

Az ellenőrzésről készült nemzetközi összefoglaló – a koordinált ellenőrzés céljának megfelelően – elsősorban azt hangsúlyozza, hogy a magyar szabályozás, illetve az egyéb kormányzati intézkedések révén Magyarország a vizsgált EU irányelvi előírásoknak megfelelő nemzeti szabályozást alakított ki, illetve stratégiai és módszertani dokumentumokat fogadott el.

A számvevőszéki jelentés a bekeretezett publikáció számára kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

18144

1.7. TOVÁBBI KIEMELT ELEMZÉSEK A JÓL IRÁNYÍTOTT ÁLLAM TÁMOGATÁSA ÉRDEKÉBEN

Az ÁSZ a jól irányított állam támogatása érdekében változatos, egyre bővülő témákban készít elemzéseket, tanulmányokat.

Elemzés a Költségvetési Tanács részére a 2017. II. félévi költségvetési folyamatokról

A Stabilitási tv. alapján a Költségvetési Tanács (KT) félévente véleményt nyilvánít a központi költségvetésről szóló törvény végrehajtásának helyzetéről és az államadósság alakulásáról. Az Állami Számvevőszék az ÁSZ elnökének a KT tagjaként ellátandó feladatait – a Stabilitási tv. rendelkezései alapján – a tárgyalat kérdésekhez kapcsolódó elemzéseknek a KT részére bocsátásával segíti. Az ÁSZ a 2017. II. félévi költségvetési folyamatok értékelésével elősegítette a KT megalapozott véleményének kialakítását a 2017. II. félévi folyamatokról. Az elemzés célja egyrészt az volt, hogy a 2017. évi - és azon belül külön a második félévi - költségvetési és makrogazdasági adatok alapján értékelje a lezajlott gazdasági folyamatoknak a költségvetési célokra gyakorolt hatását. Másrészt az elemzés célja annak bemutatása volt, hogy a költségvetés mely előirányzatai esetében következett be a 2017. év végére jelentős alul- vagy túlteljesülés, és ezek veszélyeztették-e a 2017. évi költségvetési hiánycél, államadósság-szabály teljesülését.

Az Állami Számvevőszék Magyarország 2017. évi központi költségvetési törvényjavaslatát véleményezte. Megállapította, hogy az ellenőrzött kiadási előirányzatok 99,2%-a, az ellenőrzött bevételi előirányzatok 99,9%-a megalapozott. A hiányra és az adósságra vonatkozó előírások betartását nem ítélte kockázatosnak. Azonban az elemzés a költségvetési cél teljesülése szempontjából általános kockázatként jelezte, hogy a kiadási előirányzatok 53,3%-a úgynevezett felülről nyitott, azaz törvénymódosítás nélkül túlléphető előirányzat. Ugyanakkor rámutatott arra is, hogy az ellenőrzés által feltárt kockázatok e tartalékok felhasználásával, költségvetési átcsoportosítással kezelhetők.

A 2017. évi költségvetési törvény módosítását követően kialakult helyzetet az ÁSZ a 2017. I. félévi költségvetési folyamatokról készített elemzésében értékelte. Megállapította, hogy az Országgyűlés által jóváhagyott évközi előirányzat módosítások figyelembe vették a makrogazdasági tényezők változását és összességében javították az előirányzatok, valamint együttesen a költségvetés teljesíthetőségét. Az elemzés azt valószínűsítette, hogy a pénzforgalmi hiány meghaladja majd a tervezett értékét, kiemelve, hogy ennek alakulását alapvetően az uniós támogatásokhoz kapcsolódóan az év során teljesülő bevételek és kiadások egyenlege befolyásolja.

A 2017. évi költségvetési folyamatok alakulása azt mutatja, hogy az ÁSZ a költségvetési törvényjavaslat, illetve a költségvetési törvény módosításának kockázatait reálisan értékelte. Az uniós források megelőlegezése révén enyhíteni lehetett az uniós programozás ciklikus hatásait, és előre lehetett hozni fontos fejlesztéseket. A költségvetési folyamatok stabilitását megalapozta a kormányzati prognózisokhoz közeli mértékű dinamikus gazdasági növekedés.

Elemzés a Költségvetési Tanács részére a 2018. I. félévi költségvetési folyamatokról

Az elemzés áttekintette a 2018. I. félévi makrogazdasági folyamatokat, és ennek, valamint a költségvetési előirányzatok időarányos teljesülésének figyelembevételével értékelte a költségvetési egyenleg és az államadósság várható alakulását. Az ÁSZ elemzése azonosította azokat a költségvetési előirányzatokat, amelyeknek a teljesülése várhatóan jelentősebb mértékben eltér a költségvetési törvényben meghatározott eredeti előirányzatoktól.

Az ÁSZ elemzése rámutatott, a gazdaság teljesítménye (GDP) 4,5 százalékkal volt magasabb, mint az előző év azonos időszakában. Nőtt a végső fogyasztás, jelentősen emelkedett a bruttó állóeszköz-felhalmozás. A GDP növekedését meghaladó mértékű volt az export bővülése. A külkereskedelmi többlet a félév végén 3,3 milliárd euró volt. A kedvező makrogazdasági folyamatokkal összhangban megfelelően teljesültek az adóbevételek. A költségvetési kiadások tekintetében az ÁSZ elemzése néhány előirányzat esetében

valószínűsített túlteljesülést, amelyet más előirányzatok megtakarításai kompenzáltak. Ugyanakkor kockázatként azonosításra került, hogy a központi költségvetési szervek kiadásai jelentősen meghaladták az időarányos mértéket, amelyet csak részben fedezett bevételeik túlteljesülése. A dinamikus növekedés másik oka a 2017-ben keletkezett jelentős maradványok 2018. I. félévi felhasználása volt.

A költségvetési kockázatok kezelésére az első félév végén jelentős tartalékok álltak rendelkezésre, mivel az Országvédelmi Alapból 31,9 milliárd forint, a rendkívüli kormányzati intézkedések előirányzatból 66,3 milliárd forint még nem került felhasználásra, a fejezeti tartalékok pedig érintetlenek voltak.

Az összességében kedvező költségvetési folyamatok ellenére 2018. I. félévében az államháztartás központi alrendszerének pénzforgalmi hiánya 1420,5 milliárd forint volt, ami 4,4%-kal meghaladta a 2018-ra tervezett hiány teljes összegét. Ez az időarányosnál 740,4 milliárd forinttal nagyobb. Ezt az összeget meghaladja az uniós támogatással megvalósuló programok részbeni fedezetét biztosító uniós bevételeknek a közel 800 milliárd forintos elmaradása az időarányos mértéktől. Tehát az államadósság-szabály év végi teljesülése nincs veszélyben.

A központi költségvetés adóssága 2018. első hat hónapjában a 2017. végi állományhoz képest 1587,5 milliárd forinttal növekedett, 14,8 százalékkal meghaladva a teljes évre tervezett növekményt. A növekvő finanszírozási szükségletet teljes mértékben a forintadósság növelésével sikerült kielégíteni, a devizaadósság állományának csökkentése mellett. Ez mérsékelte a sérülékenységet.

Az államadósság év végi alakulására a központi költségvetés adóssága mellett az önkormányzati alrendszer adósságának és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek adósságának alakulása is hatással volt.

A monetáris politika hatása a költségvetési kockázatok csökkentésére

Az elemzés rámutat arra, hogy a jegybanki intézkedések eredményeképpen a 2012-2016. évek között a monetáris politika költségvetési kockázatai jelentősen csökkentek, a központi költségvetésnek nem keletkezett térítési kötelezettsége – tekintettel arra, hogy a 2013-2016. években a jegybank nyereséget realizált, a 2012. évi veszteségének összege pedig nem haladta meg az eredménytartalék összegét.

Az MNB irányadó eszközei megváltoztatásával, az új nem konvencionális eszközök bevezetésével hozzájárult az állampapír-kereslet és ezáltal az államadósság belső finanszírozási arányának növekedéséhez, mely csökkentette az ország külső sérülékenységét, devizakitettségét, biztosabbá vált az államháztartás finanszírozhatósága, a pénzügyi rendszer stabilitása.

A kereskedelmi bankok jegybank által befogadott likvid eszközállománya az irányadó eszköz mennyiségi korlátozása miatt folyamatosan csökkent, miközben a kereskedelmi bankok államadósságon belüli finanszírozási részaránya nőtt. Az államadósság devizaaránya mérséklődött. Ezen kívül a jegybanki alapkamat csökkentése az állampapírokat terhelő kamatokat és ezen keresztül az adósságfinanszírozási költségeket is csökkentette.

Az MNB a Növekedési Hitelprogram keretében a hitelezés fellendítése és a gazdasági növekedés élénkítése érdekében növelte a gazdaságban lévő jegybanki pénz mennyiségét. Figyelemmel az inflációs célt követő magatartására, az MNB az önfinanszírozási program végrehajtásával csökkentette ezt a pénzmennyiséget.

Tekintettel a monetáris politika alapvető átalakítására, amely 2012. és 2016. évek között zajlott, az annak a maastrichti konvergencia kritériumok mutatóira gyakorolt hatását elemmezve éles vonal húzható a korábbi és a jelen elemzésünkkel érintett időszakok közé. Az MNB 2013. évi jegybanki eszközeinek megújításával támogatta a fiskális politikát a maastrichti kritériumok teljesítésében.

Az elemzett időszakban folytatott monetáris politika kedvező hatással volt az államadósság finanszírozási költségeinek csökkenésére, azon keresztül a költségvetési egyenlegre és az államadósság alakulására, melyek révén a költségvetési kockázatokat is csökkentette.

Az elemzés a bekeretezett publikáció számára kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

T/436

Az elemzés a bekeretezett publikáció számára kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

T/441

Az elemzés a bekeretezett publikáció számára kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

T/429

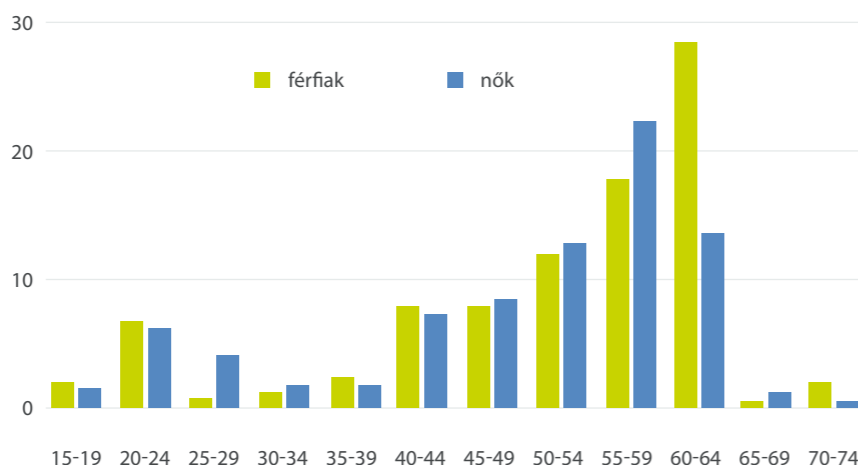
Az elemzés a bekeretezett publikáció számra kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

T/431

Elemzés az aktivitási ráta alakulásáról

Az ÁSZ az aktivitási ráta alakulásáról közzétett elemzésében bemutatja a 2006. és 2016. között végbement munkaerő-piaci folyamatokat, a vizsgált időszakban az aktivitásban bekövetkező változásokat mindkét nem és minden korcsoport esetében, valamint részletesen szól az aktivitási ráta alakulását meghatározó főbb tényezőkről. Az elemzés a korcsoportok és nemek közti különbségek mellett a területi különbségeket, valamint az aktivitási ráta változásának GDP-re és államadósság-mutatóra gyakorolt hatását is tárgyalja az elemzett időszak alatt.

AZ AKTIVITÁSI RÁTA NÖVEKEDÉSE 2006. ÉS 2016. KÖZÖTT KORCSOPORTOK ÉS NEMEK SZERINT SZÁZALÉKPONTBAN

Az elemzés a 15-74 éves magyar népesség gazdasági aktivitásának 2006. és 2016. közötti változását, és annak főbb jellemzőit mutatja be. 2016-ban a foglalkoztatottak száma 10,8%-os növekedést, míg a munkanélkülieké 26,3%-os csökkenést mutatott 2006-hoz képest. Ezzel párhuzamosan 15,8%-kal lett kevesebb a gazdaságilag inaktívak – nyugdíjasok, szociális ellátásban részesülők, valamint az eltartottak – száma. A főbb közvetlen okok közé tartozik a nyugdíjkorhatár emelkedése, az idő előtti nyugdíjba vonulás lehetőségeinek korlátozása, a megváltozott munkaképességűek ellátó-rendszerének és rehabilitációjának átalakítása, az aktív korúak jövedelempótló ellátásainak szigorítása, a kötelező iskolába járás korhatárának csökkentése. A területi különbségeket elemezve a vizsgált időszakban megállapítható, hogy a válság időszakát jellemző időszakos visszaeséstől eltekintve a 15-74 éves korú népesség körében az aktivitás minden régióban nőtt.

Az elemzés megállapította, hogy az államadósság-mutató javulása a GDP növekedésének volt köszönhető. Ez alátámasztja annak fontosságát, hogy – egy alacsony aktivitási szintről indulva – a gazdasági aktivitás növekedése bővítette a munkaerőforrást, ily módon hozzájárult a foglalkoztatás és ezen keresztül a gazdaság növekedéséhez.

Elemzés – A költségvetési támogatásban részesülő zenekarok működési és gazdálkodási folyamatairól

Az elemzés alapjául három állami tulajdonú, öt önkormányzati tulajdonban lévő és kettő alapítványi formában működő, összesen tizenegy zenekar ellenőrzési tapasztalatait összegezte. Az elemzés célja a zenekarok működésére, gazdálkodására vonatkozó ellenőrzési tapasztalatok szintetizálása, következtetések levonása volt.

Az elemzés következtetése szerint a 2012 és 2015 között közpénz-támogatásban részesült szervezetek esetében a tulajdonosi joggyakorlás összességében szabályszerű volt. Ugyanakkor a leltárral, az integritási szemlélet érvényesülésével és a közérdekű adatok közzétételének elmulasztásával kapcsolatos hiányosságok jelentős kockázatot jelentettek a vagyon megőrzése és az átláthatóság biztosítása szempontjából. Az ellenőrzések nem jutottak olyan általánosítható megállapításra, ami a zenekari szervezetek eltérő tulajdonosi hátterével vagy eltérő működési formájával állt volna kapcsolatban.

Az ÁSZ jelentéseiben szereplő javaslatok a jövőre vonatkozóan szabályozottabb gazdálkodási környezetre, ezáltal az elszámoltathatóság és átláthatóság biztosítására vonatkoztak.

1.8. PÉNZÜGYI TUDATOSSÁG

Az Állami Számvevőszék társadalmi felelősségvállalásának kiemelt területe a pénzügyi tudatosság erősítése a magyar lakosság körében, különös tekintettel a lakosság pénzügyi, közpénzügyi, közhitehivselési ismeretei bővítésére, illetve ezzel párhuzamosan a (köz) pénzügyekkel kapcsolatos attitűdök és magatartásformák fejlesztésére. Az ÁSZ 2011 óta vállal aktív szerepet a magyar lakosság pénzügyi tudatosságának fejlesztésében, amely feladatát 2014-ben az Országgyűlés határozatban is megerősítette.

Az ÁSZ tavasszal újra meghirdette a Pénzügyi Kultúra Nagykövete pályázatot, amelyre 11 fő adta be jelentkezését, így 24 főre nőtt az önkéntes számvevők száma. Júniusban az írásbeli kommunikációs készségük fejlesztése érdekében képzésen vettek részt. A tréning célja az volt, hogy a munkatársak felkészüljenek olyan jellegű hírek írására a pénzügyi és közpénzügyi tudatosság témában, amelyek a hétköznapi ember számára kulcsfontosságú információkat, figyelemfelhívásokat tartalmaznak, vagy egyszerűen érdekességet tárnak eljűk a hétköznapi pénzügyek területéről.

Számos hazai konferencia, rendezvény foglalkozik a pénzügyi kultúra kérdéseivel, amelyre rendszerint meghívást kap az ÁSZ is. Ezen rendezvényeken egy-egy előadás megtartásával támogatja az ÁSZ a pénzügyi-közpénzügyi ismeretek bővítését, a pénzügyi döntésekkel kapcsolatos kockázatok tudatosítását, a felelős és tudatos pénzügyi döntéseket.

A Pénzügyi tudatosság nemzeti stratégiájának elkészítéséért felelős munkacsoportban végzett feladatok alapján ajánlásokat tettünk azon hírekre, cikkekre, amelyeket használhatnak - a Pénzügyminisztérium által - a pénzügyi tudatosság fejlesztése érdekében indítani kívánt weboldal elindítása érdekében.

Kapcsolódó OGY határozat

41/2014. (XI. 13.) OGY határozat az ÁSZ társadalmi szerepvállalásának támogatása a pénzügyi kultúra fejlesztésében

Az elemzés a bekeretezett publikáció számra kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

T/439

2. Ellenőrzők ellenőrzése

Az államháztartási törvény az államháztartás pénzeszközeivel és a nemzeti vagyonnal történő szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes gazdálkodás, a beszámolási és adatszolgáltatási kötelezettségek szabályszerű teljesítésének biztosítása érdekében az államháztartás ellenőrzési rendszerében három területet nevesít, amelyek az államháztartás három védelmi vonalát alkotják.

Az Országgyűlés 2017-ben az ÁSZ feladatául szabtta az államháztartási rendszerben ellenőrzést végző szervezetek ellenőrzési módszertani fejlesztését. Ezáltal az ÁSZ olyan intézmények gazdálkodásának, működésének ellenőrzésére is jogosult, amelyek maguk is végeznek ellenőrzési, felügyeleti tevékenységet. Ilyen intézmények ellenőrzése eredményeként az ÁSZ a lehető legnagyobb hatást képes elérni a közpénzekkel való szabályszerű, felelős és fegyelmezett gazdálkodás előmozdítása érdekében, hiszen az ÁSZ ellenőrzések eredményei – azáltal, hogy az ellenőrzők tevékenysége szabályszerűbbé, hatékonyabbá és átláthatóbbá válik – közvetetten hasznosulhatnak az ellenőrző szervezetek által ellenőrzött működésében is.

2.1. A MAGYAR NEMZETI BANK ELLENŐRZÉSE

Az Állami Számvevőszék a vonatkozó törvényi előírások alapján rendszeresen ellenőrzi a Magyar Nemzeti Bank gazdálkodását és az alapvető feladatok körébe nem tartozó tevékenységét. Ennek megfelelően az ellenőrzés – az MNB 2016. évi gazdálkodása, valamint a központi költségvetéssel összefüggő elszámolásai szabályszerűségének értékelése mellett – kiterjedt az MNB pénzügyi közvetítőrendszert felügyelő, ellenőrző és szabályozó tevékenysége jogszabályi előírásoknak való megfelelésére, valamint az MNB szanalási hatósági feladataira is.

Megállapítások, következtetések

Az ÁSZ ellenőrzése megállapította, hogy az MNB irányítási, beszámolási és ellenőrzési rendszere szabályozottan és szabályszerűen működött 2016-ban. A felügyelőbizottság működése megfelelt a jogszabályok és az ügyrend előírásainak, a belső ellenőrzési szervezet működése szabályozott és szabályszerű volt. Az MNB többségi és kizárólagos tulajdonában álló gazdasági társaságai feletti tulajdonosi joggyakorlása megfelelt a jogszabályi előírásoknak. A pénzügyi közvetítőrendszert felügyelő, ellenőrző és szabályozó tevékenysége megfelelt a jogszabályi előírásoknak, a nyilvános elektronikus információs rendszer működtetését az előírásoknak megfelelően végezte. A pénzügyi közvetítő rendszer felügyeletével összefüggő szabályozó tevékenységét az MNB szabályszerűen látta el, az ehhez kapcsolódó engedélyezési tevékenysége és az elindított fogyasztóvédelmi eljárások során szabályszerűen járt el. A szanalási hatósági feladatai közül a szanalási tervezés előkészítésével és a szanalás végrehajtásával kapcsolatos tevékenységét szabályszerűen végezte, azonban a szanalási tervezéssel kapcsolatos tevékenysége nem volt szabályszerű. Az MNB alapítványainak ellenőrzési tapasztalatai a 6.2. Alapítványok, közalapítványok ellenőrzése pontban olvashatók.

2.2. A MAGYAR ÁLLAMKINCSTÁR GAZDÁLKODÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE, ELEMZÉSE

A Magyar Államkincstár pénzügyi és vagyongazdálkodási tevékenységének és feladatellátásának súlya miatt jelentős hatást gyakorol a költségvetés egyensúlyának fenntartására, a közpénzek szabályszerű felhasználására, az államháztartás beszámolási adatainak megbízhatóságára, az állami vagyonnal való gazdálkodás minőségére, továbbá a közpénzekkel való gazdálkodás átláthatóságára.

A Magyar Államkincstár működésének kiemelt jelentőségére tekintettel indokolt, hogy az ÁSZ a szervezet pénzügyi és vagyongazdálkodása szabályszerűségét rendszeresen ellenőrizze. Ezzel összhangban 2018-ban fejeződött be a Magyar Államkincstár 2013-2015. évi gazdálkodásának ellenőrzése, amely kiterjedt az irányító szervezeti feladatokat ellátó Nemzetgazdasági Minisztériumra is.

Megállapítások

A Magyar Államkincstár 2013-2015. évi gazdálkodásának ellenőrzése során az ÁSZ megállapította, hogy a Magyar Államkincstár vezetői irányítási rendszere 2013-2015. között nem biztosította az elszámoltathatóságot. A Kincstár vagyongazdálkodási tevékenysége nem volt szabályszerű, míg a pénzügyi gazdálkodása a jogszabályi előírásoknak megfelelően történt. A Kincstár egyes informatikai rendszerek bevezetésével és alkalmazásával összefüggő feladatait nem látta el szabályszerűen, és az önkormányzatokra vonatkozó szabályszerűségi pénzügyi ellenőrzési feladatait sem a jogszabályi előírásoknak megfelelően látta el. A Kincstárnál kiépített integritás kontrollok 2015-ben a kockázatokhoz mérten nem voltak megfelelőek, így nem nyújtottak megfelelő védelmet a korrupciós kockázatok kezelésére. Az ellenőrzés megállapította, hogy a Nemzetgazdasági Minisztérium irányító szervezeti feladatellátása sem volt szabályszerű.

Javaslatok

Az ÁSZ ellenőrzésének megállapításai alapján a hiányosságok megszüntetése érdekében a Magyar Államkincstár elnökének 16, a nemzetgazdasági miniszternek pedig három javaslatot fogalmazott meg. A javaslatok elsősorban a belső kontrollrendszer kialakításának és működtetésének szabályszerűségére, valamint a szabályszerű pénzügyi és vagyongazdálkodásra vonatkoztak. A javaslatokat megalapozó megállapításokra az intézkedési terveket elkészítették, amelyet az ÁSZ tudomásul vett.

Elemzés

Az ellenőrzés mellett az ÁSZ elemzés keretében foglalta össze a Magyar Államkincstárt érintő azon ÁSZ ellenőrzések (összesen 12 db) tapasztalatait, amelyek a Magyar Államkincstár 2008-2016. évi gazdálkodásával és feladatellátásával kapcsolatban tartalmaztak megállapításokat. A Kincstár a zárszámadás és a költségvetés véleményezése ellenőrzések keretében ellenőrzött szervezet volt. A gazdálkodási tevékenységen túl az ellenőrzések fókuszába került a közigazgatási hatósági tevékenység ellátása, a központosított illetmény-számfejtési rendszer, valamint a Kincstár államháztartás információs rendszere működtetésében végzett tevékenysége is.

Az elemzés alapján a Magyar Államkincstárt érintő ellenőrzések megállapításai szerint jellemző hiányosság volt, hogy a rendszeres szervezeti és feladatkörben bekövetkezett változásokat, illetve a széles körű feladatellátásra vonatkozó jogszabályi változásokat nem vezették át a belső szabályozási eszközökben. A szervezet tevékenységében rejlő kockázatokat nem azonosították, így az azokra vonatkozó megelőző reagálás sem volt lehetséges. A Magyar Államkincstár a belső ellenőrzés funkcionális függetlenségére vonatkozó előírásokat nem érvényesítette. A vezetői irányítási rendszer nem támogatta a szabályszerű, ellenőrizhető és átlátható közpénz felhasználását, a nemzeti vagyonnal való szabályszerű gazdálkodást.

A Magyar Államkincstár pénzügyi gazdálkodásában javuló tendencia volt kimutatható, 2011-től szabályszerű volt, azonban a vagyongazdálkodás romló tendenciát mutatott, 2013. évtől nem volt szabályszerű. A Magyar Államkincstár 2013-2015. között nem tett eleget az állami vagyonelemekre vonatkozó értékmegőrzési kötelezettségének, továbbá az állami vagyonelemek hasznosítása nem volt szabályszerű. Kiemelt kockázatot jelentett továbbá a feladatellátást támogató informatikai rendszerek fejlesztése, üzemeltetése során a biztonsági szempontok nem megfelelő érvényre juttatása.

Mindezek alapján az ÁSZ kezdeményezte a Magyar Államkincstár elnökénél, hogy fokozott figyelmet fordítson a vezetői irányítási rendszer megerősítésére a nemzeti vagyon védelme és a szabályszerű gazdálkodás érdekében. Az informatikai rendszerekben feltárt kockázatok alapján az ÁSZ indokoltan tartja annak soron kívüli felülvizsgálatát és az eredmények függvényében további intézkedések megtételét javasolta.

A számvevőszéki jelentés a bekeretezett publikáció számára kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

18179

Az elemzés a bekeretezett publikáció számára kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

18086

Az elemzés a bekeretezett publikáció számára kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

T/434

A számvevőszéki jelentés a bekere-
tezett publikáció számára kattintva
érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról
(www.asz.hu) letölthető a QR-kód
segítségével.

19032

2.3. A MAGYAR ÁLLAMKINCSTÁR ELLENŐRZÉSI TEVÉKENYSÉGÉNEK ELLENŐRZÉSE

A Magyar Államkincstár alaptevékenysége keretében ellát ellenőrzési feladatokat is, ezen belül – többek között – ellátja a humánszolgáltatásokat nyújtó egyházi és nem állami, nem helyi önkormányzati intézmények fenntartóit megillető állami támogatások ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat. Ennek megfelelően az ellenőrzés kiterjedt a Magyar Államkincstár ellenőrzési feladatai jogszabályi előírásoknak való megfelelésére.

Megállapítások

A Magyar Államkincstár szabályszerűen alakította ki az ellenőrzési feladatellátásával kapcsolatos folyamatait, a jogszabályi előírásokkal összhangban kiadta a szociális és köznevelési intézményeket működtető nem állami humánszolgáltatók fenntartóira vonatkozó ellenőrzéseket szabályozó belső előírásokat. A Magyar Államkincstár a helyszíni ellenőrzései során betartotta a jogszabályokban foglaltakat és szabályszerűen intézkedett a támogatások jogosulatlan felvétele esetén, azonban ellenőrzési feladatait nem a jogszabályban előírt gyakorisággal végezte, ezzel nem biztosította a nem állami humánszolgáltatásra fordított költségvetési támogatások felhasználásának rendszeres elszámoltatását. Az ellenőrzésének célja volt annak az értékelése is, hogy a korábbi számvevőszéki jelentésekben foglalt megállapításokkal és javaslatokkal összhangban készített intézkedési tervekben meghatározott feladatokat a Magyar Államkincstár végrehajtotta-e. Az intézkedési tervekben meghatározott 37 feladatból 17-et határidőben, 11-et határidőn túl hajtott végre, kettőt részben, ötöt nem hajtott végre, két feladat okafogyottá vált.

Javaslatok

Az ÁSZ ellenőrzésének megállapításai alapján a hiányosságok megszüntetése érdekében a Magyar Államkincstár elnökének kettő javaslatot fogalmazott meg. A javaslatok az ellenőrzések jogszabályban előírt gyakorisággal történő végrehajtására, az intézkedési tervben meghatározott feladatok végrehajtásával kapcsolatos nyilvántartások jogszabályi előírásnak megfelelő vezetésére vonatkoztak. Az elmaradt feladatok végrehajtása érdekében az ÁSZ figyelemfelhívó levéllel fordult a Magyar Államkincstár elnökéhez. A javaslatokhoz kapcsolódóan a Magyar Államkincstár elkészítette az intézkedési tervét.

2.4. EURÓPAI TÁMOGATÁSOKAT AUDITÁLÓ FŐIGAZGATÓSÁG ELLENŐRZÉSE

Az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság (EUTAF) közfeladata az európai uniós pénzügyi alapok tekintetében az ellenőrzési hatósági, az egyéb uniós és nemzetközi támogatások kormány által meghatározott ellenőrzési feladatai ellátása, az uniós támogatások hatékony és szabályszerű felhasználásának elősegítése.

Az európai uniós támogatások felhasználásának ellenőrzésében az EUTAF mellett részt vesznek az Európai Unió irányító és ellenőrző szervezetei, valamint a magyar irányító szervek és hatóságok is. Az ellenőrzések biztosítják az európai uniós támogatások szabályszerű felhasználása kockázatainak feltárását, folyamatban történő kezelését. A különböző szervezetek eltérő szempontrendszer alapján végzett ellenőrzései garantálják a terület jól ellenőrzöttségét.

Az uniós források tekintetében a felhasználás ellenőrzésében résztvevő szervezetek ellenőrzése indokolt, ezzel a megközelítéssel a számvevőszéki ellenőrzések is hatványozottan hasznosulnak. Ennek keretében került sor az EUTAF 2014-2016. évi pénzügyi és vagyongazdálkodása szabályszerűségének ellenőrzésére.

Az ellenőrzés eredményeképpen az Állami Számvevőszék a pénzügyminiszternek (mint a 2018. évtől felelős minisztérium vezetőjének) és az EUTAF főigazgatójának tett intézkedési kötelezettséggel járó javaslatot. Emellett a Számvevőszék elnöki figyelemfelhívással fordult az intézményt fenntartó pénzügyminiszterhez.

Az ellenőrzés hasznosulását mutatja, hogy az ellenőrzött szervezetek vezetői eleget tettek az intézkedési terv készítési kötelezettségüknek.

A számvevőszéki jelentés a bekere-
tezett publikáció számára kattintva
érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról
(www.asz.hu) letölthető a QR-kód
segítségével.

18285

3. Állami vagyonnal való gazdálkodás

Az állam vagyoni eszközei alapvető szerepet töltenek be az állami feladatok, közszolgáltatások megfelelő ellátásában. Ez a terület az ÁSZ ellenőrzési fókuszában áll, mivel az állami vagyon értékének megőrzése, gyarapítása, a vagyontárgyakkal való szabályszerű gazdálkodás kulcsfontosságú törvényi feladatot jelentenek a közintézmények számára.

Az ÁSZ évente ellenőrzi az állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlást is. Emellett – a fokozott kockázatok miatt – kiemelt figyelmet szentel az államháztartáson kívülre az állami tulajdonú társaságoknak átadott vagyon megőrzésének, kezelésének ellenőrzésére.

3.1. AZ ÁLLAMI TULAJDONÚ GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK ELLENŐRZÉSE

Az ÁSZ 2018-ban tovább folytatta a korábban megkezdett állami (rész)tulajdonú gazdasági társaságok ellenőrzését. Az ellenőrzések kiemelt jelentőségét az adja, hogy az állami tulajdonú gazdálkodó szervezetekben való részesedések a nemzet vagyonának részét képezik. Az ellenőrzések indokoltságát erősítette, hogy a többségi állami tulajdonú gazdasági társaságok meghatározó jelentőségűek az ellátott közfeladatok tekintetében, ezért vagyongazdálkodásuk hatással van a közfeladatok ellátására is. Mindezek miatt alapvető követelmény, hogy működésük és gazdálkodásuk átlátható és elszámoltatható legyen.

Az ÁSZ 2018. évben 62 számvevőszéki jelentést hozott nyilvánosságra az állami tulajdonban (résztulajdonban) lévő gazdálkodó szervezetek ellenőrzéseivel kapcsolatban. Az ellenőrzések során megállapítást nyert, hogy az ellenőrzött gazdasági társaságok több, mint 40%-ánál nem volt szabályszerű a vagyongazdálkodás, valamint a vagyon nyilvántartása (leltározás). Az ellenőrzött gazdasági társaságok közel 40%-a nem teljesítette a közérdekből nyilvános adatok közzétételének kötelezettségét. Továbbá az ellenőrzött gazdasági társaságok több mint 68%-ánál a számviteli szabályozás nem volt szabályszerű.

Megállapítások

Az állami vagyonnal való gazdálkodást illetően a tulajdonosi joggyakorlás feladata az állami vagyon átlátható, rendeltetésszerű és felelős használatának biztosítása. A lefolytatott ellenőrzések tapasztalataiból megállapítható, hogy a tulajdonosi joggyakorlók többsége a törvényi előírásoknak megfelelően kialakította a joggyakorlás feltételeit, és szabályszerűen gyakorolta azokat. Ennek ellenére több esetben előforduló szabálytalanság volt, hogy a társaság saját tőkéjének értéke – a tőkepótlási kötelezettség elmulasztása miatt – nem érte el a jogszabályban előírt szintet, a társaság legfőbb szerve nem alkotta meg a javadalmazási szabályzatot, a felügyelőbizottság működése nem felelt meg a jogszabályi követelményeknek, a társaság számviteli beszámolójának elfogadása nem a jogszabályi előírások szerint történt.

A társaságok esetében a legtöbb szabálytalanság a szabályozás területén fordult elő. A beszámolókat alapját képező, az elszámoltathatóságot biztosító számviteli szabályozások és nyilvántartások sok esetben vagy hiányoztak, vagy nem feleltek meg a törvényi feltételeknek, így ezekben az esetekben a szabályszerű működés feltételei nem voltak biztosítottak. A feltárt szabálytalanságok növelték a gazdálkodás kockázatait, nem biztosították az átlátható gazdálkodást és vagyongazdálkodást.

A nem szabályszerű vagyongazdálkodásra az ellenőrzött gazdasági társaságok 42,9%-ánál tartalmazott megállapítást a számvevőszéki jelentés. Ezen a területen a legjellemzőbb szabálytalanságok a bevételek és ráfordítások elszámolásának szabályszerűségéhez kapcsolódtak. Ez kockázatot jelentett arra nézve, hogy az éves beszámolóikban kimutatott bevételek és ráfordítások nem valós adatokat tartalmazták, így az átláthatóság és az elszámolások megfelelése nem volt biztosított.

A vagyonnyilvántartás kapcsán a mérleg tételeinek leltárral való alátámasztásának hiánya az ellenőrzött társaságok 42,9%-át érintette. A leltározási tevékenység elmulasztása, a nem szabályszerűen végrehajtott leltározási tevékenység következtében a beszámoló mérlegében kimutatott vagyon valóságos nem volt alátámasztott.

Az ellenőrzött gazdasági társaságok 39,7%-a nem teljesítette a közérdekből nyilvános adatok közzétételének a kötelezettségét. A közzétételi kötelezettség elmulasztása miatt a társaságok működése, gazdálkodása és feladat-ellátásának átláthatósága nem volt biztosított.

A kormányzati szektorba sorolt társaságok esetében jellemző szabálytalanság volt, hogy az államháztartásért felelős miniszter részére teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségüknek nem tettek eleget.

Javaslatok

A tulajdonosi joggyakorlóknak tett javaslatok többek között a felügyelőbizottság ügyrendjének jóváhagyására, az éves beszámoló jogszabályi előírások szerinti elfogadására, a vezető tisztségviselők, felügyelőbizottsági tagok, és Mt. hatálya alá eső munkavállalók javadalmazására vonatkozó szabályzat megalkotására, a saját tőke értéke törvényben előírt szintjének biztosítására, a számviteli szabályozási hiányosságok és egyéb mulasztások miatti felelősség tisztázására irányultak.

A gazdasági társaságok vezetőinek tett javaslatok döntő részben a szabályozási hiányosságokra, a vagyongazdálkodásra, a vagyonnyilvántartásra továbbá az átláthatóságra irányultak.

3.2. AZ ÁLLAMI VAGYON FELETTI TULAJDONOSI JOGGYAKORLÁSSAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEK ELLENŐRZÉSE

Az Állami Számvevőszék megállapította, hogy az ellenőrzésben érintett tulajdonosi joggyakorlók a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodás Alaptörvényben is rögzített követelményével összhangban a rájuk bízott vagyonra vonatkozó számbavételi, adatszolgáltatási, vagyonmegővási kötelezettségüket 2016-ban összességében szabályszerűen, átlátható és elszámoltatható módon teljesítették.

Az Állami Számvevőszék a közvagyonnal való felelős gazdálkodás elősegítése érdekében, törvényi kötelezettségének is eleget téve minden évben ellenőrzi a nemzeti vagyon meghatározó részét kitevő állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos tevékenységet. Az évenként lefolytatott ellenőrzések hozzájárulnak a tulajdonosi joggyakorlás szabályszerűsége javuló tendenciájához, ugyanakkor az ellenőrzött időszakban, vagyis még 2016-ban is voltak hiányosságok, elsősorban a vagyonkezelésbe adott állami vagyon nyilvántartása terén.

Megállapítások

A tulajdonosi joggyakorlók az állami vagyonra vonatkozó beszámolási kötelezettségüknek a jogszabályi előírások szerinti tartalommal eleget tettek. A rájuk bízott vagyont – az általuk vagyonkezelésbe adott vagyon kivételével – szabályszerűen tartották nyilván. A vagyongazdálkodás során a vagyonelemek átadás-átvétele, a vagyon gyarapítása és értékesítése szabályszerű volt, a tulajdonosi joggyakorlási feladatok ellátását támogató szabályozási kontrollok kialakítása és működtetése megfelelt a jogszabályoknak.

A tulajdonosi joggyakorlók a vagyonkezelésbe adott vagyon tekintetében a tulajdonosi ellenőrzés rendszerét kialakították és működtették. A vagyonkezelésbe adott állami vagyon értékének pontos, naprakész nyomon követését veszélyeztette, hogy hiányosságok voltak ezeknek a vagyonelemeknek nyilvántartása terén. A vagyonkezelésbe, használatba adott vagyon megővését a tulajdonosi ellenőrzések rendszere támogatta.

A közvagyonnal való felelősségteljes gazdálkodás erősítése, a hibák, hiányosságok kijavítása érdekében a tulajdonosi joggyakorlók felelősen hasznosították a külső ellenőrzések megállapításait, nyomon követték az intézkedési tervek megvalósítását.

Javaslatok

A tulajdonosi joggyakorlók a megfogalmazott javaslatokra intézkedési tervet készítettek, amelyeket az ÁSZ tudomásul vett.

Az állami tulajdonú gazdasági társaságokról készült számvevőszéki jelentések a linkre kattintva érhetőek el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

AZ ÁSZ ÁLTAL KÉSZÍTETT 2018. ÉVI JELENTÉSEK, ELEMZÉSEK, TANULMÁNYOK FÓKUSZTERÜLETKÉNT (2. PONT)

ÁSZ felvetés:

Az ÁSZ megfontolandónak tartja a megrendelői szerep és tulajdonosi joggyakorlás szétválasztásának megvalósítását.

A számvevőszéki jelentés a bekeregetett publikáció számára kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

18203

3.3. KIEMELT JELENTŐSÉGŰ BERUHÁZÁSOK DÖNTÉS-ELŐKÉSZÍTÉSÉNEK ÉRTÉKELÉSE

Kiemelt jelentőségű beruházások ellenőrzése

Az Állami Számvevőszék a beruházások ellenőrzését – a felhasznált költségvetési források nagyságrendjére, a beruházások révén létre hozott nemzeti vagyona tekintettel – kiemelt fontosságú területként kezeli. A korábbi ellenőrzések során szerzett tapasztalatok azt mutatták, hogy alapvetően a beruházások előkészítésének hiányosságai okozták a megvalósítás időbeli elhúzódsát és a költségek jelentős emelkedését. A szervezeti struktúra és döntési mechanizmus nem biztosította a beruházások költségkímélő és hatékony megvalósítását, az előkészítés során jelentkező kockázatok megfelelő kezelését. Mindezekre tekintettel, az ÁSZ az ellenőrzési feladatainak ellátásához kapcsolódóan 2017-ben módszertani fejlesztést hajtott végre, amelynek keretében külön téma specifikus beruházás ellenőrzési modul alakított ki. A beruházások eredményes megvalósításának elősegítése érdekében e modul keretében az Állami Számvevőszék 2018-ban a kockázatértékelő rendszer alapján kiválasztott költségvetési szerveknél, valamint állami tulajdonú társaságoknál a folyamatban lévő beruházások esetében a döntés előkészítéstől a kivitelezés megkezdéséig felmerülő kockázatok beazonosítását és az integritási szempontok érvényesülését értékelte.

A korábbi években elvégzett állami beruházásokat érintő ÁSZ ellenőrzések tapasztalatait a 2018. évben lefolytatott ÁSZ ellenőrzések is visszaigazolták, amely szerint a beruházások eredményessége már az előkészítés során eldőlt. Az előkészítés fázisában meghozott döntések minőségének meghatározó szerepe van. Az ellenőrzések egy része ugyanis feltárta, hogy a beruházás döntés-előkészítése, a beruházási folyamat meghatározása jellemzően nem az irányadó jogszabályok, közjogi szervezetszabályozó eszközök és a belső szabályzatok előírásainak megfelelően történt. Ez arra világít rá, hogy a beruházás előkészítése során világos felelősségi, elszámoltathatósági szabályokra, kiterjedt belső kontrollrendszerre, és jól működő funkcionális folyamatokra van szükség. A kiemelt jelentőségű beruházások előkészítésének és megvalósításának irányítási rendszerét úgy kell kialakítani, hogy megfelelő erőforrások biztosításával kiemelten kezelje a kockázatokat. Ezáltal nyílt lehetőség még a beruházás folyamatában a feltárt hiányosságok, szabálytalanságok megszüntetéséhez szükséges korrekciók megtételére, a kontrollok erősítésére, ami a kivitelezés során jelentkező kockázatok csökkentésére hat.

4. Központi költségvetés

A központi költségvetés az államháztartás legnagyobb alrendszere, amely felelős a központi alrendszer finanszírozásáért. Kiemelkedő szerepét erősíti, hogy rajta keresztül történik az önkormányzati alrendszer központi forrásainak biztosítása is. A központi alrendszer intézményei meghatározó szerepet töltenek be a közpénzek felhasználásában.

Az ÁSZ a központi költségvetés végrehajtása, a zárszámadás ellenőrzése keretében széles lefedettséget biztosító ellenőrzési módszertanával az államháztartás egészéről tud megalapozott következtetéseket levonni. Ellenőrzéseivel és javaslataival az ÁSZ elősegítheti a költségvetési szervek pénzügyi és vagyongazdálkodása szabályozásának javítását, átfogó képet kaphat a központi alrendszerbe tartozó költségvetési szervek gazdálkodásának hiányosságairól, valamint a jó gyakorlatokról is.

4.1. ZÁRSZÁMADÁS ELLENŐRZÉSE

Az Állami Számvevőszék megállapította, hogy a 2017. évi központi költségvetés végrehajtása szabályszerű volt. A hiány és az államadósság a törvényi előírásokkal összhangban alakult. A zárszámadási törvényjavaslat valóságghűen mutatta be a költségvetés végrehajtására vonatkozó pénzügyi adatokat, információkat, az abban szerepeltett bevétel és kiadás teljesítési adatok megbízhatóak voltak.

Az Állami Számvevőszék törvényi kötelezettségének megfelelően ellenőrizte Magyarország 2017. évi központi költségvetése végrehajtását. Az ellenőrzés fő célja, hogy az ÁSZ támogassa az Országgyűlést a zárszámadási törvényjavaslat elfogadásával kapcsolatos döntéshozatalban és megállapításaival erősítse a közpénzekkel való felelős gazdálkodást. A központi alrendszer intézményei jelentős hatást gyakorolnak a költségvetés szabályszerű végrehajtására, a költségvetési egyensúly fenntarthatóságára. Emiatt fontos, hogy közpénzfelhasználásuk szabályos, átlátható és elszámoltatható legyen. Az előirányzatokkal való gazdálkodás, valamint ahhoz a visszatervezéssel igazított feladatok kijelölése az alapfeltétele a gazdaságosság érvényesülésének és a gazdálkodás átláthatósága növelésének.

Az államháztartás központi alrendszere 2017. évi bevételei 19 223,3 milliárd forintra, kiadásai 21 056,7 milliárd forintra teljesültek, a pénzforgalmi hiány 1 833,4 milliárd forint összegben alakult.

A központi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat szerkezetét, tartalmi elemeit és összeállításának logikáját az államháztartásról szóló törvény határozza meg. Ez alapvetően behatárolja az ÁSZ által a zárszámadás ellenőrzésére alkalmazható módszertant. E kereteken belül a 2017. évi zárszámadás ellenőrzése során is az ÁSZ azt a 2015-ben megújított módszertant alkalmazta, amelynek eredményeként a számvevőszéki ellenőrzés lefedte a központi alrendszer kiadásainak és bevételeinek 100 százalékát. A mintavételezés módszere biztosította, hogy az ÁSZ megalapozott értékelést tudjon adni a zárszámadás minden lényeges területére vonatkozóan a törvényjavaslatban szereplő adatok megbízhatóságáról.

Elemzés a 2017. évi költségvetési folyamatok makrogazdasági összefüggéseiről a zárszámadás ellenőrzése kapcsán

Az Állami Számvevőszék a 2017. évi zárszámadás, Magyarország 2017. évi központi költségvetése végrehajtásának ellenőrzésével párhuzamosan elkészítette a 2017. évi költségvetési folyamatok makrogazdasági összefüggéseiről szóló elemzését.

A 2017. évi makrogazdasági folyamatok összességében igazolták a kormányzat várakozásait, ugyanis a gazdaság növekedése a vártnál kedvezőbben alakult. A GDP növekedési üteme az előző évhez viszonyítva 4,1%-os volt, ami 1,0 százalékponttal magasabb a 2017. évi költségvetési törvényben előre jelzetté.

A gazdasági növekedés fő hajtóerejét a beruházások képezték. A nemzetgazdasági beruházások volumene 2017-ben 18,2%-kal nőtt, az építési beruházásoké 21%-kal, a gép- és berendezés-beruházásoké 13%-kal. 2017-ben az ipari kibocsátás hozzáadott értéke 3,9%-kal haladta meg a 2016. évet. Jelentős mértékben nőtt az építőipar (+31,6%) és a szolgáltatások hozzáadott értéke (+3,3%), a mezőgazdaságé azonban 9,0%-kal visszaesett.

A versenyképességet javító tényező volt 2017. január 1-jétől életbe lépett hatéves adó- és bérmegállapodás, mivel a minimálbér és garantált bérminimum jelentős megemelésének és az egyéb béremeléseknek köszönhetően a munkavállalók jövedelme megnövekedett, míg a szociális hozzájárulási adó, illetve a társasági adó csökkentése következtében a munkáltatók terhei alacsonyabbak lettek.

A foglalkoztatottak száma a versenyszférában 2,9%-kal nőtt, míg a közzsféra létszáma (a közfoglalkoztatás tudatos csökkentésének következtében) 3,5%-kal csökkent, a foglalkoztatási ráta pedig elérte a 68,2%-ot.

A kormányzat adópolitikai intézkedései közül kiemelendő a szociális hozzájárulási adó 5 százalékpontos csökkentése és a 9%-os társasági adókulcs bevezetése.

Az intézkedés a magas hozzáadott értéket előállítani képes, magas tőkeigényű beruházások megtelepedésére is ösztönzőleg hatott. Ezt támasztja alá, hogy 2017-ben rekordmennyiségű, mintegy 1000 Mrd forintnyi külföldi működő tőke érkezett hazánkba a Nemzeti Befektetési Ügynökség adatai szerint.

2017-ben az adórendszer továbbra is a fogyasztási-forgalmi típusú adókat részesítette előnyben, a jövedelmeket terhelő adók súlya csökkent. Egyes alapvető élelmiszerek és az internet áfájának csökkentése hozzájárult a háztartások fogyasztásának növekedéséhez, ami a GDP ütemét meghaladva, 4,7%-kal nőtt.

A számvevőszéki jelentés a bekere-
tezett publikáció száma kattintva
érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról
(www.asz.hu) letölthető a QR-kód
segítségével.

T/442

A számvevőszéki jelentés a bekere-
tezett publikáció száma kattintva
érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról
(www.asz.hu) letölthető a QR-kód
segítségével.

18275

2017. év végén az államháztartás központi alrendszerének pénzforgalmi hiánya a törvényi előirányzatnál lényegesen nagyobb lett, részben az európai uniós bevételek alulteljesülése, részben a Kormány tudatos döntései következtében. Az államadósság kezelése során végzett műveletek az államadósság finanszírozási költségeinek 130 Mrd Ft-os emelkedésével jártak, a nagyobb mennyiségű állampapír-visszavásárlásoknak és csereakcióknak, valamint lakossági kincstárjegy értékesítésnek tulajdoníthatóan.

A 2018. évet, illetve majd a későbbi éveket érintő kockázat alakult ki azáltal is, hogy központi költségvetési szerveknél és a fejezeti kezelésű előirányzatokon 2 743,1 Mrd Ft maradvány keletkezett, amely közel 20 %-kal több, mint 2016-ban. Jóllehet, mindez a 2017. évi egyenleget javította, a kötelezettségvállalással terhelt 2588,8 Mrd forintnyi maradvány elköltése a következő évben (években) jelent költségvetési kiadást, azaz negatívan befolyásolja annak az évről (évekről) a költségvetését.

A kormányzati szektor uniós módszertan szerint számított hiánya 2017. évben a nemzeti számlák előzetes adatai alapján a GDP 2,2%-a volt, ami 0,2 százalékponttal alacsonyabb a tervezettnél. Az uniós módszertan szerinti hiánymutató megfelelt a 2017. évben is a törvényi előírásoknak.

A Stabilitási törvény szerinti államadósság-szabály 2017-ben is teljesült. Az államadósság-mutató 2017. évi mértéke 72,9%, amely a 2016. évi államadósság-mutatónál 1,1 százalékponttal alacsonyabb. A kormányzati szektor uniós módszertan szerint számított adóssága 2017. végén 28 095,5 Mrd Ft volt, a GDP 73,3%-a, ami 2,6 százalékponttal alacsonyabb a 2016. évi GDP-arányos adósságnál.

4.2. A KÖZPONTI ALRENDSZER EGYES INTÉZMÉNYEI PÉNZÜGYI ÉS VAGYONGAZDÁLKODÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE

A központi alrendszer intézményeinek tevékenysége, gazdálkodásuk minősége hatással van a közpénzekkel és a köztalánnyal való felelős – az elszámoltathatóság és az átláthatóság elvének megfelelő – gazdálkodásra, az általuk nyújtott közszolgáltatásokon keresztül pedig a lakosság életminőségére. Ezért indokolt, hogy az ÁSZ minden évben a központi alrendszerbe tartozó különböző intézménycsoportok intézményeinek az ellenőrzésével értékelje a belső kontrollrendszer kialakítását és működtetését, a pénzügyi és vagyongazdálkodási tevékenység szabályszerűségét, valamint az integritási szemlélet érvényesülését a gazdálkodási folyamatokban. Az ellenőrzés emellett – egyes intézményeknél – kiterjedt a közpénzből megvalósuló, kiemelt jelentőségű beruházások döntés-előkészítéstől a kivitelezés megkezdéséig kifejtett tevékenység értékelésére is.

Az államháztartás központi alrendszerének közpénz felhasználása, az intézmények által ellátott közfeladatok sokrétűsége, valamint a feladatellátáshoz rendelt vagyon nagyságrendje indokolta, hogy az Állami Számvevőszék folyamatosan ellenőrizzé a központi alrendszerbe tartozó intézmények pénzügyi és vagyongazdálkodási tevékenységét, valamint feltárja a gazdálkodás, ezen belül a vagyonkezelés esetleges szabálytalanságait, rendszer hibáit.

A központi alrendszerbe tartozó intézmények pénzügyi és vagyongazdálkodásának ellenőrzéséről 2018-ban 11 jelentés kiadományozása történt meg.

Az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény szerint az Állami Számvevőszék nyilvánosságra hozott jelentése nem tartalmazhat minősített adatot vagy a törvény által védett egyéb titkot. Az Alkotmányvédelmi Hivatal és az Információs Hivatal ellenőrzéséről készített jelentés – az ellenőrzött szervezetek által minősített dokumentumokra tekintettel, a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény előírása alapján a minősítési jelölés Állami Számvevőszék által történő megismérlése során – minősített iratként került kiadásra. Így az ÁSZ a megállapításait nem nyilvános jelentésben rögzítette, amelyet megküldött az ellenőrzött intézmények főigazgatói és az irányítói szervezeti feladatokat ellátó miniszterek részére.

Az ÁSZ a központi alrendszerbe tartozó intézmények ellenőrzését – egyes intézményeknél – beruházási modulal egészítette ki, a folyamatban lévő beruházás eredményes megvalósításának elősegítése érdekében a döntés-előkészítéstől a kivitelezés megkezdéséig felmerülő kockázatok beazonosításának és az integritási szempontok érvényesülésének értékelése céljából.

Megállapítások

Az ellenőrzések rávilágítottak arra, hogy összefüggés tapasztalható az intézményvezető által kialakított intézményi belső kontrollrendszer kialakításának a megfelelése, valamint a szakmai feladatellátás és a gazdálkodás minősége között. Azoknál az intézményeknél, amelyek belső kontrollrendszere nem volt szabályszerűen kiépített, az intézményvezető által kialakított belső irányítási rendszer nem biztosította a szabályszerű, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás – így a pénzügyi és a vagyongazdálkodás – feltételeit sem.

A pénzügyi gazdálkodás területén a kiadási előirányzatok felhasználása, valamint a gazdálkodási jogkörök gyakorlása, a vagyongazdálkodás területén a vagyonkezelői jog ingatlan nyilvántartása történő bejegyztetése, a vagyontárgyak hasznosítása, a mérlegben kimutatott követelések egyedi minősítése, továbbá a mérleg tételek leltárral történő alátámasztottsága terén fordultak elő a hiányosságok.

Javaslatok

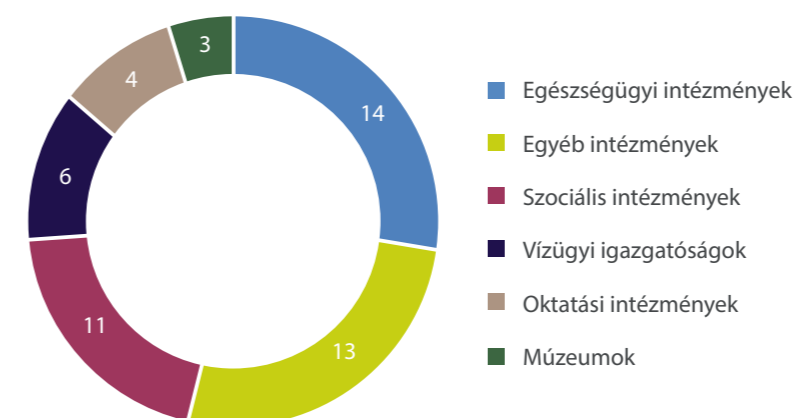
A központi alrendszerbe tartozó 9 intézmény ellenőrzése során a javaslatokat megalapozó megállapításokhoz kapcsolódóan 239 javaslatot – az intézményeket fenntartó minisztériumoknak tíz, a középírányító szervezeti feladatokat ellátó ÁEEK-nek egy, míg az ellenőrzött intézmények vezetőinek összesen 228 javaslatot – fogalmazott meg az ÁSZ. Az ellenőrzött szervezetek vezetői eleget tettek az intézkedési terv készítési kötelezettségüknek, 6 ellenőrzéshez kapcsolódóan az intézményeket fenntartó minisztériumok és a középírányító szerv vezetői által megküldött intézkedési terv megfelelő, nyolc ellenőrzéshez kapcsolódóan az intézkedési terv – ellenőrzött szervezetek általi – kiegészítése, módosítás folyamatban volt 2018. december 31-én.

Az ellenőrzés során feltárt jogszabálysértő gyakorlat megszüntetése érdekében – az ÁSZ tv. 33. § (6) bekezdésében szabályozottak szerint – hét ellenőrzéshez kapcsolódóan, tíz esetben elnöki figyelemfelhívással fordult az ÁSZ az intézmények fenntartóihoz, a középírányító szerv, valamint az ellenőrzött intézmények vezetőihez.

Elemzés – A központi alrendszer intézményei gazdasági és logisztikai területének teljesítményértékelése az Állami Számvevőszék ellenőrzési tapasztalatai alapján

Az Állami Számvevőszék 2014-től kezdődően 51 központi alrendszerbe tartozó költségvetési szervnél a szabályszerűségi ellenőrzés mellett teljesítmény-ellenőrzést is végzett. A teljesítmény-ellenőrzés során az ÁSZ arra kereste a választ, hogy az intézmények eredményesen készültek-e fel a gazdálkodásukban a hatékonysági és gazdaságossági követelmények érvényesítésére.

AZ ELLENŐRZÖTT SZERVEZETEK ÁGAZATOK SZERINTI BEMUTATÁSA (DB)

A központi alrendszer egyes intézményei pénzügyi és vagyongazdálkodásának ellenőrzésekről készült számvevőszéki jelentések a linkre kattintva érhetőek el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

AZ ÁSZ ÁLTAL KÉSZÍTETT 2018. ÉVI JELENTÉSEK, ELEMZÉSEK ÉS TANULMÁNYOK FÓKUSZTERÜLETENKÉNT (3. PONT)

Az elemzés a bekerített publikáció számára kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

T/438

Az elemzés rámutatott arra, hogy az ellenőrzött szervezetek döntő hányada nem készült fel gazdálkodásukban a hatékonysági és gazdaságossági követelmények érvényesítésére. A világos és egyértelmű előírásokat rögzítő jogszabályok ellenére a költségvetési szervek döntő hányada nem tett lépéseket a gazdálkodása folyamatában a gazdaságos, hatékony és eredményes feladatellátás követelményeinek kialakítására, amely fontos feltétele lehet a takarékos költségvetési gazdálkodás megteremtésének. Az 51 szervezetből mindösszesen 11 volt olyan, aki a gazdálkodás néhány részterületére alakított ki követelményeket.

A 11 szervezetből több vezető nem következetesen vitte végig a folyamatot, mert nem tűzött ki szervezeti célokat, nem alakított ki ezen célok elérését mérő mutatószámokat, vagy nem gondoskodott a kitzűzött célok teljesülésének nyomon követéséről.

Következtetések

A költségvetési szervek vezetői – a jogszabályi előírások ellenére – nem teremtették meg az átlátható és elszámoltatható pénzügyi és vagyongazdálkodás feltételrendszerét, amely jelentős kockázatot hordozott a felelős gazdálkodás vitelében. Az ellenőrzések eredményeként megállapítható, hogy sem az irányító szervek, sem a függetlenített belső ellenőrzésük a jogszabályban foglalt, erre a területre vonatkozó ellenőrzéseket nem végeztek, amellyel nem támogatták az intézményeknél a teljesítménykövetelmények kialakítását. A központi alrendszer intézményeinek a közpénzzel és a közvagyonnal való törvényes gazdálkodás mellett azok célszerű és hatékony felhasználását is biztosítaniuk kell. Ennek elmaradása előidézheti a közpénzek és a közvagyon pazarló, rendeltetésellenes felhasználását, amely megalapozhatja az Állami Számvevőszék kezdeményezésére az intézményektől a költségvetési támogatások megvonását is.

4.3. AZ ÁLLAMI FELŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK ELLENŐRZÉSE A HALLGATÓI ÖNKORMÁNYZATOK TEKINTETÉBEN, AZ ÁLLAMI FELŐOKTATÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ ELEMZÉS

Az Állami Számvevőszék több alkalommal ellenőrizte az állami felsőoktatási intézmények gazdálkodását és működését. Első alkalommal került sor ugyanakkor 27 állami felsőoktatási intézmény ellenőrzésére a hallgatói önkormányzatok tekintetében. A hallgatói önkormányzatok működése a jövő nemzedékének jelentős részét kitevő, több mint 200 ezer nappali tagozatos hallgatót érint, jelentős összegű közpénzt használnak fel és az állami felsőoktatási intézmények mindennapi működésére hatással vannak. A hallgatói önkormányzatok tevékenysége átítatja az adott felsőoktatási intézmény irányításának alapvető területeit. A törvény szerint egyetértési jogot gyakorolnak a hallgatói önkormányzatok a szervezeti és működési szabályzat elfogadásakor és módosításakor, a térítési és juttatási szabályzat, az oktatói munka hallgatói véleményezésének rendje, valamint a tanulmányi és vizsgaszabályzat tekintetében. Ezért szabályos, átlátható működésük elengedhetetlen.

A felsőoktatási intézményekben a hallgatói érdekek képviseletére, a hallgatói önkormányzatok működésére a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény ad lehetőséget. A törvény szerint a hallgatói önkormányzatok törvényben biztosított jogosítványai gyakorlásának feltétele a szabályszerű megalakulás. E jogosítványok közé tartozik a működéshez biztosított anyagi eszközök, állami támogatás és saját bevételek felhasználásáról való döntés. A felsőoktatási intézmények a hallgatói önkormányzatok működéséhez és feladatellátásához biztosítják a feltételeket, a feltételek teljesítését és a hallgatói önkormányzatok törvényes működését ellenőrizni kötelesek.

A számvevőszéki jelentés a bekerített publikáció számára kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

18252

Megállapítások

Az ellenőrzés megállapította, hogy a hallgatói önkormányzatok a 2013-2016. években nem szabályszerűen alakultak meg, mivel a törvényi előírással ellentétben a teljes idejű nappali képzésben részt vevő hallgatók legalább 25%-a igazoltan nem vett részt a hallgatói önkormányzati választásokon, valamint a hallgatói önkormányzatok nem rendelkeztek jóváhagyott alapszabállyal. Ezért a közvagyon használatára, a közpénz felhasználására vonatkozó jogosítvánnyal nem rendelkeztek. A hallgatói önkormányzatok működése, forrásfelhasználása, gazdálkodása nem volt szabályszerű, nem volt biztosított a közpénzekkel történő átlátható, szabályszerű gazdálkodása sem.

A felsőoktatási intézmények nem ellenőrizték annak a feltételeit, hogy az önkormányzatok a törvényben meghatározott jogosítványukat gyakorolhatják-e, valamint a hallgatói önkormányzatok működésének törvényességét. A felsőoktatási intézmények belső kontrollrendszere nem nyújtott megfelelő védelmet a jogalap nélküli, jogszabályellenes közpénzfelhasználással szemben.

Lépések a szabálytalanságok felszámolására

A szabálytalanságok megszüntetésére az Állami Számvevőszék levélben szólította fel az intézményeket.

Az ellenőrzött 27 állami felsőoktatási intézményből nyolc felsőoktatási intézmény rektora a szabálytalanságok megszüntetése érdekében az intézkedésekről az erre törvényben meghatározott 15 napos határidőn belül nem adott tájékoztatást, így ezen intézményeknél a rendeltetésellenes közpénzfelhasználás továbbra is fennállt. A törvényi felhatalmazás alapján az ÁSZ kezdeményezte a Magyar Államkincstárnál az érintett nyolc állami felsőoktatási intézmény esetében a felsőoktatási intézményeket megillető hallgatói normatívából kötelezően a hallgatói önkormányzatokra fordítandó egy százalékos állami támogatás folyósításának felfüggesztését.

Elemzés

Az elemzés a magántőke bevonását vizsgálta a felsőoktatásban. Megváltozott a finanszírozás struktúrája, a képzési idő tekintetében pedig bevezetésre került a duális, többciklusú, háromszintű bolognai-modell. A felsőoktatási rendszer átalakításától azt várták, hogy a gazdaság elvárásaihoz jobban igazodó, az állam számára olcsóbb képzési rendszer alakul ki. Az elemzés következtetésként rámutatott, hogy nem igazolódtott be az a hipotézis, amely szerint a vállalkozások jelentős nagyságrendű forrásokkal járultak hozzá a képzések fejlesztéséhez, amely a kiadások megtakarítását jelentette volna az államháztartás számára.

4.4. ÉRTÉKELÉS A KÓRHÁZAK ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATAIRÓL

Az Állami Számvevőszék ellenőrzéseinek a fókuszában rendszeresen szerepelnek a kórházak. Az elemzés az ellenőrzési tapasztalatok összegzésével, következtetések levonásával egyrészt objektív képet mutat a kórházak közpénzügyi helyzetéről, másrészt rávilágít a szabálytalanságok megszüntetéséhez szükséges intézkedések meghozatalának indokoltságára is. A 2016-2018 között nyilvánosságra hozott, 17 kórház számvevőszéki ellenőrzéséről készült jelentések megállapításai alapján végzett elemzés értékelése szerint az ellenőrzött kórházak gazdálkodása lényeges területeken volt szabálytalan, integritási szemléletük pedig jellemzően fejlesztendő volt.

Az ÁSZ tanácsadói tevékenysége keretében elkészített elemzés a számvevőszéki ellenőrzési tapasztalatok alapján összefoglalja „A központi alrendszer intézményei pénzügyi és vagyongazdálkodásának ellenőrzése” témacsoportba tartozó kórházi intézmények ellenőrzése során feltárt hiányosságokat, szabálytalanságokat, azonosítja a jó gyakorlatokat, továbbá bemutatja az irányító szervek feladatásával kapcsolatos megállapításokat. Az irányító szervek feladatokat ellátó EMMI a munkáltatói jogosultságok gyakorlása során betartotta a jogszabályi előírásokat, továbbá jóváhagyta a kórházak költségvetését és beszámolóját.

Az elemzés a bekerített publikáció számára kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

T/444

A középírányító szerve feladatokat ellátó GYEMSZI, majd ÁEEK hét kórház esetében nem megfelelő tartalommal hagyta jóvá a kórház szervezeti és működési szabályzatát. Az ellenőrzött esetekben nem gondoskodott a kórházakkal kötött vagyongazdálkodási szerződések jogszabályok szerinti módosításáról, kiegészítéséről. A kórházak gazdálkodása során feltárt hibák, hiányosságok azt mutatták, hogy a felügyeleti ellenőrzési jogkörét a középírányító szerv nem megfelelően gyakorolta.

Az ellenőrzött kórházat többségénél a belső kontrollrendszer kialakítása és működtetése nem volt szabályszerű. A kórházak többsége nem tett eleget közérdekű adatokkal kapcsolatos szabályozási kötelezettségének sem. Az ellenőrzött kórházak többségénél hiányosságok voltak a kockázatkezelési rendszer, a kontrolltevékenységek, az információs és kommunikációs rendszer, valamint a monitoring rendszer kialakításában és működtetésében.

Több esetben előfordult, hogy nem szabályozták a szabálytalanságok kezelésének eljárásrendjét, illetve 2016. október 1-jétől az integrált kockázatkezelés eljárásrendjét. A kórházak többségében nem mérték fel és nem állapították meg a tevékenységükben és gazdálkodásukban rejlő kockázatokat, nem vezettek naprakész nyilvántartást a gazdálkodási jogkörök gyakorlásáról és aláírás mintáiról, hiányosan tettek eleget a közérdekű adatokkal kapcsolatos közzétételi kötelezettségüknek. A működtetett belső ellenőrzések – az első védelmi vonal részeként – nem járultak hozzá érdemben a kórházak belső kontrollrendszerének fejlesztéséhez.

Az ellenőrzött kórházak többségénél a pénzügyi gazdálkodás nem volt szabályszerű. Ezt mutatja többek között a közbeszerzési eljárások lefolytatásának az elmaradása, valamint a kötelezettségvállalások nyilvántartásának nem a jogszabályi előírások szerinti tartalommal történt vezetése. Rendszeresen előfordult, hogy a pénzügyi ellenjegyzés, a kötelezettségvállalás, a teljesítés igazolása, az érvényesítés, valamint az utalványozás során nem tartották be a jogszabályi előírásokat.

Az ellenőrzés valamennyi kórház esetében hiányosságot állapított meg az állami vagyonnal való gazdálkodás során. Az eszközök és források leltározása nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak. A kórházak egy részénél nem készítettek olyan leltárt, amely tételesen, ellenőrizhető módon tartalmazza a mérleg fordulónapján meglévő eszközöket és forrásokat mennyiségben és értékben.

A kórházaknál az integritás szemlélet erősödött, ugyanakkor a kórházak ellenőrzése során feltárt hiányosságok azt mutatták, hogy az integritás ellenőrzések nem töltötték be szerepüket.

Az ellenőrzési tapasztalatokból a kórházak összességére vonatkozóan – a kockázati alapon történt ellenőrzésre kiválasztás következtében – rendszerszintű következtetések nem vonhatók le, ugyanakkor az ellenőrzések eredményeként felszínre kerültek az egyes területeken jelentkező típushibák.

Az ellenőrzési megállapítások alapján az irányítószervi feladatokat ellátó emberi erőforrások miniszterének 16, a középírányító szerv főigazgatójának 21, a kórházak főigazgatóinak 404 javaslatot fogalmazott meg ÁSZ. A feltárt jogszabálysértő gyakorlat megszüntetése érdekében az ÁSZ elnöke több esetben figyelemfelhívó levéllel fordult az ellenőrzött szervezetek vezetőihez.

Az ÁSZ öt kórháznál és az EMMI-nél a korábbi évek ellenőrzéseinek hasznosulását értékelő utóellenőrzést is lefolytatott. Megállapította, hogy két kórház nem tette meg az intézkedési tervben önmaga által meghatározott feladatok végrehajtására a megfelelő intézkedéseket, amely kockázatot hordoz a kórház működésében és a felelős vezetői magatartásban. Egy kórház az intézkedési tervben vállalt feladatokat összességében végrehajtotta, a feladatok egynegyede azonban határidőt követően teljesült. Két kórház az intézkedési tervében a bevételnövelés és kiadáscsökkentés érdekében vállalt feladatait összességében végrehajtotta, azonban a tervezett módon csak az egyik kórháznál valósult meg.

Következtetések

Az ÁSZ ellenőrzéseinek megállapításai rávilágítanak arra, hogy az ellenőrzött kórházak gazdálkodása nem felelt meg a közpénzek felhasználására vonatkozó követelményeknek. Az ellenőrzött kórházak gazdálkodására jellemző hiányosságok és szabálytalanságok azt mutatják, hogy a kórházak vezetői az egyértelmű első számú felelősségük ellenére nem fektettek kellő hangsúlyt a gazdálkodási területre.

Nem voltak szabályszerűek és nem voltak elég hatásosak a szervezetek „immunrendszereit jelentő” belső kontrollrendszerek, a monitoring rendszerbe tartozó belső ellenőrzések. A vezetői irányítási rendszer részét képező belső kontrollrendszer nem megfelelő működése az annak kialakításért és működtetésért felelős kórházvezetők intézkedéseinek hiányosságaira vezethető vissza. A belső kontrollrendszer hiányosságai azt jelzik, hogy magas az integritási kockázat és nem igazolt a korrupciós kockázatok kezelése. A belső kontrollrendszer állapota a vezetés színvonalának mutatója.

Az ellenőrzött kórházak belső kontrollrendszereinek kialakításában és működtetésében előforduló hiányosságokra és szabálytalanságokra vezethetők vissza a pénzügyi gazdálkodásban és vagyongazdálkodásban előforduló szabálytalanságok.

A kórházak gazdálkodásánál az ÁSZ által feltárt szabálytalanságok, hiányosságok – különösen a gazdálkodási jogkörök gyakorlása során előforduló szabálytalanságok – magukban hordozzák a pénzeszközök rendeltetésellenes felhasználásának a veszélyét.

5. Önkormányzati terület

Az önkormányzatokról készült számvévesztési jelentések a linkre kattintva érhetőek el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

AZ ÁSZ ÁLTAL KÉSZÍTETT 2018. ÉVI JELENTÉSEK, ELEMZÉSEK, TANULMÁNYOK FÓKUSZTERÜLENTÉNKÉNT (4. PONT)

Az önkormányzatok külön alrendszerként alkotnak az államháztartáson belül. Gazdálkodásuk esetleges pénzügyi hiánya, adósságaik a kormányzati szektor hiányát és adósságát befolyásolják. Továbbá az önkormányzatok vagyona része a nemzeti vagyonnak. Mindez indokolja, hogy az ÁSZ rendszeresen ellenőrzése alatt tartsa az önkormányzatok gazdálkodását, amelynek keretében figyelmét azokra a területekre koncentrálja, ahol a beazonosított kockázatok alapján arra a leginkább szükség van. Új megközelítést képviselnek az ÁSZ új kockázati alapú monitoring rendszere alapján lefolytatott ellenőrzések, fokozva az ellenőrzések hatékonyságát.

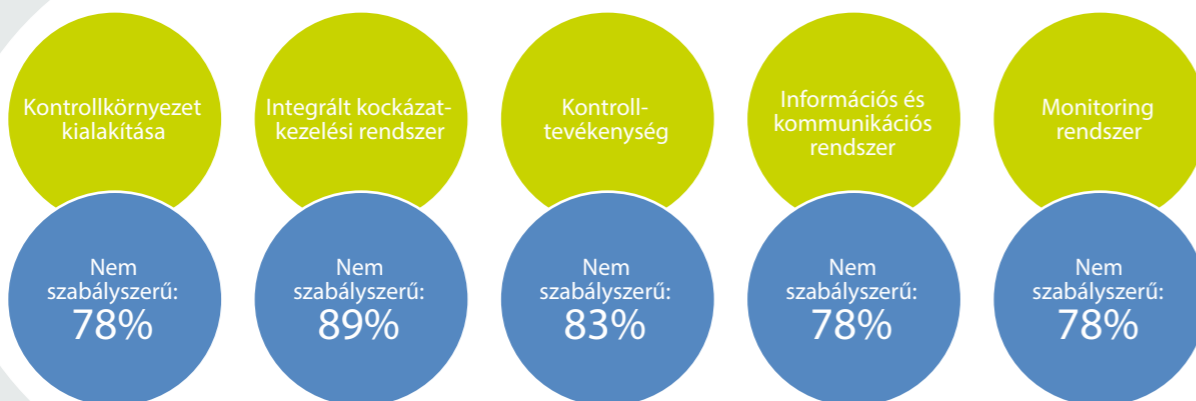
5.1. AZ ÖNKORMÁNYZATOK BELSŐ KONTROLLRENDSZERÉNEK, INTEGRITÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE

Az Állami Számvévesztési stratégiai célja az integritás alapú, átlátható és elszámoltatható közpénzfelhasználás megteremtésének támogatása, melyet alapfeladata ellátásának során a költségvetési szervek, kiemelten az önkormányzatok belső kontrollrendszere kiépítettségének és működtetésének ellenőrzésével valósít meg. A belső kontrollrendszer kialakítása és működtetése nélkül nem valósítható meg a közpénzek szabályos felhasználása, a nemzeti vagyonnal történő szabályszerű és felelős gazdálkodás, így az ÁSZ a közpénzzel gazdálkodó szervezetek esetében a belső kontrollrendszer megfelelő működése ellenőrzését prioritásként kezeli.

Az ÁSZ 2018. folyamán – önálló témacsoportos ellenőrzés keretében – továbbra is célzottan ellenőrizte az önkormányzatoknál a belső kontrollrendszer kialakítását és működtetését, mivel nagy hangsúlyt helyez a szabályos működést és gazdálkodást megalapozó, valamint a korrupciós veszélyek ellen védettséget biztosító belső kontrollrendszer ellenőrzésére. A 18 ellenőrzött önkormányzat kiválasztása – az elmúlt évekhez hasonlóan – kockázatértékelés alapján történt. Az önkormányzat belső kontrollrendszere jogszabályi előírások szerinti kialakításának és működtetésének szabályszerűségét pillérenként – kontrollkörnyezet, kockázatkezelési rendszer, kontrolltevékenységek, információs és kommunikációs rendszer, monitoring rendszer –, és összesítetten is értékelte az ÁSZ. Az ellenőrzés keretében az ÁSZ értékelte az önkormányzatok korrupciós kockázatainak kezelését szolgáló integritás kontrollok kiépítettségét, valamint az integritás szemlélet érvényesülését.

Megállapítások

A belső kontrollrendszer kialakítása és működtetése a 2016. évben a kockázati alapon kiválasztott ellenőrzött önkormányzatok 94%-ánál nem volt szabályszerű, az nem biztosította az önkormányzatoknál a közpénzfelhasználás szabályosságát, a működés átláthatóságát, a nemzeti vagyonnal történő felelős gazdálkodást. Az ellenőrzések során a belső kontrollrendszer egyes pillérei vonatkozásában számos tipikus hiányosság, szabálytalanság került feltárára. Így a belső kontrollrendszer kialakítása és működtetése szabályszerűségének értékelése során közel azonos, vagy hasonló eredmények kerültek megállapításra. Az ellenőrzések során a kockázatértékelés alapján történő kiválasztást alátámasztó ered-

ményeket tapasztalt az ÁSZ. Az ellenőrzések során a kockázatértékelés alapján történő kiválasztást alátámasztó eredményeket tapasztalt az ÁSZ.

Nyolc önkormányzat esetében az ÁSZ azt is ellenőrizte, hogy a kiépített kontrollkörnyezet biztosította-e a 2012-2016. években a befektetési tevékenységek szabályszerű végzését. A kontrollkörnyezet kialakítása ezen önkormányzatok 100%-ánál nem a jogszabályi előírásoknak megfelelően történt, így az a 2012-2016. években a befektetési tevékenységek szabályszerű végzését nem biztosította, ezáltal a befektetett vagyonnal való átlátható és felelős gazdálkodás nem érvényesült.

A közsféra integritás alapú kultúrájának kialakítása, megerősítése és működése szorosan összefügg a belső kontrollrendszer működésével, ezért az ellenőrzés kiterjedt annak értékelésére is, hogy a belső kontrollrendszer kialakítása és működtetése hogyan hatott az integritás szemlélet érvényesülésére.

Az ellenőrzött önkormányzatok 78%-ánál az integritási kontrollok kiépítettségének nem volt egyensúlyban a fellépő kockázatok szintjével. Az önkormányzatok alacsony szinten működtették az integritást erősítő, jogszabályok által nem előírt kontrollokat. A belső kontrollrendszer nem támogatta az integritás szemlélet érvényesítését. Továbbá az önkormányzatok 23%-ánál egyáltalán nem érvényesült az integritás szemlélet és nem építették ki az integritás kontrollrendszert, az önkormányzatok nem működtették a jogszabályok által előírt integritást erősítő kontrollokat. Tekintettel arra, hogy a belső kontrollrendszer megfelelő kialakításának és működtetésének kiemelt szerepe van az integritás szempontjából lényeges csalás megelőzésében és feltárában, a korrupciós kockázatok kezelésében, így az önkormányzatoknak az integritás szemlélet megfelelő érvényesülése érdekében még további intézkedéseket kell tenniük azért, hogy képesek legyenek hatékonyan kezelni az önkormányzati működés és a hivatalok feladatellátása során fellépő korrupciós kockázatokat.

Javaslatok

A szabálytalanságok felszámolása érdekében az ÁSZ több mint 252 intézkedési kötelezettséggel járó javaslatot fogalmazott meg, melyekre az érintettek elkészítették az intézkedési terveket.

Elemzés

Az ellenőrzött önkormányzatok között voltak kisebb és nagyobb lélekszámú, alacsonyabb és magasabb költségvetési főösszeggel, kevesebb és több befektetéssel rendelkező települések. Az önkormányzatok által választott befektetési formák ennek megfelelően változatos képet mutattak. Ellenőrzéseink kiterjedtek rövidebb és hosszabb távú, magasabb és alacsonyabb kockázattal bíró befektetésekre is.

Ellenőrzési tapasztalataink igazolták, hogy az önkormányzati közpénzek szabályos és átlátható befektetésének előfeltétele a megfelelően kiépített és jól működő belső kontrollrendszer.

A belső kontrollrendszereiket szabálytalanul kialakító és működtető önkormányzatoknál a befektetésekre vonatkozó döntések meghozatala, a döntések végrehajtása, a befektetések számviteli elszámolása és nyilvántartása is szabálytalanul bizonyult. Az eljárási jogszabályokkal és helyi szabályokkal ellentétes befektetéseknél a nemzeti vagyonnal való átlátható és felelős gazdálkodás nem érvényesült, ezáltal veszélyeztették a közbizony megőrzését és gyarapítását.

Az elszámolási, nyilvántartási és számbavételi hiányosságok következtében az önkormányzatok beszámolóit nem mutattak valós képet a befektetett közbizonyról.

Az önkormányzati alrendszerben a 2014. évet követően nőtt a befektetett pénzeszközök nagysága. Ezért a közbizony megőrzése és gyarapítása szempontjából kiemelten fontos a szabályszerűen és biztonságosan végzett befektetési tevékenység.

Az önkormányzati alrendszer befektetési tevékenységére is az általános gazdálkodási szabályok vonatkoznak. A belső kontrollrendszer megfelelő eszközrendszerrel ad az önkormányzatok kezébe a szabályos és biztonságos gazdálkodáshoz.

Ebből következően alapvetően fontos, hogy a belső kontrollrendszer egyes pillérei kiterjedjenek a befektetési tevékenységekre is. A befektetési döntések előkészítése és végrehajtása során az adott befektetés kockázatosságával arányban kell kiépíteni azokat a kontrollokat, amelyek kellő biztonságot nyújtanak a közvagyon megőrzése és gyarapítása érdekében. Azonban a befektetett közvagyon megőrzése a befektetési tevékenység körültekintő végzésén túl függ a számviteli feladatok szabályszerű teljesítésétől is. A jogszabályoknak megfelelően kell elvégezni a besorolási, értékelési feladatokat ahhoz, hogy az információk rendszerekben a valós vagyoni érték kerüljön kimutatásra, és ezáltal lehetséges legyen a befektetett vagyon meglétének rendszeres számbavétele.

5.2. AZ ÖNKORMÁNYZATOK PÉNZÜGYI ÉS VAGYONGAZDÁLKODÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE

Az önkormányzatok pénzügyi és vagyoni helyzetének értékelése hozzájárul az önkormányzatok felelős és fenntartható gazdálkodásához, pénzügyi helyzetének pontosabb megítéléséhez azáltal, hogy az ÁSZ feltárja az önkormányzati gazdálkodást meghatározó szabályozások hiányosságait, a szabályozással nem érintett gazdálkodási területeket, valamint a pénzügyi és vagyongazdálkodás esetleges szabálytalanságait.

Az ÁSZ 2018-ban a pénzügyi és vagyongazdálkodás ellenőrzése tárgyában négy önkormányzat ellenőrzéséről készített jelentést hozott nyilvánosságra. A 2014-2016. évekre kiterjedő ellenőrzés keretében az ÁSZ értékelte az önkormányzatok pénzügyi és vagyongazdálkodását, a pénzügyi egyensúly megteremtését, a gazdálkodást a gazdasági események elszámolása és a pénzgazdálkodás szabályszerűsége alapján, a tulajdonosi és irányító szervek feladatainak ellátását, valamint a korrupciós veszélyek elleni védelem biztosító integritás szemlélet érvényesülését.

Megállapítások

A kockázatértékelés alapján kiválasztott önkormányzatok pénzügyi és vagyongazdálkodása megfelelőségének ellenőrzése során az ÁSZ megállapította, hogy a 2014-2016. években a közpénzekkel való szabályszerű és átlátható gazdálkodás nem volt biztosított. Az önkormányzatok a pénzügyi és vagyongazdálkodás szabályozási kereteit nem alakították ki, például a jogszabályi előírásban foglaltak ellenére bizonylati renddel nem rendelkeztek, így a pénzgazdálkodás számviteli elszámolásának szabályszerűsége, a pénzgazdálkodás felelős végrehajtása nem volt biztosított. A költségvetési beszámoló mérlegei leltárral való alátámasztása nem történt meg, ezáltal sérült a mérlegvalódiság elve. A vagyonváltozást eredményező döntések szabályszerűek voltak, azonban a döntések végrehajtása, a gazdálkodási jogkörök gyakorlása, továbbá a vagyonértékesítés és a bérbeadás útján történő vagyonhasznosítás nem volt szabályszerű. A vagyonelemek nyilvántartása nem a jogszabályi előírásoknak megfelelően történt.

Az önkormányzatok többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok feletti tulajdonosi joggyakorlás során a tulajdonosi kötelezettségek teljesítése két önkormányzatnál nem volt szabályszerű. Az önkormányzatok integritás alapú működése nem volt biztosított, a kiépített kontrollok szintje nem volt egyensúlyban a korrupciós kockázatok, veszélyek szintjével.

Javaslatok

Az ÁSZ a nyilvánosságra hozott jelentésekben az ellenőrzésekhez kapcsolódóan a polgármesterek részére 17, a jegyzők részére 58 javaslatot fogalmazott meg.

Az önkormányzati adósságrendezés elemzése

Az önkormányzati adósságrendezés ellenőrzését érintő elemzésében az ÁSZ értékelte, hogy az adósságrendezési eljárás megindítása, lefolytatása szabályszerű volt-e, az önkormányzatok gazdálkodása az adósságrendezési eljárás alatt megfelelt-e a jogszabályi előírásoknak, az eljárások szereplői – kiemelten a pénzügyi gondnok – a jogszabályokban foglaltak szerint jártak-e el az adósságrendezés során. Ellenőrizte és értékelte továbbá, hogy a lefolytatott adósságrendezési eljárás elérte-e a törvényben kitűzött célokat.

Az önkormányzatok több, mint felénél a pénzeszköz likviditási mutató alapján nem állt fenn a fizetőképesség.

A 90 napon túl lejárt szállítói tartozással rendelkező önkormányzatoknak a hatályos szabályozás szerint kezdeményezni kellett volna az adósságrendezési eljárást, de kötelezettségüknek nem tettek eleget.

A nem megfelelő pénzeszköz likviditási, illetve eladósodási mutatóval rendelkező önkormányzatok aránya csökkent ugyan az adósságrendezést követően, de mintegy ötödrészüket továbbra sem rendelkezett megfelelő pénzügyi mutatóval.

Az adósságrendezések kezdeményezésekor meglévő önkormányzati tartozásállományuk mindössze egyharmadát érvényesítették a hitelezők esetenként, a fennmaradó kétharmad rész tartozásállomány nem került be az eljárásba, ezáltal megmaradt az önkormányzatok végtelenített hitelfüggősége.

Az önkormányzatok működését meghatározó gazdasági, jogi környezet jelentős változáson ment keresztül az elmúlt években, ugyanakkor a helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásáról szóló törvény alapjait tekintve több, mint 20 éve változatlan. Pénzügyi kockázatot jelent, az adósságállomány újratermelődését hordozza, ha az önkormányzati adósságrendezési eljárásról szóló törvény célkitűzései nem teljesülnek, ezért vált indokolttá a törvényi célkitűzések megvalósulásának ellenőrzése. Az elemzés célja volt a jogszabályalkotó munka támogatása a szabályozási rendszer működésének áttekintésével, a rendszerszinten jelentkező problémák és következményeik bemutatásával.

Az elemzés keretében elvégzett számítások szerint a 2009-2016. évek között befejeződött adósságrendezési eljárásoknál az eljárás befejezése évének végén, az önkormányzatok több, mint felénél a pénzeszköz likviditási mutató alapján nem állt fenn a fizetőképesség. Az egyezségi megállapodásban, a bírósági vagyonfelosztásban rögzített hitelezői igények összegének mintegy 10%-a nem került kielégítésre, amiből szintén következik, hogy az érintett önkormányzatok fizetőképessége rövidtávon sem állt helyre. Továbbá az Állami Számvevőszék megállapította, hogy 90 napon túl lejárt tartozással a 2012-2016. években 514 önkormányzat rendelkezett. Ezen önkormányzatoknak a hatályos szabályozás szerint kezdeményezni kellett volna az adósságrendezési eljárást, de kötelezettségüknek nem tettek eleget. Ebben az időszakban az érintettek kevesebb, mint 10%-ánál, 45 önkormányzatnál történt adósságrendezés.

A nem megfelelő pénzeszköz likviditási, illetve eladósodási mutatóval rendelkező önkormányzatok aránya csökkent ugyan az adósságrendezést követően, de mintegy ötödrészüket továbbra sem rendelkezett megfelelő pénzügyi mutatóval. A mutató-számok kedvezőtlen alakulásához hozzájárult az is, hogy az adósságrendezések kezdeményezésekor meglévő önkormányzati tartozásállományuk mindössze egyharmadát érvényesítették a hitelezők esetenként, a fennmaradó kétharmad rész tartozásállomány nem került be az eljárásba, ezáltal megmaradt az önkormányzatok végtelenített hitelfüggősége.

A hitelezői igények nem teljesítése felveti a megkötött egyezségi megállapodások megalapozatlanságát, ami a program hiányosságára, a pénzügyi lehetőségek felmérésének elmaradására vezethető vissza. A programot az önkormányzatok nem a válságból kivezető út megkeresésére, gazdálkodási lehetőségeik átgondolására használták, hanem a törvényi előírásoknak csupán formai szempontok szerint feleltettek meg azt. Az eljárás kulcsszereplőjeként a pénzügyi gondnokok feladatellátási hiányosságai veszélyeztették az eljárás eredményes megvalósítását, nem segítették elő az önkormányzatok átgondolt és felelősségteljes gazdálkodását.

ÁSZ felvetés:

Javasolt egy felelősség arányos megoldás kidolgozása a hitelezők követeléseinek kielégítése, annak arányos szétosztása, az állam pénzügyi felelősségvállalásának csökkentése érdekében.

Az elemzés a bekeretezett publikáció számra kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

T/435

ÁSZ felvetés:

A közpénzekkel való felelős bánásmód és az önkormányzat működésére gyakorolt hatása miatt indokolt összeghatárhoz kötni az eljárás megindítását, valamint a pénzügyi gondnok díjazását törvényi szinten szabályozni, illetve megvizsgálni azt, hogy az önkormányzat fizetőképessége ténylegesen fennáll-e.

Az adósságállomány újratermelődése

Az ellenőrzések és az elemzés megállapításai alapján az önkormányzati adósságrendezések nem érték el maradéktalanul a törvényben megfogalmazott célkitűzéseket. A rendszerszinten feltárt hibák, hiányosságok javítására megfogalmazott ajánlásoknál az Állami Számvevőszék a megfelelő és hatásos időben történő beavatkozásra helyezte a hangsúlyt. Annak érdekében, hogy a mulasztások ne maradhassanak következmények nélkül, valamint az adósságrendezési eljárásban résztvevők tevékenysége kontroll nélkül, indokolt a törvényességi felügyelet célzottabbá tétele.

Az önkormányzatoknak az adósságállományok átrendezésére van szükségük ahhoz, hogy biztosított legyen az átlátható, kiegyensúlyozott költségvetési gazdálkodás.

Önkormányzatok pénzügyi monitoringja alapján végzett ellenőrzések tapasztalatai

Az ÁSZ törvényben meghatározott feladata az önkormányzatok gazdálkodásának ellenőrzése, stratégiai célja az önkormányzatok pénzügyi-gazdasági helyzetének értékelése, a kockázatok feltárása. A magyar települési önkormányzatok 2002–2008 között felhalmozott adósságállományának állami konszolidációjára 2011 és 2014 között került sor. Az adósságkonszolidációk eredményeként az önkormányzatok feladatellátása újra strukturalódott, rendszerszinten pénzügyi helyzetük helyreállt. Ugyanakkor az önkormányzatok gazdálkodásából eredő veszélyek miatt az ÁSZ továbbra is kiemelt figyelmet fordít az önkormányzatok pénzügyi egyensúlyi helyzetére ható kockázatok monitorizálására, a pénzügyi sérülékenységet okozó folyamatokra, az önkormányzati alrendszer veszélyeztető rendszeregyensúlyi kockázatokra.

E cél érdekében az ÁSZ kialakította az önkormányzatok kockázati megfigyelő rendszerét (ÖKOMER). A Magyar Államkincstár központi információs rendszerében rendelkezésre álló önkormányzati éves költségvetési beszámolók adatait felhasználva, monitoring riportok kiértékelésével az ÁSZ hozzájárul azon kockázatos területek feltárásához, amelyek beavatkozást igényelnek az önkormányzatok pénzügyi egyensúlyának biztosítása érdekében. Az ÁSZ 2018-ban nyilvánosságra hozott jelentésében 132 nagyközségi önkormányzat pénzügyi egyensúlyának fenntarthatóságát, eladósodásuk kockázatát, valamint a vagyonérték megőrzésének biztosítottóságát értékelte mutatószámok alapján. Az év közepén megkezdődött további 322 városi önkormányzat gazdálkodása kockázatainak értékelése.

Megállapítások

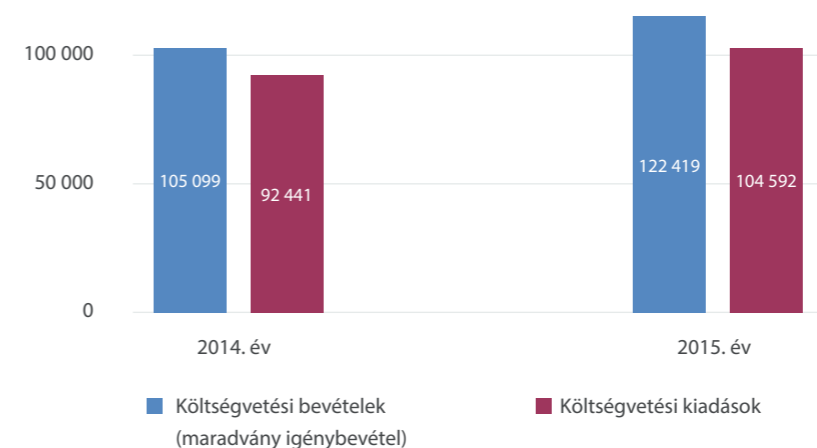
Az érintett 132 nagyközségi önkormányzatnál a 2014-2015-ös időszak pénzügyi-, vagyoni helyzetére, eladósodására irányuló kockázatok értékelése eredményeként az ÁSZ megállapította, hogy a nagyközségi önkormányzatok pénzügyi kockázatai nem fokozódtak, pénzügyi és vagyongazdálkodásuk biztosította a törvényben meghatározott feladataik ellátását. A nagyközségi önkormányzatoknál a pénzügyi gazdálkodás fenntarthatósága biztosított volt, az eladósodás kockázata nem állt fenn. A működési bevételek fedezetet nyújtottak a működési kiadásokon túl az adósságszolgálati kiadásokra, működési forrást a felhalmozási kiadásokra is fordítottak. Az adósságkonszolidációt követően az újbóli eladósodás kockázata nem állt fenn, a pénzügyi pozíció kedvezően alakult. A nagyközségi önkormányzatok vagyona növekedett, az eszközök pótlása, a vagyon értékének megőrzése biztosított volt.

Az érintett 322 városi önkormányzat 2015-2016. évekre vonatkozó gazdálkodásának kockázatait értékelve az ÁSZ megállapította, hogy a városi önkormányzatoknál a pénzügyi egyensúly és a vagyon értékének megőrzése biztosított volt. A városi önkormányzatok pénzügyi gazdálkodása stabil. Tizenkilenc városi önkormányzat esetében tárta fel az ellenőrzés az adósságrendezési eljárás megindításának veszélyét, amely a feladatellátás tekintetében is magas kockázatot hordozott.

Következtetések

A nagyközségi önkormányzatok vagyongazdálkodása területén feltárt és beazonosított kockázatok nem igényelnek azonnali, és rendszerszintű kezelést. Az ellenőrzés megállapításai alapján azonban a többségi tulajdonban lévő gazdasági társaságok kötelezettség állományának növekedéséből, valamint a vagyon állagmegóvásához kapcsolódó kötelezettségek teljesítéséből adódó kockázatok középtávú kezelése célszerű.

AZ ÖNKORMÁNYZATOK PÉNZÜGYI EGYENSÚLYI HELYZETÉNEK ALAKULÁSA (M FT)

Az ellenőrzés során beazonosításra kerültek olyan egyedi, egy-egy önkormányzatot érintő kockázatos területek is, amelyek kezelésére felhívtuk az önkormányzatok figyelmét. Lényeges kockázatok esetén további ellenőrzéseket végeztünk. Így került sor további 2018-ban további 4 önkormányzat önálló ellenőrzésére.

A városi önkormányzatok gazdálkodása stabil, rendszerszintű beavatkozást nem igényel. Ugyanakkor a városi önkormányzatok pénzügyi gazdálkodásának változatlan formában történő fenntartása az önkormányzatok szintjén kockázatot jelent a pénzügyi egyensúlyra, ezáltal az önkormányzatok eladósodására.

5.3. AZ ÖNKORMÁNYZATOK UTÓELLENŐRZÉSE

Az ÁSZ 2018-ban is folytatta utóellenőrzéseit a belső kontrollrendszer kialakítása és működtetése, a pénzügyi gazdálkodás és a vagyongazdálkodás területeken. Az ÁSZ az idei évben az önkormányzatok adósságrendezési eljárásának területén is elkezdett utóellenőrzéseket végrehajtani. A korábbi ellenőrzések hasznosulását 42 önkormányzatnál ellenőrizte az ÁSZ.

A 42 önkormányzatnál végrehajtott utóellenőrzések 11 esetben a pénzügyi és vagyongazdálkodás szabályszerűségére, 5 vonatkozásában a pénzügyi gazdálkodási helyzet értékelésére és a gazdálkodás szabályosságára, 8 esetben a vagyongazdálkodás szabályszerűségére, 17 esetben a belső kontrollrendszer kialakítására és működtetésére, valamint 1 esetben az önkormányzat adósságrendezési eljárására terjedtek ki.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az intézkedési kötelemmel járó feladatok 47,5%-a végrehajtásra került (határidőben vagy határidőn túl), azonban 49,2%-a nem vagy nem teljes körűen került végrehajtásra, ami az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének szabályszerűségében, a közpénzekkel történő elszámolható és átlátható gazdálkodásban és a felelős vezetői magatartásban továbbra is kockázatot hordoz. Az önkormányzatok a hiányosságok megszüntetésére tervezett intézkedéseikről tájékoztatták az ÁSZ elnökét.

5.4. ÖNKORMÁNYZATOK GAZDASÁGI TÁRSASÁGAI ELLENŐRZÉSE

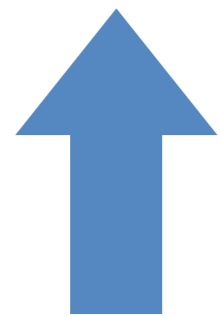
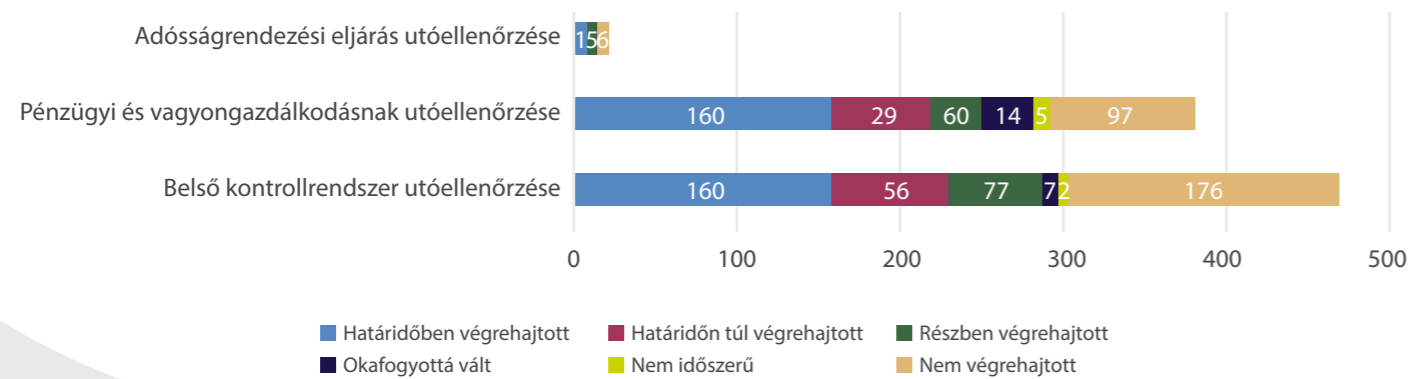
Magyarországon az önkormányzatok kötelező és önként vállalt feladataik ellátása terén egyre szélesebb körben alkalmazzák a költségvetésen kívüli feladatellátást, ezáltal – a nonprofit szervezetek mellett – az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok is kiemelt fontosságú szerephez jutottak. Az ÁSZ kiemelt célja, hogy a helyi önkormányzatok gazdálkodásában rejlő pénzügyi kockázatok feltárásával, az államháztartáson kívülre nyújtott költségvetési támogatások és ingyenes vagyonjuttatások, valamint az államháztartáson kívül működő feladatellátó rendszerek ellenőrzéseivel hozzájáruljon ahhoz, hogy a közpénzeket az államháztartáson kívül működő szervezetek is átlátható, rendezett módon használják fel. Az önkormányzatok többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok ellenőrzését kiemelten fontosnak ítélte az ÁSZ a vagyon megőrzése, megóvása érdekében is.

Mi az az ÖKOMER?

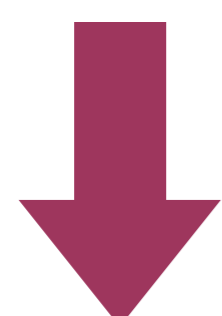
Az ÁSZ az ellenőrzések lefedettségének növelése érdekében továbbra is folytatja a nagy mennyiségben lefolytatott ellenőrzéseit, melynek keretében törekszik az önkormányzatokat érintő ellenőrzések szélesítésére is. Ennek érdekében az ÁSZ kialakította az önkormányzatok kockázati megfigyelő rendszerét (ÖKOMER), amely lehetőséget teremt az önkormányzatok pénzügyi egyensúlyi helyzetére ható kockázatok feltárására, valamint az ezzel kapcsolatos folyamatok és trendek bemutatására.

AZ ÖNKORMÁNYZATOK INTÉZKEDÉSI TERVEIBEN MEGHATÁROZOTT FELADATOK VÉGREHAJTÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSI KATEGÓRIÁK SZERINTI MEGOSZLÁSA 2018-BAN (DB)

• az önkormányzatok szabályszerű működésében rejlő kockázatok csökkentek a határidőben és a határidőn túl végrehajtott feladatok eredményeként

• intézkedési tervekben meghatározott részben, illetve a nem végrehajtott feladatok az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének szabályszerűségében, a közpénzekkel történő elszámolható és átlátható gazdálkodásban és a felelős vezetői magatartásban továbbra is kockázatokat hordoznak

Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságoknál és a tulajdonos önkormányzatoknál végrehajtott ellenőrzések lezárását követően az ÁSZ 2018. évben összesen 94 jelentést hozott nyilvánosságra. Ellenőrzéseinket azzal a céllal hajtottuk végre, hogy a megállapítások alapján megfogalmazott javaslatok hasznosításával elősegítsük a feltárt hiányosságok megszüntetését.

Az ellenőrzött időszak a gazdasági társaságok 97%-ánál a 2013-2016. évekre, 3%-ánál a 2012-2015. évekre vonatkozott. Az ellenőrzött társaságok 80%-a a helyi önkormányzatok kizárólagos, 20%-a többségi tulajdonában állt. A társaságok 21%-a rendelkezett másik gazdasági társaságban tulajdonrészsel. A társaságok 15%-a rendelkezett vagyonelemezéssel. Az ellenőrzött gazdasági társaságok 89%-a látott el közfeladatot, rendszerint egyéb tevékenységek mellett, szerződés alapján. A közfeladatot ellátó gazdasági társaságok 58%-a alapvetően egészségügyi, kulturális, szociális, 31%-a településfejlesztési, településüzemeltetési, lakás- és helyiséggazdálkodási, 11%-a hulladék, valamint víziközmű-szolgáltatási feladatot végzett.

Megállapítások

A jelentésekben foglaltak rávilágítottak arra, hogy a társaságok gazdálkodása és a vagyongazdálkodása során gyakran nem volt biztosított az elszámolhatóság, a köztulajdon megfelelő védelme, a működés és a gazdálkodás átláthatósága, a vagyon értékének megőrzése, a fenntartható gazdálkodás, nem érvényesült az integritás szemlélet.

A vagyongazdálkodás a társaságok háromnegyedénél nem volt szabályszerű, társaságok kétharmada a beszámoló mérlegeit leltárral nem támasztotta alá, így a beszámolók mérlegvalódisága nem volt biztosított, ami nem biztosította a vagyon védelmét, megőrzését, veszélyeztette a vagyon megőrzését és az elszámolhatóságot.

A hibás beszámolók nem biztosítottak a tulajdonosok számára teljes körű, megbízható valós képet.

A vagyonelemezéssel kapcsolatos bevételek, költségek, ráfordítások elkülönített nyilvántartásának hiánya, továbbá a gazdálkodás egyes területein – bevételek, ráfordítások – tapasztalt hiányosságok miatt a társaságok kétharmadának elszámolásai nem voltak szabályszerűek, nem biztosították a vagyon védelmét, elszámolhatóságát, a vagyon értékének megőrzését.

A társaságok háromnegyede nem tett eleget a jogszabályokban előírt közzétételi és adat-szolgáltatási kötelezettségének, ezért a működés átláthatósága nem volt biztosított, valamint nem érvényesültek teljes körűen az információk alapjogok.

A kormányzati szektorba sorolt gazdasági társaságok háromnegyede esetében az ügyvezető rendszerint nem alakította ki a célok megvalósítását, a tevékenység nyomon követését biztosító rendszert, így nem volt biztosított a folyamatok átláthatósága, nem járultak hozzá az integritás kontrollok kiépítésével az integritás szemlélet tudatosításához.

A tulajdonosi joggyakorlás nem volt megfelelő, mivel a tulajdonos önkormányzatok harmad részénél a felügyeleti rendszer hiányosan működött, a társaság szabályszerű működését biztosító döntéseket nem hozta meg, a döntések végrehajtását részlegesen kérte számon, mindez nem biztosította a szerződésekben előírt feladatok teljesítésének az átláthatóságát, a társaság fenntartható gazdálkodását veszélyeztette. A hézagos tulajdonosi kontroll hozzájárult a társaságok működési kockázatainak növekedéséhez.

Következtetések

A 2018. évi ellenőrzési tapasztalataink szerint a tulajdonosi joggyakorlás, továbbá a társaságok gazdálkodásának, vagyongazdálkodásának színvonala tovább romlott.

Ellenőrzési tapasztalataink alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy a társaságok gazdálkodási és működési kockázatainak csökkentése sürgető feladat. A minőségi javulás alapvetően továbbra is a tulajdonosokkal szemben megfogalmazott követelmény, tekintettel az önkormányzatoknak a nemzeti vagyonnal való gazdálkodásért viselt felelősségére. A javuláshoz kiemelkedően fontos a menedzsment hatékonyabb munkája, ehhez a tulajdonos részéről követelményrendszer megfogalmazása és a teljesítés számonkérése. A társaságok szabályozási, végrehajtási és monitoring rendszerének fejlesztése révén a felügyeleti és az ellenőrzési szervek is hozzájárultak a társaságok működési és gazdálkodási kockázatainak csökkentéséhez.

Javaslatok

A megállapítások alapján a jelentésekben összesen 842 javaslatot fogalmazott meg az ÁSZ a feltárt szabályozási hiányosságok, továbbá a nem szabályszerű gyakorlat megszüntetésére. A javaslatokra az intézkedési terveket az ellenőrzött szervezetek elkészítették. Javaslataink 70%-át a gazdasági társaságok vezetőinek tettük meg, melyek a számviteli szabályozási környezet, a számviteli nyilvántartási rendszer kialakítását, a beszámoló megfelelő leltárral történő alátámasztását, a leltározás végrehajtását, a bevételek és a ráfordítások szabályszerű elszámolását, megfelelő elkülönítését, a közzétételi kötelezettség teljesítését, a tevékenységek, a célok megvalósításának nyomon követését biztosító rendszer kialakítását célozták.

A tulajdonosi joggyakorlónak címzett, az összes javaslat 30%-át kitevő javaslataink döntően a felügyelőbizottság létrehozásával, működésével, tevékenységével, a javadalmazási szabályzat megalkotásával, a tőkehelyzet rendezésével és nem utolsósorban a gazdasági társaság tevékenységében tapasztalt negatívumokkal kapcsolatos felelősség kérdésének tisztázásával függtek össze.

ÁSZ felvetés:

Megfontolandó a tulajdonosi joggyakorlási tevékenység megerősítése, a folyamatos tulajdonosi jelenlét, irányítás, ellenőrzés, a gazdasági társaságok munkájának folyamatos monitorozása, a társaságok tevékenységének tervezése, végrehajtása és a végrehajtás számonkérése tekintetében is.

5.5. A NYILVÁNOS KÖNYVTÁRI ELLÁTÁS MŰKÖDÉSÉNEK ELLENŐRZÉSE

Törvényben deklarált célja szerint a könyvtári ellátás fenntartása és fejlesztése az állampolgárok és a társadalom egésze szempontjából szükséges, a könyvtári és információs szolgáltatás állami fenntartása stratégiai fontosságú. A könyvtárak felbecsülhetetlen nemzeti értékeket, az egyetemes kultúrához kapcsolódó dokumentumokat, gyűjteményeket őriznek. Az egyes ellenőrzések megállapításaival és egy időszak ellenőrzési eredményeinek elemzésével az ÁSZ ráirányíthatja a jogalkotók figyelmét az önkormányzati alrendszerben vagy annak egy ágazatában esetlegesen felmerülő pénzügyi, szabályozási feszültségekre.

Az ÁSZ 2018. évben megkezdte a nyilvános könyvtári ellátás működésének ellenőrzését. A könyvtárak fenntartására fordított közpénz nagysága, a nyilvános könyvtárak fenntartóinak sokszínűsége, a nyilvános könyvtárak, és a feladatellátó helyek számossága, valamint a könyvtárak által kezelt speciális vagyoni kör, továbbá a témakört érintően azonosított kockázatok alátámasztották a nyilvános könyvtárak ellenőrzésének szükségességét. Az ellenőrzött időszakot a 2014-2016. évek, a belső kontrollrendszer tekintetében a 2016. év képezte.

Megállapítások

A könyvtárak fenntartói az alapítói jogokat szabályszerűen gyakorolták. A fenntartók – egy könyvtár kivételével – a szabályozási, irányítási feladataikat is megfelelően látták el. Egy könyvtár esetében a fenntartó egyéb irányítói feladatát nem végezte el.

A könyvtárak belső kontrollrendszerének kialakítása és működtetése 2016. évben nem volt megfelelő. Több esetben megállapítást nyert, hogy a kockázatkezelési rendszer, az információs és kommunikációs rendszer, valamint a monitoring rendszer kialakítása nem történt meg, vagy a kontrollkörnyezet kialakítása és a kontrolltevékenység gyakorlása nem volt szabályszerű. Ez azt jelentette, hogy az intézmények nem léptek fel a korrupciós kockázatok kezelése, a korrupciós veszélyek elhárítása érdekében, valamint nem intézkedtek az integritás szemlélet érvényre juttatásáról.

Az ellenőrzött időszakban a nemzeti vagyonnal történő szabályszerű gazdálkodás nem volt biztosított három könyvtár esetében, mivel beszámolóikban szereplő mérleg tételeket a jogszabályi előírások ellenére nem támasztották alá leltárral.

Javaslatok

Az Állami Számvevőszék 61 javaslatot fogalmazott meg a fennálló szabálytalanságok felszámolásának érdekében, amelyből öt javaslat a fenntartói feladatok szabályszerű ellátására, 44 javaslat a belső kontrollrendszer szabályszerű kialakítására és működtetésére, négy javaslat a szabályszerű pénzügyi gazdálkodás kialakítására, míg nyolc javaslat a vagyonnal való szabályszerű gazdálkodás kialakítására vonatkozott.

5.6. NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATOK FENNTARTÁSÁBAN LÉVŐ INTÉZMÉNYEK ELLENŐRZÉSE

Magyarország Alaptörvényének XXIX. cikke kimondja, hogy a magyarországi nemzetiségek államalkotó tényezők. Joguk van anyanyelvük használatához, a saját nyelven való névhasználathoz, saját kultúrájuk ápolásához és az anyanyelvű oktatáshoz. A nemzetiségek létrehozhatnak helyi és országos önkormányzatokat. A nemzetiségek jogaira vonatkozó részletes szabályokat Magyarországon sarkalatos törvény határozza meg. A nemzetiségi közfeladatok ellátásához az állami központi költségvetés támogatást nyújt, melyet a nemzetiségi önkormányzatok kizárólag e feladataik ellátására használhatnak fel.

Az ÁSZ 2018. évben 13 nemzetiségi önkormányzat fenntartásában lévő intézményt ellenőrzött.

Megállapítások

Az ellenőrzések során a fenntartói feladatellátás mellett az intézmények működésének és gazdálkodásának értékelését végezte el az ÁSZ, amelynek során a fenntartók csupán 46%-ánál állapította meg a szabályszerű irányítószervi jogkörgyakorlást, továbbá egyetlen olyan ellenőrzött intézmény sem volt, amelynél a szabályozottság, a pénzügyi és vagyongazdálkodás együttesen szabályszerű lett volna.

Az intézményvezetők nem gondoskodtak megfelelően a belső kontrollrendszer kialakításáról, az az ellenőrzött intézménynek 92%-ánál nem felelt meg a jogszabályoknak és a belső szabályozásnak, így a szabályszerű közpénzfelhasználás feltételeinek kialakítását nem biztosították. Az ellenőrzések szabálytalanságot tártak fel a bevételek beszedése-, a költségvetési kiadási előirányzatok felhasználása és elszámolása-, költségvetési beszámoló készítés és a leltározás vonatkozásában, továbbá a gazdálkodási jogkörök kontrolltevékenységeit sem szabályszerűen gyakorolták.

Következtetések

A gazdálkodás terén feltárt szabálytalanságok következtében nem volt biztosított az intézmények által készített számviteli nyilvántartások megbízhatósága, a beszámolók valódisága, a leltár hiánya pedig kockázatot jelentett - a nemzeti vagyonról szóló törvényben meghatározott - a nemzeti vagyonnal való átlátható és felelős gazdálkodás követelményeinek érvényesülésére: a nemzeti vagyon megőrzése, értékének és állagának védelme, az egységes elveken alapuló, hatékony és költségtakarékos működtetése, hasznosítása nem valósulhatott meg.

Nemzetiségi önkormányzatok gazdálkodásának utóellenőrzése

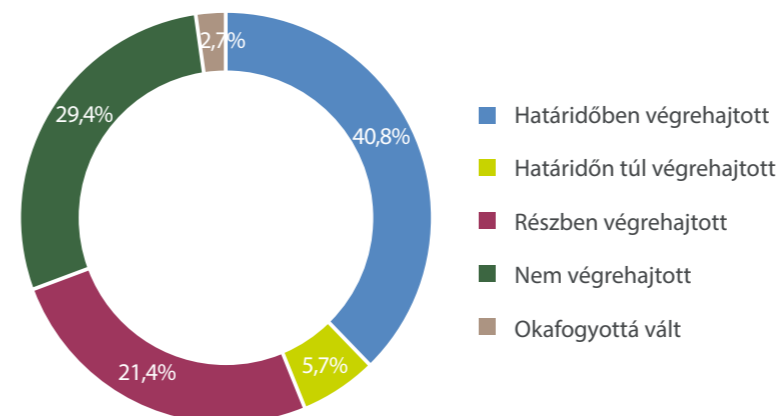
Megállapítások

Az utóellenőrzések tapasztalatai azt mutatják, hogy az ellenőrzöttek az intézkedési tervben foglalt feladatok több, mint 40%-át hajtották végre határidőben (40,8%), jelentős volt a nem végrehajtott intézkedések aránya is (29,4%). Az utóellenőrzések esetében egyaránt volt arra példa, hogy az önkormányzat az intézkedési tervben foglalt feladatokat maradéktalanul végrehajtotta, valamint arra, hogy az önkormányzat egy feladatot sem hajtott végre határidőben.

Következtetések

A vagyongazdálkodási tevékenység szabályozottsága és annak működése több nemzetiségi önkormányzat esetében javult.

AZ INTÉZKEDÉSI TERVEKBEN FOGLALT FELADATOK VÉGREHAJTÁSA 2018-BAN (%)

A költségvetési támogatások felhasználását érintő ellenőrzésekről készült számvevőszéki jelentések a linkre kattintva érhetőek el, illetve az ASZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

AZ ÁSZ ÁLTAL KÉSZÍTETT
2018. ÉVI JELENTÉSEK,
ELEMZÉSEK, TANULMÁ-
NYOK FÓKUSZTERÜLE-
TENKÉNT (5. PONT)

6. Költségvetési támogatások felhasználását érintő ellenőrzések

A költségvetési források államháztartáson kívülré való átadása fokozott kockázatot jelent a közpénzek felhasználása szempontjából. Az ÁSZ a törvény alapján ellenőrizheti az államháztartásból nyújtott támogatás felhasználását a kedvezményezett szervezeteknél. Amennyiben a kedvezményezett szervezet az államháztartásból támogatásban - ide nem értve a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése alapján történő átutalását - vagy ingyenes vagyonszolgáltatásban részesül, akkor gazdálkodási tevékenységének egésze ellenőrizhető.

6.1. NEM ÁLLAMI HUMÁNSZOLGÁLTATÓK ELLENŐRZÉSE

Az államháztartáson kívüli szervezetekkel szemben is alapvető követelmény, hogy a közfeladataik ellátásához biztosított közpénzeket átláthatóan használják fel. A köznevelési, valamint szociális feladatokat ellátó nem állami intézményfenntartók részére közfeladataik ellátására évente jelentős összegű pénzügyi támogatást biztosítottak a mindenkori költségvetési törvények.

Az ÁSZ a köznevelési és szociális feladatokat ellátó nem állami intézményfenntartók témacsoportos ellenőrzése keretében 16 jelentést hozott nyilvánosságra 2018-ban. A megfélelőségi ellenőrzések a 2014-2016. évre terjedtek ki. Az ellenőrzések során az ÁSZ az intézményfenntartóknál értékelte, hogy a szabályszerű működési és gazdálkodási környezet kialakításával megteremtette-e a költségvetési támogatások átlátható, elszámoltatható igénybevitelének, felhasználásának feltételeit, valamint hogy a központi költségvetésből kapott támogatásokat szabályszerűen az intézményei működtetésére fordította-e, továbbá az átláthatóság érvényesült-e a közfeladat ellátás során.

Megállapítások

Az ellenőrzött nem állami humánszolgáltatók fenntartói köznevelési és szociális, vagy kizárólag köznevelési közfeladatot láttak el.

Az intézményfenntartók többsége biztosította az intézményei működésének alapvető feltételeit.

A fenntartóknál jellemző hiányosság volt, hogy az ellenőrzött időszakban a költségvetési támogatások felhasználását – jogszabályi előírás ellenére – nem alapfeladatonkénti bontásban, elkülönítetten tartották nyilván, továbbá nem gondoskodtak olyan nyilvántartás kialakításáról, hogy abból megállapítható legyen, hogy a költségvetési támogatásokat milyen célra használták fel, ezáltal sok esetben nem volt biztosított az általuk ellátott közfeladathoz kapott állami támogatás elszámoltatható, szabályszerű felhasználása.

Az ellenőrzött nem állami humánszolgáltató intézményfenntartók többsége az intézményei működtetéséhez felhasznált közpénzekre vonatkozóan a közérdekű adatok közzétételére vonatkozó kötelezettségének nem tett eleget, ezáltal a felhasznált közpénzek vonatkozásában az átláthatóság követelménye esetükben nem érvényesült.

Javaslatok

Az ellenőrzött 16 nem állami humánszolgáltató felé összesen 75 javaslat került megfogalmazásra, amelyre az ellenőrzött szervezetek intézkedési tervet készítettek.

6.2. ALAPÍTVÁNYOK, KÖZALAPÍTVÁNYOK ELLENŐRZÉSE

Az Állami Számvevőszék 2016. óta értékeli az államháztartásból származó források felhasználásának ellenőrzése keretében az alapítványok, közalapítványok gazdálkodását. A jogszabályi felhatalmazás szerint az ÁSZ azokat az alapítványokat, közalapítványokat ellenőrizheti, amelyek az államháztartásból nyújtott támogatásban, vagy az államháztartáson kívülré nyújtott költségvetési támogatások és az ingyenes vagyonszolgáltatások ellenőrzésével hozzájárul a civil szervezetek által felhasznált közpénzek elszámoltathatóságához és átláthatóságához.

Az ÁSZ 2018-ban három alapítvány ellenőrzéséről készített jelentést hozott nyilvánosságra. Az ellenőrzés célja annak megállapítása volt, hogy az alapítványok gazdálkodása során betartották-e a vonatkozó jogszabályi előírásokat, szabályszerűen használták-e fel a kapott költségvetési támogatásokat, az alapítvány működését szolgáló ellenőrzési és nyilvántartási rendszerek szabályszerűen működtek-e.

A civil szervezetek ellenőrzései során feltárt szabálytalanságok bemutatásával az ellenőrzés hozzájárul azok kijavításához, valamint ahhoz, hogy a társadalom objektív képet alkot-hasson az alapítványok működéséről. Az ÁSZ által tett javaslatok hasznosulása az alapítványok szabályszerű gazdálkodását segíti elő, amely közvetetten hozzájárul a közpénzek felhasználásával kapcsolatos közbizalom erősítéséhez.

Megállapítások

Az alapítványok vonatkozásában jellemző hiányosság volt, hogy nem biztosították a közpénzekkel való átlátható gazdálkodás kereteit, valamint a jogszabályi előírások ellenére az adatok védelmével és a közérdekű adatok nyilvánosságra hozatalával kapcsolatos kötelezettségüknek nem tettek eleget, így nem volt biztosított a közpénzek felhasználásának átláthatósága. Az ÁSZ ellenőrzése megállapította azt is, hogy az alapítványok a beszámoló mérlegkéteit jellemzően nem támasztották alá leltárral, ezáltal nem biztosították a gazdálkodásuk átláthatóságát és az elszámoltathatóságát.

Javaslatok

Az ÁSZ a nyilvánosságra hozott jelentésekben az ellenőrzésekhez kapcsolódóan 30 javaslatot fogalmazott meg, többek között a jogszabályban előírt szabályzatok elkészítésére, eljárási szabályok kialakítására, a könyvvezetésre, a mérlegkételek alátámasztásához leltár összeállítására, az éves beszámolási kötelezettség szabályszerű teljesítésére, az elkülönített számviteli nyilvántartás vezetésére vonatkozóan.

Az MNB alapítványainak ellenőrzési tapasztalatai

Az ÁSZ hat alapítvány – a Pénziránytű - Alapítvány a Tudatos Pénzügyekért, a Pallas Athéné Domus Animae Alapítvány (PADA), a Pallas Athéné Domus Concordiae Alapítvány (PADOC), a Pallas Athéné Domus Mentis Alapítvány (PADMA), a Pallas Athéné Domus Scientiae Alapítvány (PADS), valamint a Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány (PAGEO) – 2016. évi gazdálkodását ellenőrizte. Az ellenőrzések során az ÁSZ azt értékelte, hogy az alapítványok a gazdálkodásuk során betartották-e a vonatkozó jogszabályi előírásokat, valamint az ellenőrzések kiterjedtek az alapítványok működését szolgáló ellenőrzési, monitoring és nyilvántartási rendszerek szabályszerűségének értékelésére is.

Megállapítások

Az ÁSZ megállapította, hogy az ellenőrzött hat alapítvány gazdálkodása összességében megfelelt a vonatkozó előírásoknak, megteremtették gazdálkodásuk átláthatóságát. Az ellenőrzött alapítványok az államháztartásból támogatást nem kaptak, egyéb támogatásban, adományban nem részesültek 2016-ban. A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 2016. május 6-án hatályba lépett módosítása azonban felhatalmazást biztosít az ÁSZ részére az MNB alapítványainak ellenőrzésére. Az ÁSZ megállapította, hogy az ellenőrzött alapítványok gazdálkodásuk szervezeti kereteit a jogszabályi előírásoknak megfelelően alakították ki, a gazdálkodásukra vonatkozó belső szabályozásuk megfelelt a jogszabályi előírásoknak. Gazdasági társaságokban való részvételük szabályszerű volt. A beruházási-felújítási kiadásokat a Pallas Athéné alapítványok szabályszerűen számolták el, a költségek és ráfordítások elszámolása – a PADMA kivételével – megfelelt a számviteli törvény előírásainak. A Pénziránytű Alapítványnál a beruházási-felújítási kiadások, illetve a költségek, ráfordítások elszámolása nem felelt meg a számviteli törvény előírásainak.

Az alapítványi célra juttatott vagyon nyilvántartásba vétele mind a hat alapítványnál szabályszerű volt 2016-ban. Beszámolási kötelezettségüknek szabályszerűen eleget tettek, a beszámolókat lezárt alátámasztották. A PAGEO esetében 2016-ban kapott adomány nem szabályszerű elszámolása miatt az eredménykimutatás jelentős összegű hibát tartalmazott. Az alapítványok felügyelőbizottságai a beszámolók elfogadásával kapcsolatos ellenőrzési feladataikat megfelelően ellátták.

Javaslatok

Az ÁSZ a feltárt hiányosságok alapján a PADMA, a PAGEO és a Pénziránytű Alapítvány kurtóriumának elnökének fogalmazott meg egy-egy javaslatot, a számviteli törvény betartására. Az intézkedési tervet mindhárom alapítvány jogszabályi határidőn belül elkészítette.

6.3. PÁRTOK ELLENŐRZÉSE ÉS ELEMZÉSE

Magyarország Alaptörvénye szerint a pártok közvetve közreműködnek a nép akaratának kialakításában és kinyilvánításában. A pártoknak ezért más társadalmi szervezetekhez képest különleges a viszonya a közhatalomhoz, mivel a pártok kifejezett célja és feladata, hogy képviselőik útján részt vállaljanak a közhatalomból.

A magyar politikai élet tisztasága, a korrupciós kockázatok csökkentése, a pártok részére rendelkezésre álló közpénz és közvagyon felhasználása szempontjából alapvető szempont, hogy a pártok gazdálkodása törvényes, elszámoltatható és átlátható legyen. Fontos, hogy az állampolgárok a pártok pénzügyi kimutatásain keresztül megbízható és valós képet kapjanak a pártok gazdálkodásáról. A politikai élet tisztasága, a pártok gazdálkodásának átláthatósága és elszámoltathatósága érdekében kiemelten fontos, hogy a pártok kizárólag törvényes forrásokból gazdálkodjanak. Ennek megfelelően törvényi előírás alapján az Állami Számvevőszék a költségvetési támogatást kapott pártok gazdálkodásának törvényességét két évente ellenőrzi.

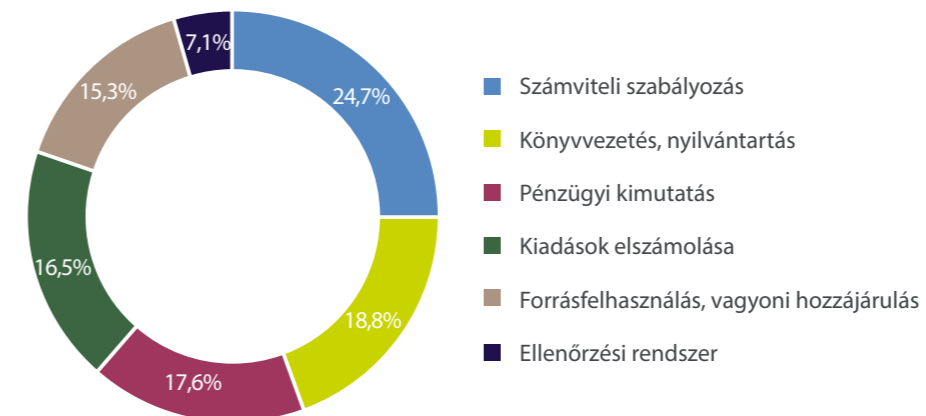
A pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény (Párttörvény) 10. § (3) bekezdése alapján 2017-ben hét (Jobbik Magyarországért Mozgalom, Magyar Szocialista Párt, Demokratikus Koalíció, Együtt – Korszakváltók Pártja, Lehet Más a Politika, Magyar Liberális Párt – Liberálisok, Párbeszéd Magyarországért Párt), költségvetési támogatásban részesülő pártnál végeztük el a gazdálkodásuk törvényességi ellenőrzését, az elkészült jelentéseket 2018 januárjában hoztuk nyilvánosságra. A 2012-2016. évekre lefolytatott pártellenőrzések tapasztalatairól összeállított elemzés 2018. február hónapban jelent meg.

Az ellenőrzés célja annak értékelése volt, hogy a pártok gazdálkodásának törvényessége biztosított volt-e; a pénzügyi kimutatása megfelelt-e a törvényi előírásoknak, közzétételi kötelezettségüket szabályszerűen teljesítették-e; a könyvvizetés és gazdálkodás során betartották-e a vonatkozó jogszabályi és belső előírásokat; a működésükhöz szabályszerűen igénybe vehető forrásokat használták-e fel.

Megállapítások

Az ellenőrzés során egy párt nem igazolta gazdálkodása törvényességét, pénzügyi kimutatásának megfelelőségét, közzétételi kötelezettségének szabályszerű teljesítését. A többi hat párt ellenőrzése során tett megállapítások megoszlását a következő ábra szemlélteti.

MEGÁLLAPÍTÁSOK MEGOSZLÁSA KATEGÓRIÁNKÉNT (%)

Az adatszolgáltatási és közreműködési kötelezettségét teljesítő hat párt ellenőrzése során az ÁSZ megállapította, hogy öt párt esetében a gazdálkodás törvényessége nem volt biztosított, mivel annak szabályozási környezetét nem a jogszabályi előírásoknak megfelelően alakították ki, ezáltal nem teremtették meg a közpénzkel való átlátható és ellenőrizhető gazdálkodás alapjait. A szabályozási környezet kialakítása során feltárt hiányosságokat és szabálytalanságokat visszaigazolván a pártok könyvvizetése, az egyes kiadások és bevételek elszámolása során is visszatérő hibákat azonosított az ÁSZ (a nyilvántartási (könyvvizetési) rendszer hiányosságai, a számviteli politika hiányosságai, a központi költségvetésből származó támogatások, egyéb gazdasági események elszámolása nem a számviteli szabályok szerint történt). A gazdálkodási és nyilvántartási szabálytalanságok miatt az éves beszámoló, pénzügyi kimutatások szabályszerűségében is több hiba és szabálytalanság volt (a beszámoló, pénzügyi kimutatás öt párt esetében nem felelt meg a Párttörvény előírásainak, öt párt az előírt leltárkészítési kötelezettségének nem tett eleget), amelynek következtében a pénzügyi kimutatás – egy párt egy ellenőrzött éve kivételével – nem biztosította a gazdálkodás és a vagyoni helyzet átláthatóságát.

Az ellenőrzés során az ÁSZ megállapította, hogy öt párt a Számviteli törvény rendelkezéseiben foglaltak ellenére nem a gazdasági eseménynek megfelelően mutatta be a bevételeit. A pártok a Párttörvény rendelkezéseivel ellentétesen nem gondoskodtak a nem pénzben nyújtott vagyoni hozzájárulás értékeléséről, értékének meghatározásáról. Az ellenőrzés megállapította, hogy a Párttörvény rendelkezéseit megsértve minden párt tiltott támogatást fogadott el.

Az ellenőrzési tapasztalatok alapján öt párt az ellenőrzési rendszerét nem szabályszerűen működtette, ezáltal az nem támogatta a törvényes közpénzfelhasználást.

Javaslatok

Az ellenőrzési megállapítások alapján a szabálytalanságok kijavítására a pártoknak – más ellenőrzött szervezetekhez hasonlóan – törvényben meghatározott intézkedési terv készítési kötelezettsége volt, amelynek valamennyi párt eleget tett.

Az elemzés a bekeretezett publikáció számra kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

T/430

6.4. PÁRTALAPÍTVÁNYOK ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Az ÁSZ a Pártalapítványi törvény felhatalmazása alapján két évente végzi azon pártalapítványok gazdálkodása törvényességének ellenőrzését, amelyek a központi költségvetésből támogatásban részesültek. Az államháztartáson kívülre nyújtott költségvetési támogatások ellenőrzésével az ÁSZ hozzájárul ahhoz, hogy a közpénzeket a civil szervezetek is elszámoltatható és átlátható módon használják fel. A pártalapítványok ellenőrzése során az ÁSZ azt értékelte, hogy az adott pártalapítvány törvényesen gazdálkodott-e, az éves számviteli beszámoló és a tevékenységéről szóló éves jelentések a jogszabályi előírásoknak megfeleltek-e, a könyvvezetés és gazdálkodás során a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket és belső előírásokat betartotta-e. A költségvetési támogatásban részesülő pártalapítványok ellenőrzési tapasztalatairól az ÁSZ értékelést készített.

A törvények egyértelmű és kötelező előírásokat határoznak meg a pártalapítványok számára, melyek betartása teremti meg a pártalapítványok gazdálkodásának és a költségvetési támogatások felhasználásának átláthatóságát és elszámoltathatóságát. A pártalapítványok gazdálkodása törvényességének ellenőrzése során az Állami Számvevőszék a pártalapítványok gazdálkodására irányadó törvényi előírások betartását ellenőrzi.

Az ÁSZ 2018-ban hét pártalapítvány 2015-2016. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről szóló számvetőségi jelentést hozott nyilvánosságra. A 2014-ben létrehozott alapítványok esetében a pártalapítvány tevékenységéről szóló éves jelentési-, beszámoló- és közzétételi kötelezettséget a 2014. év tekintetében is ellenőrizte. Három pártalapítvány esetében ellenőrzés alá került az előző számvetőségi jelentésben foglalt intézkedést igénylő megállapításokkal összhangban készített intézkedési tervben meghatározott feladatok végrehajtása is.

Megállapítások

A pártalapítványok ellenőrzése során az ÁSZ megállapította, hogy gazdálkodásuk szervezeti kereteit a pártalapítványok kialakították, hiányosságokat a gazdálkodásra vonatkozó belső szabályozási környezet kialakításával, a számviteli politikával és az annak keretében elkészítendő szabályzatokkal kapcsolatban tárt fel az ellenőrzés három pártalapítvány esetében.

A könyvvezetés és gazdálkodás szabályszerűségének területét érintően az ÁSZ három esetben tárta fel a könyvviteli nyilvántartási rendszer kialakításával, részletezettségével kapcsolatos hiányosságokat. A támogatások elfogadásához kapcsolódó jogszabályi előírásokat két pártalapítvány nem tartotta be, mert a Pártalapítványi törvényben rögzített összeghatárt meghaladó támogatást fogadtak el, és a Pártalapítványi törvény által előírt adatokat a támogatás beérkezését követő 30 napon belül nem tették közzé. A pártalapítványok, betartva a Párttörvény rendelkezéseit, az alapító párt részére vagyoni hozzájárulást nem nyújtottak.

A pártalapítványok tevékenységéről szóló éves jelentés és a számviteli beszámoló szabályszerűsége tekintetében főbb hiányosság volt, hogy a Pártalapítványi törvény előírásai ellenére az éves jelentések tekintetében két pártalapítvány, a számviteli beszámoló tekintetében három pártalapítvány nem tett eleget a közzétételi kötelezettségének. Az ellenőrzés öt pártalapítvány esetében megállapította, hogy a számviteli beszámolót a Számviteli törvény szerinti leltárral nem támasztották alá.

Az intézkedési tervekben foglalt feladatok végrehajtásának ellenőrzésével érintett három pártalapítvány esetében az intézkedési tervben vállalt feladatok végrehajtásával a pártalapítványoknál javult a könyvvezetés és a gazdálkodás szabályozottsága.

Javaslatok

Az ÁSZ 2018-ban a pártalapítványok részére összesen 29 javaslatot fogalmazott meg – többek között – a szabályzatok elkészítésére, a beszámoló leltárral történő alátámasztására, elkészítésére és közzétételére, az éves jelentés közzétételi kötelezettségére, a gazdasági események, adatok számviteli nyilvántartásokban történő rögzítésére, a támogatások tekintetében a közzétételi kötelezettség teljesítésére. A javaslatokat megalapozó megállapításokhoz kapcsolódóan mind a hét ellenőrzött pártalapítvány – a jogszabály által előírt határidőn belül – megküldte intézkedési tervét.

Értékelés

A pártalapítványok ellenőrzési tapasztalatairól szóló értékelés tíz pártalapítvány gazdálkodásának ellenőrzéséről készült, 2015-2018 között nyilvánosságra hozott, összesen tizenhét számvetőségi jelentés ellenőrzési tapasztalatait dolgozza fel. Az értékelés bemutatja azon lényeges területeket, amelyek alapvetően szükségesek ahhoz, hogy a pártalapítványok gazdálkodása törvényes, működésük átlátható és elszámoltatható legyen.

Az értékelés hozzájárul a pártalapítványok gazdálkodása területén a törvényesség, az elszámoltathatóság és az átláthatóság erősítéséhez.

Az értékelés tapasztalatai alapján az elmúlt években történtek előrelépések, a számvetőségi javaslatokat a pártalapítványok hasznosították, amely összességében hozzájárult a törvényes és transzparens működésükhöz, a közpénzekkel és közvagyonnal való szabályszerű gazdálkodásukhoz.

Az elemzés a bekeretezett publikáció számra kattintva érhető el, illetve az ÁSZ honlapjáról (www.asz.hu) letölthető a QR-kód segítségével.

T/446

III. SZERVEZETI, MÓDSZERTANI ELŐRELÉPÉSEK

Az Állami Számvevőszék a Stratégiájában deklaráltnak megfelelően elkötelezett híve a minőségközpontú működésnek. Ennek megfelelően az ÁSZ fő szervezetfejlesztési célja az ellátandó feladatokkal összhangban álló optimális szervezeti rendszer kialakítása. Az ÁSZ erre tekintettel alakítja és folyamatosan fejleszti szervezetét.

Az ÁSZ időről-időre felülvizsgálva, szükség szerint megújítja az általa alkalmazott módszertanokat, eljárásokat annak érdekében, hogy a kor követelményeinek megfelelő, modern, hatékony módszereket alkalmazva hatékony erőforrás felhasználás mellett, objektív, jól hasznosítható eredményeket hozó ellenőrzéseket folytathasson le.

AZ ELMÚLT NÉGY ÉV FŐ MÓDSZERTANI FEJLESZTÉSEI

2015

- Megújított ellenőrzési alapelvek
- Minőségirányítási önteszt
- Önértékelés (IT audit)
- Új jelentésformátum

2016

- Megújított stratégiai és monitoring rendszer
- Minőségirányítási útmutató és minőségcélok
- Megújult információs rendszer (iktatás, vezetői információs rendszer IT alkalmazás)
- Kapacitásfejlesztés (humán erőforrás, karriermenedzsment, teljesítményértékelés fejlesztése stb.)
- Társintézményi felülvizsgálat (kommunikáció)

2017

- Stratégiai változáskezelési rendszer bevezetése
- Ellenőrzési folyamat hatékonyságának növelése
- Minőségirányítás és etikai rendszer fejlesztése, stabilitásának növelése
- Szervezeti hatékonyságnövelés (mátrix jellegű munkavégzés megerősítése, jó gyakorlatok szervezeten belüli átadása, új iratkezelési rendszer, hatékonyabb és biztonságosabb IT rendszer)

2018

- Kapacitásfejlesztési lehetőségek
- Stratégia felülvizsgálata
- Adatbekérés igazítása a digitalizációs kihívásokhoz
- Szervezeti hatékonyságnövelés
- GDPR megvalósítása szervezeti szinten

1. Kapacitásfejlesztési lehetőségek

Az Állami Számvevőszék, mint példamutató szervezet, folyamatosan fejleszti a rendelkezésre álló kapacitásait a hatékony és eredményes közpénzfelhasználás és működés érdekében. A kapacitásfejlesztés elősegíti a szervezet teljesítményének fokozását, a szervezet hozzáadott értékének növelését. Ennek következtében az ÁSZ munkájának (ellenőrzéseinek és elemzéseinek) hasznosulása kiterjedtebbé válik mind a társadalmi bizalom, mind a nemzetgazdasági teljesítményre és eredményességre ható makrogazdasági mutatók növekedése által. Ezen folyamat során az ÁSZ hozzájárul a nemzetgazdasági kockázatok csökkentéséhez is. Nemzetgazdasági kockázatnak nevezzük azt a folyamatot, amelynek bekövetkezése nem ismert valószínűségű vagy mértékű negatív hatással befolyásolhatja a nemzetgazdasági teljesítményt.

Az Állami Számvevőszék tovább erősíti a nemzetgazdasági kockázatok azonosítása területén folytatott tanácsadói tevékenységét az egyes szektorok veszélyeztetettségi kockázatainak értékelése alapján végzett ellenőrzéseivel.

JOBB FÓKUSZ

- szektoronkénti ellenőrzési célok
- nemzetgazdasági kockázat csökkentése

JOBB MÓDSZERTAN

- folyamatosan fejlesztett ellenőrzési módszertanok
- szektoronkénti ellenőrzési fókusz

JOBB ESZKÖZÖK

- kérdőív
- ellenőrzés
- elemzés

Jól irányított állam

Makrogazdasági mutatók javulása

Nagyobb hatás

Hatékony tevékenység

1.1. A DIGITÁLIS ELLENŐRZÉSI KÖRNYEZETRE TÖRTÉNŐ ÁTÁLLÁS ELŐKÉSZÍTÉSE

Minden állami szervezet felé elvárás a közpénzek célszerű és hatékony felhasználása. Az ÁSZ erősödő tanácsadó, elemző tevékenysége mellett tovább folytatja ellenőrzési tevékenysége hatékonyságnövelését is, amelynek következő szintje a digitális ellenőrzési környezetre történő átállás.

Az Állami Számvevőszék a humán erőforrás és a munkafolyamatok optimalizálásának köszönhetően ellenőrzéseinek számát közel háromszorosára növelte, mellyel gyakorlatilag minden munkanapra jutott már egy számvevőszéki jelentés vagy elemzés.

A kockázatelemzés fejlesztésével az ellenőrzötték egyedi kockázatainak megfelelő, célzott ellenőrzési programmal történnek az ellenőrzések, így az ÁSZ ott és azt ellenőrzi, ahol és amitől az előzetes kockázatelemzés alapján a legnagyobb hasznosulás várható. A közelmúltban bevezetett új módszertanok, új ellenőrzési megközelítések alkalmazásával - a teljesítmény növelésén keresztül - jelentősen kiterjeszhető az ellenőrzési lefedettség, az ÁSZ egyszerre nagyszámú, akár több száz ellenőrzött pénzügyi- és vagyongazdálkodását értékelheti.

Az ellenőrzési folyamatba olyan eljárások épültek be, amelyek lerövidítik az ellenőrzés idejét. Az adatbekérés, a helyszíni ellenőrzés módszerének változtatásával lényegesen mérséklődött a helyszínen töltött idő tartama, amivel az ÁSZ hozzájárult az ellenőrzött szervezetek leterheltségének csökkentéséhez. A digitalizálás, a módszertani fejlesztések, a módszeresség, a lényegességi megközelítés alkalmazása, a kockázatokra való hangsúly helyezés, a dokumentumok útjának rövidülése egyaránt csökkentette az ellenőrzött szervezetek leterheltségét a dokumentum-szolgáltatási kötelezettség teljesítése során.

Az ellenőrzések hatékonyságnövelésének következő lépéseként az Állami Számvevőszék célul tűzte ki a digitális ellenőrzési környezet megteremtését.

1.2. SZERVEZETI TELJESÍTMÉNYMÉRÉSI MÓDSZERTAN KIDOLGOZÁSA

Az ÁSZ – a nemzetközi trendekkel összhangban – kialakította szervezeti teljesítménymérési keretrendszerét, hiszen a naprakész, releváns és megbízható információkkal alátámasztott döntéseken alapuló szervezeti irányítás, valamint a számvevőszéki munka hasznosulásának visszamérhetősege minden számvevőszék számára kiemelten fontos.

A jól irányított állam támogatására képes „jól irányított szervezet” küldetésének megvalósításához valamennyi szervezeti folyamat hozzájárul. A stratégiai menedzsment a célrendszer megalkotásától kezdődően a végrehajtás irányítása, a monitoring és visszacsatolási rendszer működtetése során a szervezeti folyamatok több szempontú mérésének, nyomon követésének adataira, és az azokból képzett információkra támaszkodik. A teljesítménymenedzsment ezen logika alapján kiterjed a szervezet működésének egészére.

A szervezet működését biztosító folyamatokat három fő tevékenységcsoportra oszthatjuk, amelyek a következők:

- 1) Irányítás
- 2) Gazdálkodás
- 3) Szakmai feladatellátás

A kiegyensúlyozott mutatószámrendszer (Balanced Scorecard, BSC) képezi a modell második dimenzióját, amely a stratégiai szemléletű vezetési rendszer egy eszköze. Először célokra bontja a stratégiát, majd feladatokat, és azokat mérő mutatószámokat rendel a különböző nézőpontokhoz, amelyek a következők:

- 1) Pénzügyi teljesítmény
- 2) Belső működési folyamatok
- 3) Szervezeti tudás, folyamatos fejlődés
- 4) Érintettek

A modell harmadik dimenzióját a teljesítménykategóriák alkotják, amelyek a következők:

- 1) Gazdaságosság
- 2) Hatékonyság
- 3) Eredményesség
- 4) Hatásosság

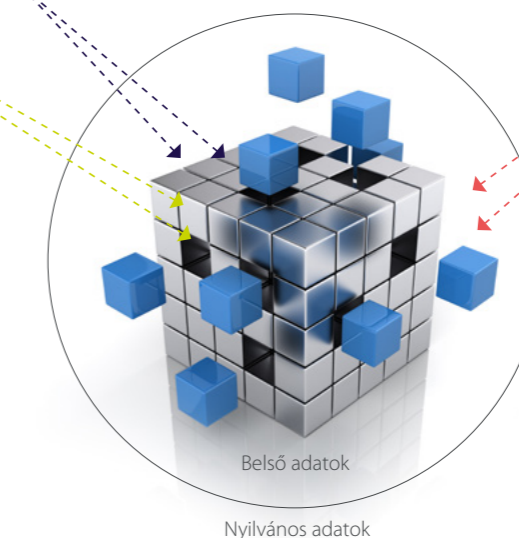
1. Dimenzió:

SZERVEZETI TEVÉKENYSÉGEK

- Irányítás
- Gazdálkodás
- Szakmai feladatellátás

2. Dimenzió:

KIEGYENSÚLYOZOTT MUTATÓSZÁMRENDSZER

3. Dimenzió:

TELJESÍTMÉNYKATEGÓRIÁK

- Gazdaságosság
- Eredményesség
- Hatékonyság
- Hatásosság

Mi az a GAP-módszer?

A szervezeti teljesítménymérés támogatására kidolgozott módszertan, melynek lényege, hogy három dimenzió mentén (szervezeti tevékenységcsoportok, kiegyensúlyozott mutatószámrendszer, teljesítménykategóriák) járul hozzá a szervezeti folyamatok több szempontú méréséhez.

1.3. KONTROLLING FELADATOK ELLÁTÁSÁNAK MEGÚJÍTÁSA

Az ÁSZ alapértékei között szerepel, hogy elkötelezett híve a minőségközpontú működésnek. Ennek még nagyobb mértékű megvalósítása érdekében az ÁSZ 2018. évben elvégezte a controlling folyamatok egységesítését az egész szervezet szintjén.

Az Állami Számvevőszék – Stratégiájában rögzítetten – arra törekszik, hogy saját működését, a hatékonyság, az eredményesség és a fenntarthatóság jellemezze. Ennek biztosítása érdekében, a döntések jobb megalapozása, a tapasztalatok és információk kezelésének, áramlásának biztosítása, valamint az erőforrásokkal való tervszerű gazdálkodás érdekében controlling és monitoring rendszert működtet.

Az Állami Számvevőszék öntanuló szervezetként, a folyamatos fejlődés jegyében még 2017-ben kezdte meg a szervezeti szintű humán erőforrás controlling rendszerének megújítását, amely egy hosszabb előkészítési szakaszt követően a végleges koncepció alapján 2018-ban kezdte meg a működését.

Az új rendszer – a meglévő elemekre és folyamatokra építve – lehetővé teszi a tudatosabb és tervezettebb személyzeti politikát, támogatja a munkaerő piac változásaihoz kapcsolatos döntések meghozatalát, valamint hozzájárul a humán erőforrás gazdálkodás területén a minőségirányított működés megerősítéséhez.

2. Stratégia felülvizsgálata

Az Állami Számvevőszék elvégezte stratégiájának átfogó, éves felülvizsgálatát, mivel ennek megújítása, folyamatos alkalmazhatósága állandó követelmény a környezeti és a belső változásokhoz való alkalmazkodás és a szervezet folytonos fejlődésének szempontjából.

Az ÁSZ stratégiai dokumentumrendszere hasonlóan más intézményekhez a „küldetés-jövőkép-célok-célkitűzések” logikai keretére épül. Ezt a logikai keretet képezik le az intézményben 2-3 évre kitékintő kerettervek, melyek részleteiben folyamatosan újabb és újabb stratégiai célok jelennek meg, ezáltal évről-évre csökkennek azon stratégiai célok, amelyek megvalósítása még nem kezdődött meg. A felülvizsgálat során áttekintésre kerülnek a még megvalósításra váró és a következő évi kerettervezésnél figyelembe venni indokolt stratégiai célok.

Az öntanuló szervezeti modellből kiindulva a szervezet folyamatosan méri a célkitűzések és a tervezett feladatok végrehajtását, a megvalósulás hatásosságát és hatékonyságát. A külső környezeti változások, a feladatellátás változásai, illetve a belső impulzusok állandóan változásra készítik a szervezetet. Ahhoz, hogy az ÁSZ ezen változásokat hatékonyabban legyen képes menedzselni, kidolgozásra került egy szervezeti szintű változáskezelési keretrendszer.

A 2017. év áttekintése során a felelős terület az informatikai környezetben – digitalizáció, informatika technikai fejlődése – azonosított már olyan változásokat, amelyek az informatikai részstratégia átvilágítását indokoltá tették. Fontos feladat 2018-2019. évekre a szervezeti teljesítmény-mérés eljárásainak fejlesztése, a stratégiai tervezés és stratégiai menedzsment folyamataiba való további beépítése abból a célból, hogy még explicitebb és kézzelfoghatóbbá tegyünk a stratégiai célok megvalósítását.

3. Adatbekérés igazítása a digitalizációs kihívásokhoz

Az ellenőrzések lefolytatásának feltétele, hogy az ellenőrzött szervezetek a törvényben rögzített határidőben, ellenőrzésre alkalmas, hiteles dokumentumokat bocsássanak az Állami Számvevőszék rendelkezésére. Az adatszolgáltatás megkönnyítése, valamint költséghatékony – papír mentes és ezáltal közpénz-kímélő – adatszolgáltatás megvalósítása érdekében az ÁSZ Elektronikus Adatszolgáltatási Rendszert hozott létre. Az így bekért és minősített dokumentumok alapján kerül sor az ellenőrzési megállapítások megtételére.

Az ÁSZ az Állami Számvevőszékről szóló törvény felhatalmazása alapján jogosult az ellenőrzött szervezettől az ellenőrzés lefolytatásához szükséges adatokat, dokumentumokat kérni. Az ÁSZ által végzett objektív ellenőrzés lefolytathatóságának alapvető feltétele, hogy az ellenőrzött szervezet a törvényben rögzített határidőn belül – soron kívül, de legkésőbb öt munkanap alatt – az ellenőrzéshez kért adatokat, dokumentumokat az ÁSZ rendelkezésére bocsássa, a kapcsolódó tájékoztatást megadja. Ennek megfelelően megállapításait az ellenőrzése során rendelkezésére bocsátott hiteles bizonyítékok, dokumentumok alapján teszi meg.

Az adatbekérés egységes elvek mentén, sablonizált dokumentumokkal, a minőségbiztosítás szem előtt tartásával valósul meg. Jelenlegi rendszere biztosítja az adatbekérés és az ellenőrzési megállapítás megtételének szétválasztását, ezzel ez utóbbi függetlenségét. Emellett támogatja az ellenőrzött leterheltségének csökkentését, mivel az ÁSZ ezáltal jelentősen mérsékelte a helyszínen töltött idő tartamát.

Az ellenőrzött szervezet az adatbekérés valamennyi fázisában köteles teljességi és hitelességi nyilatkozatot kiállítani, amely elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy az adatszolgáltatás az ÁSZ ellenőrzés szempontjából hitelesnek minősíthető és ezt követően megfelelően értékelhető legyen.

4. GDPR megvalósítása szervezeti szinten

A 2018. május 25-én hatályba lépett EU 2016/679 számú általános adatvédelmi rendelet (GDPR) az adatvédelmi szabályozásban számos ponton jelentős újításokat hozott. A GDPR zökkenőmentes bevezetése az adatkezeléssel összefüggő jogszabályi megfelelés vizsgálata terén széleskörű, proaktív jellegű felkészülést igényelt az adatkezelők, így az Állami Számvevőszék részéről is.

Az ÁSZ a személyes adatok védelme és biztonságos kezelése érdekében kiemelten fontosnak tartja az EU általános adatvédelmi rendeletének való megfelelést. A személyes adatokat minden esetben a GDPR, valamint a vonatkozó hazai jogi szabályozás: az ÁSZ törvény, a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény (Kttv.) és az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény (Info tv.) előírásainak megfelelően kezeli. A GDPR előírásainak való megfelelés érdekében az ÁSZ az elmúlt években elkészítette a teljes körű adatvagyon leltárát, megtervezte és megszervezte az adatai tisztítását, megújította Informatikai Biztonsági Szabályzatát és Adatvédelmi Szabályzatát.

A GDPR előírásainak megfelelően az ÁSZ-nál adatvédelmi tisztviselő került kijelölésre, személye a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnál bejelentésre került. Az Adatvédelmi Szabályzatában az ÁSZ érvényre juttatta azt az alapelvet, hogy az ellenőrzések során csak a szükséges és indokolt mértékben kezel személyes adatokat. Ha személyes adatok kezelése szükséges az ellenőrzés program szerinti végrehajtása során, az ellenőrzés során az ÁSZ által átvett, kezelésébe került személyes adat az érintett hozzájárulása nélkül is kezelhető az ÁSZ tv. 27-28. §-ában foglalt - a személyes adatok kezelésének jogalapját biztosító - rendelkezések szerint. A személyes adatokat az ÁSZ a többi adattól elkülönítetten, visszakereshetően, az elszámoltathatóság elvének megfelelően kezeli.

AZ ÁSZ 2018. ÉVI GAZDÁLKODÁSA

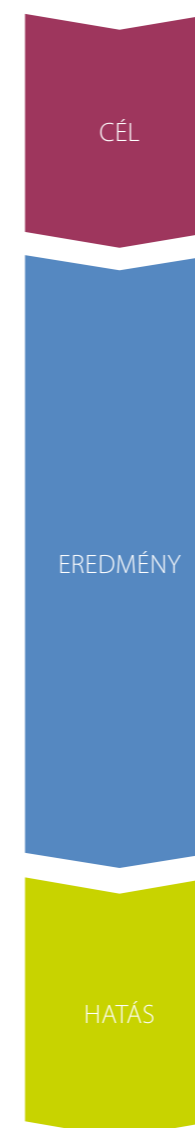
1 Az Állami Számvevőszék költségvetési beszámolója

Az Állami Számvevőszék az alptevékenységét a külső és belső kontrollokak megfelelően, a 2018. évi költségvetési törvényben foglalt előirányzatai gazdaságos, hatékony, eredményes és célszerű felhasználásával látta el.

A független könyvvizsgálói vélemény alapján az éves költségvetési beszámoló az Állami Számvevőszék 2018. évi költségvetése teljesítéséről, a 2018. december 31-én fennálló vagyoni, pénzügyi helyzetéről, valamint az ezen időponttal végződő év gazdálkodásának eredményéről megbízható és valós képet ad.

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK 2018. ÉVI PÉNZÜGYI HELYZETÉNEK ALAKULÁSA ESZKÖZÖK, FORRÁSOK, FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

ELŐIRÁNYZAT-VÁLTOZÁSOK, BEVÉTELEK, KIADÁSOK, MARADVÁNYOK

- A Költségvetési törvényben meghatározott költségvetési előirányzatok szabályszerű felhasználásával az Állami Számvevőszék gazdaságos, hatékony, eredményes és fenntartható működésének biztosítása.
- A tárgyév folyamán különböző jogcímenek összesen 1.089.304 E Ft összegben történtek előirányzat módosítások, amelynek következtében az Állami Számvevőszék 2018. évi kiadási és bevételi előirányzata 11,68%-kal 10.406.704 E Ft-ra emelkedett. Az előirányzat növekedés jelentős hányada a Kormány hatáskörében a számvevői illetményalap változás fedezetére lett biztosítva 332.418 E Ft-ban, bérkompenzáció fedezetére pedig 310 E Ft. Intézményi hatáskörben az előző évi maradvány 761.661 E Ft igénybevételére került sor.
- A központi irányítószervi támogatás az eredetileg előirányzott 9.297.400 E Ft-ról 9.630.127 E Ft-ra nőtt. A költségvetési bevételek teljesült összege 14.916 E Ft volt. A finanszírozási bevételek összege 11,77 %-kal haladta meg az eredetileg tervezett előirányzatot.
- A költségvetési kiadások 9.739.668 E Ft összegben teljesültek, amely a módosított előirányzat 93,59%-a. A személyi juttatások módosított előirányzata 98,75%-ban, a dologi kiadásoké 83,25%-ban, a felhalmozási célú kiadásoké 59,56%-ban teljesült.
- Az Ávr. előírásai alapján elkészített maradványkimutatás szerint az Állami Számvevőszék összes maradványa -9.724.752 E Ft költségvetési, és 10.391.788 E Ft finanszírozási egyenleg mellett 667.036 E Ft volt. A kötelezettségvállalással nem terhelt költségvetési maradvány összege minimálisra csökkent.
- Az előirányzatok gazdaságos és hatékony felhasználása biztosította az Állami Számvevőszék folyamatos és zavartalan feladatellátását, és ezáltal stratégiai céljainak megvalósulását.

CÉL

- Az Állami Számvevőszék saját tulajdonában álló, és a vagyonkezelésbe kapott nemzeti vagyonba tartozó eszközei értékének megóvása, az azokkal való felelős gazdálkodás.
- A fenntartható fejlődés érdekében felújításai és eszközbeszerzései során a nemzeti vagyon megőrzésén túl a takarékos energiafelhasználással, és környezettudatos működésével hozzájáruljon a környezet megóvásához.

EREDMÉNY

- Az Állami Számvevőszék mérlegfőösszege az előző évi 4.132.965 E Ft-ról 4.046.886 E Ft-ra változott. A változás a negatív mérleg szerinti eredmény hatása, amit a tárgyévi ráfordítások növekedése okozott.
- A nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök értéke 24.672 E Ft-tal emelkedett az immateriális javak állományának 26,69%-os növekedése hatására. Beruházásai jelentős részét a számvevői munka hatékonyságát növelő szoftverek, a digitalizációs folyamatok előkészítése, valamint az eszközök elhasználódása következtében szükségessé vált beszerzések adták. A 2018. évi maradvány részeként 2019. évre áthúzódó beruházások és felújítások összege 326.291 E Ft volt, amely a vagyon visszapótlást biztosítja.
- A mérleg pénzeszközeinek, egyéb sajátos elszámolásainak, követeléseinek és aktív időbeli elhatárolásainak összesített változása 110.752 E Ft csökkenést jelentett a 2017. évhez viszonyítva.
- A saját tőke a 2018. évi mérleg szerinti eredmény hatására csökkent. A kötelezettségek záróállománya 38.355 E Ft-tal esett vissza, a passzív időbeli elhatárolások nyilvántartott összege 365.371 E Ft-tal lett több az előző évhez viszonyítva.
- A Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiában meghatározott négy alapvető erőforrás fenntartása, megőrzése, bővítése érdekében az Állami Számvevőszék több intézkedést tett 2018-ban, a hazai és nemzetközi elhatározásoknak eleget téve.

HATÁS

- Az Állami Számvevőszék felelős gazdálkodásának hatására a nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök állománya növekedett.
- A 2018-ban megtett - illetve a korábban megkezdett és az év során folytatott - intézkedések, amelyeket az ÁSZ beépített a működésébe, együttesen hozzájárultak a fenntartható fejlődés célkitűzéseinek megvalósításához.

MELLÉKLETEK

I. SZ. MELLÉKLET:

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK FELADATAI

Az Állami Számvevőszék törvényekben, jogszabályokban meghatározott feladatai

Az ellenőrizendő területek vonatkozásában az ÁSZ törvény kiemeli a következőket.

Az ÁSZ ellenőrzi:

- az államháztartás gazdálkodásának ellenőrzése keretében a központi költségvetési fejezetet irányító szerv és a fejezetbe sorolt költségvetési szervek működését, a fejezetbe tartozó központi kezelésű előirányzatok és fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználását, valamint a helyi önkormányzat, a nemzetiségi önkormányzat és ezek társulása gazdálkodását,
- az államháztartásból származó források felhasználásának keretében a központi költségvetésből gazdálkodó szervezeteket, valamint az államháztartásból nyújtott támogatás, vagy az államháztartásból meghatározott célra ingyenesen juttatott vagyon felhasználását,
- a nemzeti vagyon kezelésének ellenőrzése keretében az államháztartás körébe tartozó vagyon kezelését, a vagyonnal való gazdálkodást, az állami tulajdonban (résztulajdonban) vagy többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek vagyone érték-megőrző és vagyongyarapító tevékenységét, az államháztartás körébe tartozó vagyon elidegenítésére, illetve megterhelésére vonatkozó szabályok betartását, ellenőrizheti az állami vagy önkormányzati tulajdonban (résztulajdonban) lévő gazdálkodó szervezetek vagyongazdálkodását,
- a központi költségvetés végrehajtásáról készített zárszámadást,
- az állami adóhatóság és a helyi önkormányzatok adóztatási és egyéb bevételszerző tevékenységét, valamint a vámhatóság tevékenységét,
- a Magyar Nemzeti Bank gazdálkodását és az alapvető feladatok körébe nem tartozó tevékenységét, továbbá az általa létrehozott alapítvány gazdálkodását,
- pártok és alapítványaik gazdálkodását,
- az egyházi szervezetek részére az államháztartásból nem hitéleti célra nyújtott támogatás felhasználását.

Továbbá az ÁSZ sajátos feladatként, véleményt ad a központi költségvetésről szóló törvényjavaslatról.

Az ÁSZ – a 2011. évi LXVI. tv. 5. § (7) bekezdése; 2011. évi CXCV. tv. 90. §-a alapján – évente ellenőrzi a központi költségvetés végrehajtását bemutató zárszámadást. Már a 2015. évi ellenőrzés során is – köszönhetően az új ellenőrzési módszertan bevezetésének – a központi alrendszer kiadásainak és bevételeinek 100%-át sikerült ellenőrzéssel lefedni. A 2016. évi költségvetés végrehajtásának ellenőrzése során is elérte a Számvevőszék e lefedettséget. Az ÁSZ – a 2011. évi LXVI. tv. 5. § (1) bekezdése értelmében – évente véleményezi továbbá a központi költségvetés tervezését is.

Az állami vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlás kiemelt szerepe miatt az Állami Számvevőszék a 2011. évi LXVI. tv. 5. § (4) bekezdés a) pontja; 2007. évi CVI. tv. 3. § (4) bekezdése; 2010. évi LXXXVII. tv. 14. § (1) bekezdése alapján évente ellenőrzéseket hajt végre.

Tekintettel arra, hogy az ellenőrzési tapasztalatok többek között rámutattak: az önkormányzatok és önkormányzati gazdasági társaságok esetében a tulajdonosi jogosítványok érvényesülése számos esetben gyenge, az önkormányzatok többsége nem kontrollálja megfelelően a társaságok működését, a feladatellátás ellenőrzése jellemzően elmarad, valamint a belső ellenőrzés a feladatellátáshoz átadott pénzeszközök felhasználása sem válik a tulajdonosi kontroll tárgyává. E terület átfogó, koncepcionális megújítására tett az Állami Számvevőszék javaslatot. A javaslat a Kormányzat részéről is támogatásra talált. Mindezek mellett az Állami Számvevőszék egy egyedülálló önteszt-rendszert dolgozott ki, amelynek különlegessége, hogy az ÁSZ által még nem ellenőrzött önkormányzatok is javíthatják működésük szabályozottságát.

Az Állami Számvevőszék változatlanul, törvényességi ellenőrzés keretében minden második évben ellenőrzi a 1989. évi XXXIII. tv. 10. § (1) és (3) bekezdései alapján a költségvetési támogatásban részesülő pártok gazdálkodásának szabályszerűségét. Ehhez kapcsolódóan a felhalmozott tapasztalatokra építve az ellenőrzési kötelezettségek köre 2003-ban tovább bővült: a pártok működését segítő tudományos, ismeretterjesztő, kutatási, oktatási tevékenységet végző alapítványok esetében az ÁSZ két évente törvényességi ellenőrzést folytat le azoknak az alapítványoknak a gazdálkodása kapcsán, amelyek e törvény szerint állami költségvetési támogatásban részesültek.

Az Állami Számvevőszék jogszabályokban meghatározott ellenőrzési kötelezettsége 2013-ban tovább bővült: az országgyűlési képviselők választása kampányköltségeinek átláthatósága (2013. évi LXXXVII. tv. 8/B. § (1) bekezdés; 9. § (2) bekezdés) és a választási eljárások költségeinek ellenőrzése vált hangsúlyossá. A szabályozások alapján e jogkörű ellenőrzéseket az Állami Számvevőszék választásonként köteles elvégezni. A választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos állami feladatok végrehajtásának költségeit, valamint a választási szervek tevékenységével összefüggő egyéb költségeket – az Országgyűlés által megállapított mértékben – a központi költségvetésből kell ugyanis biztosítani. E pénzeszközök felhasználásáról az Állami Számvevőszék kötelessége tájékoztatni az Országgyűlést.

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 2016. évi módosítása úgy rendelkezett, hogy az MNB által létrehozott alapítvány gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi. Az ÁSZ az ellenőrzési feladatain túlmenően egyéb feladatokat is ellát. Így a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény előírja, hogy az MNB könyvvizsgálójának megválasztását, illetve visszahívásának kezdeményezését megelőzően az MNB elnöke kikéri az Állami Számvevőszék elnökének a véleményét.

A tőkepiac stabilitásának erősítése érdekében elfogadott 2015. évi CCXIV. törvényben (Quaestor-törvény) rögzített Kárrendezési Alap – amely a kötvény tulajdonosok védelmét szolgálja és a Befektető-védelmi Alap igazgatóság irányítja – gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi (2014-től az ún. Szanálási Alapot is a 2014. évi XXXVII. tv. 130. §-a alapján).

OGY határozatok

A gazdasági változások, az Állami Számvevőszék jól körülhatárolt, de egyre bővülő tevékenységi köre, és a gazdasági környezet okozta feladatok kiterjesztése folyamatos kihívások elé állítja az ÁSZ-t. Az Országgyűlés határozatokban definiálja azokat a speciális ellenőrzéseket, szakmai támogatási igényeket, amelyek során az Állami Számvevőszék munkája hozzáadott értéket teremthet a közvagyonnal történő gazdálkodás javítása, annak felhasználása és védelme kapcsán.

Az Országgyűlés elismerte a 35/2009. (V. 12.) OGY határozat és 34/2015. (VII. 7.) OGY határozat szerint az Állami Számvevőszék korrupciós kockázatok feltérképezésére irányuló tevékenysége végrehajtását, és az integritásalapú szervezeti kultúra elterjesztése érdekében végzett tevékenységét. Ennek fejlesztéseként az Országgyűlés támogatta, hogy a közpénzekkel és közvagyonnal való gazdálkodásban érintett szervezetek tekintetében az Állami Számvevőszék szélesítse a vezetői rendszerekre vonatkozó tanácsadó tevékenységét és támogassa az etikus közpénzügyi vezetőképést.

Az Országgyűlés 35/2009. (V. 12.) OGY határozatban egyetértett azzal, hogy az Állami Számvevőszék stratégiai céljaival összhangban vizsgálja a korrupciós kockázatot jelentő területeket és valósítsa meg a korrupciós kockázatok feltérképezésére irányuló kiemelt, már jóváhagyott projektet (Integritás Projekt). Deklarálta továbbá, hogy a 43/2005. (V. 26.) OGY határozatban foglaltak végrehajtásaként színvonalas szakfolyóirattá fejlesztette a Pénzügyi Szemlét, aminek kapcsán felkérte az Állami Számvevőszéket, folytassa tanácsadói, szakmai véleményformáló tevékenységét, a Pénzügyi Szemle gondozását.

Az Országgyűlés 41/2013. (V. 27.) OGY határozatában támogatja, hogy az Állami Számvevőszék részt vegyen a legfőbb ellenőrző intézmények nemzetközi szakmai szervezete (INTOSAI) Fejlesztési Kezdeményezésének (IDI) tevékenységében, és ahhoz donorként szakmai támogatást nyújtson, kiemelt figyelemmel a magyar külgazdasági stratégiára.

Az Országgyűlés 41/2014. (XI. 13.) és 21/2016. (X. 13) OGY határozatában elismerte és támogatta az Állami Számvevőszék társadalmi szerepvállalását a pénzügyi kultúra fejlesztésében, a pénzügyi tudatosság egész társadalomra történő kiterjesztésében.

A 2024-es olimpiai játékok budapesti megrendezése előkészítésére vonatkozó szakmai támogatásnyújtási kérelemnek (31/2015. (VII. 7.) OGY határozat) az ÁSZ 2016-ban és 2017-ben eleget tett.

A 11/2017. (VI. 14.) OGY határozatban az Országgyűlés feladatul szabta az államháztartási rendszerben ellenőrzést végző szervezetek ellenőrzés- módszertani fejlesztését, az ellenőrzésekről szóló tananyagok áttekintését.

II. SZ. MELLÉKLET:

A pártfinanszírozásra, kampányra, választásra vonatkozó rendelkezések főbb változásai

2017

Kampánytörvény

Módosították a kampánytörvényt (2013. évi LXXXVII. törvény), amely a következő rendelkezéssel egészült ki:

8/B. § (2a) Az Állami Számvevőszék az országgyűlési képviselők általános választását követő egy éven belül hivatalból ellenőrzi a támogatás felhasználását azoknál a pártlistát állító pártoknál, amelyek pártlistája a pártlistákra leadott összes érvényes szavazat legalább 1%-át megszerezte.

2013

Kampánytörvény

Új törvény (2013. évi LXXXVII. törvény) a kampányköltségek átláthatóvá tételéről:

1. § (1) Az országgyűlési képviselők általános és időközi választásán minden egyéni választókerületi képviselőjelölt egymillió forint összegű, a központi költségvetésből juttatott támogatásra jogosult.

2/A. § (1) A 3. § szerinti támogatásra jogosult pártlistát állító párt egyéni választókerületi jelöltje legkésőbb a jelöltként való nyilvántartásba vételének jogerőre emelkedését követő napon a kincstárnak írásban nyilatkozhat arról, hogy az 1. § szerinti támogatás igénybevételéről lemond, és azt az öt jelölő párt rendelkezésére bocsátja.

3. § (1) Az országgyűlési képviselők általános választásán minden pártlistát állító párt a központi költségvetésből támogatásra jogosult.

8/B. § (1) Az 1. § szerinti támogatás felhasználását az Állami Számvevőszék a választást követő egy éven belül, az országgyűlési képviselőkhöz jutott jelöltek tekintetében kötelezően, hivatalból ellenőrzi a kincstárnál, szükség esetén a jelölnél vagy a 2/A. § szerinti esetben a jelöltet jelölő pártnál. Az Állami Számvevőszék ellenőrzési megállapításait közli a kincstárral. Ha az Állami Számvevőszék a számvevőszéki ellenőrzés során az 1. §-ban, a 2. §-ban, illetve a 2/A. §-ban szabályozottól eltérő felhasználást állapít meg, akkor a jelölt vagy a 2/A. § szerinti esetben a jelöltet jelölő párt a kincstár által megállapított - az 1. § szerinti támogatásra vonatkozó valamely feltétel nem teljesítésével összefüggő jogsértésekkel arányban álló - összeget, de legfeljebb az 1. § szerinti támogatás kétszeresét köteles befizetni a kincstár részére.

9. § (2) A választásra fordított állami és a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló törvényben meghatározott más pénzeszközök felhasználását az Állami Számvevőszék a választást követő egy éven belül az országgyűlési képviselőkhöz jutott jelöltek és jelölő szervezetek tekintetében hivatalból, egyéb jelöltek és jelölő szervezetek tekintetében más jelölt vagy jelölő szervezet kérelmére ellenőrzi.

(4) A 7. §-ban foglalt rendelkezéseket (ami a választási kampány költségeinek korlátozásáról szól) megsértő jelölt, illetve jelölő szervezet köteles a 7. §-ban meghatározott, a választásra összesen fordítható összeg felett felhasznált összeg kétszeresét az Állami Számvevőszék felhívására 15 napon belül a központi költségvetés részére befizetni.

(5) Ha a jelölt, illetve jelölő szervezet a (4) bekezdésben foglalt kötelezettségét határidőben nem teljesíti, az Állami Számvevőszék ellenőrzési megállapításait közli a kincstárral. A kincstár a (4) bekezdésben meghatározott befizetési kötelezettségről határozatot hoz, amellyel szemben fellebbezésnek nincs helye. A befizetési kötelezettség az azt követő tizenötödik napon válik esedékessé, amikor a kincstár határozatát a bíróság helybenhagyta vagy a keresetindításra nyitva álló határidő eredménytelenül telt el.

Párttörvény	Választási eljárásról szóló törvény
Módosították a tiltott támogatásokra vonatkozó rendelkezéseket a párttörvényben (1989. évi XXXIII. törvény):	Új törvény (2013. évi XXXVI. törvény) a választási eljárásról, az ÁSZ-t érintő már korábban is meglévő rendelkezések (12. §) kiegészítésre kerültek:
4. § (2) A párt részére jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet vagyoni hozzájárulást nem adhat, a párt jogi személytől, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettől vagyoni hozzájárulást nem fogadhat el. (3) A párt vagyoni hozzájárulást más államtól nem fogadhat el. A párt külföldi szervezettől - jogi státusától függetlenül - és nem magyar állampolgár természetes személytől vagyoni hozzájárulást nem fogadhat el. A párt névtelen adományt nem fogadhat el; az ilyen adományt be kell fizetni a 8. § (1) bekezdésében meghatározott alapítvány céljaira.	148. § (2) Amennyiben sajtótermék politikai hirdetését kíván közzé tenni, a választás kitűzését követő 5 munkanapon belül az Állami Számvevőszékhez eljuttatja hirdetési szolgáltatásainak árjegyzékét, amelyet az nyilvántartásba vesz, és honlapján közzétesz. (3) Politikai hirdetést kizárólag olyan sajtótermék közzétehető, amelynek hirdetési árjegyzékét az Állami Számvevőszék nyilvántartásba vette. Politikai hirdetés csak a nyilvántartásba vett árjegyzék által meghatározott ellenérték fejében közzétehető. (4) A sajtótermék a szavazás napját követő 15 napon belül az Állami Számvevőszéknek tájékoztatja a közzétett politikai hirdetésekről. A tájékoztatás tartalmazza, hogy az egyes jelöltek és jelölő szervezetek politikai hirdetéseit kinek a megrendelésére, milyen ellenérték fejében, mely időpontban és milyen terjedelemben tette közzé. Az Állami Számvevőszék e tájékoztatásokat a honlapján közzéteszi.

1997

Választási eljárásról szóló törvény

Új törvény a választási eljárásról (1997. évi C. törvény), de az ÁSZ-t érintő rendelkezések (5. §) nem változtak.

1993

Párttörvény

Módosították a tiltott támogatásokra vonatkozó rendelkezéseket a párttörvényben (1989. évi XXXIII. törvény):

4. § (2) A párt részére költségvetési szerv, továbbá állami vállalat, állami részvétellel működő gazdasági társaság, közvetlen költségvetési támogatásban vagy költségvetési szervek támogatásában részesülő alapítvány vagyoni hozzájárulást nem adhat, a párt költségvetési szervtől, továbbá állami vállalattól, állami részvétellel működő gazdasági társaságtól, közvetlen költségvetési támogatásban vagy költségvetési szervek támogatásában részesülő alapítványtól vagyoni hozzájárulást nem fogadhat el.

(3) A párt vagyoni hozzájárulást más államtól nem fogadhat el. A párt névtelen adományt nem fogadhat el; az ilyen adományt be kell fizetni a 8. § (1) bekezdésében említett alapítvány céljaira.

1989

Párttörvény	Választási eljárásról szóló törvény
1989. évi XXXIII. törvény	1989. évi XXXIV. törvény
A tiltott támogatásokra vonatkozó rendelkezések:	Egy db ÁSZ-t érintő rendelkezése volt:
4. § (2) A párt részére állami költségvetési szerv, állami vállalat vagyoni hozzájárulást nem adhat és a párt állami költségvetési szervtől, állami vállalattól vagyoni hozzájárulást nem fogadhat el. (3) A párt vagyoni hozzájárulást más államtól nem fogadhat el. A párt névtelen adományt nem fogadhat el; az ilyen adományt be kell fizetni a 8. § (1) bekezdésében említett alapítvány céljaira.	50. § (1) A választások előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos állami feladatok végrehajtásának költségeit az állami költségvetésből kell biztosítani. E pénzeszközök felhasználásáról az Állami Számvevőszék tájékoztatja az Országgyűlést.

III. SZ. MELLÉKLET: RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK

Szervezetek

ÁEEK	Állami Egészségügyi Ellátó Központ
ÁSZ	Állami Számvevőszék
EMMI	Emberi Erőforrások Minisztériuma
ENSZ	Egyesült Nemzetek Szervezete
EU	Európai Unió
EUROSAI	European Organisation of Supreme Audit Institutions (Legfőbb Ellenőrző Intézmények Európai Szervezete)
GVH	Gazdasági Versenyhivatal
GYEMSZI	Gyógyszerészeti és Egészségügyi Minőség- és Szervezetfejlesztési Intézet (2015. március 1-jétől ÁEEK)
INTOSAI	International Organisation of Supreme Audit Institutions (Legfőbb Ellenőrző Intézmények Nemzetközi Szervezete)
IDI	INTOSAI Development Initiative (INTOSAI Fejlesztési Kezdeményezés)
KEKKH	Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala
KKM	Külgazdasági és Külügyminisztérium
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
KT	Költségvetési Tanács
Kincstár	Magyar Államkincstár
MNB	Magyar Nemzeti Bank
MNV Zrt.	Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
NAIH	Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
NGM	Nemzetgazdasági Minisztérium
NVI	Nemzeti Választási Iroda
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Gazdasági Együtműködési és Fejlesztési Szervezet)
OEVI	Országos egyéni választókerületi választási iroda
OGY	Országgyűlés
TVI	Területi választási iroda

Szabályozók

1660/2015. (IX. 15.) Korm. határozat	1660/2015. (IX. 15.) Korm. határozat a többségi állami tulajdonú gazdasági társaságok vezető állású munkavállalói javadalmazási rendszerének megújításáról
2009. évi CLV. törvény	2009. évi CLV. törvény a minősített adat védelméről
2011. évi CCIV. törvény	2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról
2013. évi CXXXIX. törvény	2013. évi CXXXIX. törvény a Magyar Nemzeti Bankról
Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
Áht.	2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
ÁSZ tv.	2011. évi LXVI. törvény az Állami Számvevőszékről
Ávr.	368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
E- ügyintézési kormányrendelet	451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet az elektronikus ügyintézés részletszabályairól
GDPR	Európai Parlament és a Tanács 2016/679 rendelete a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)
Info tv.	2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
Kttv.	a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény
Nemzeti vagyonról szóló tv.	2011. évi CXCVI. törvény a nemzeti vagyonról
Párttörvény	1989. évi XXXIII. törvény a pártok működéséről és gazdálkodásáról
Stabilitási tv.	Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény
Számv. tv.	2000. évi C. törvény a számvitelről 1660/2015. kormányhatározat
Választási eljárásokról szóló tv.	2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról

Egyéb

ÁROP	Államreform Operatív Program
GDP	Gross Domestic Product (bruttó hazai termék)
GT	gazdasági társaság
ISSAI	International Standards of Supreme Audit Institutions (legfőbb ellenőrző intézmények nemzetközi sztenderdjei)
IT	Információs Technológia
ÖKOMER	Önkormányzatokra irányuló kockázati megfigyelő rendszer
SAI PMF	Supreme Audit Institutions Performance Measurement Framework (legfőbb ellenőrző intézmények teljesítménymérési keretrendszere)
V4+3	a Visegrádi Együtműködés országai: Magyarország, Csehország, Lengyelország, Szlovákia (V4) kiegészítve Ausztriával, Horvátországgal és Szlovéniával

IV. SZ. MELLÉKLET: KÖNYVVIZSGÁLÓI JELENTÉS

FÜGGETLEN KÖNYVVIZSGÁLÓI JELENTÉS

és

TÁJÉKOZTATÓ AZ ORSZÁGGYŰLÉS ELNÖKE RÉSZÉRE

az

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK KÖLTSÉGVETÉSI FEJEZET

2018. évi éves költségvetési beszámolójának felülvizsgálatáról

KÉSZÍTETTE:

SZENCZI DIVIZOR

ÜZLETVITELI TANÁCSADÓ ÉS KÖNYVVIZSGÁLÓ KFT.

SZÉKHELY: 1088 BUDAPEST, JÓZSEF KÖRÚT 19. III./6.

LEVELEZÉSI CÍM: 4002 DEBRECEN PF. 309

TEL./FAX: (52) 454-928 • (52) 454-929 • (52) 531-506

IRODA CÍM: 4024 DEBRECEN, SZENT ANNA UTCA 14./A.

EMAIL: IRODA@SZENCZIDIVIZOR.HU

MOBIL: +36 (30) 633-2309

FÜGGETLEN KÖNYVVIZSGÁLÓI JELENTÉS

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK KÖLTSÉGVETÉSI FEJEZET 2018. ÉVI GAZDÁLKODÁSÁRÓL SZÓLÓ BESZÁMOLÓ KÖNYVVIZSGÁLATÁRÓL, AZ ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA RÉSZÉRE

Vélemény:

Elvégeztem az Állami Számvevőszék Költségvetési Fejezet (továbbiakban: ÁSZ) 2018. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló, 2019. március 19. keltezéssel készített, éves záró költségvetési beszámolójának a könyvvizsgálatát, – amely szerint a teljesített bevételek összege 10 406 704 eFt, a teljesített kiadások összege 9 739 668 eFt, 2018. évre vonatkozó maradvány kimutatás szerinti összes maradvány összege: 667 036 eFt, további adatszolgáltatásokból (elszámolásokból) valamint a 2018. december 31-i mérlegből az eszközök és források egyező végösszege 4 046 886 eFt, az ugyanezen időponttal végződő költségvetési évre vonatkozó eredménykimutatásból, melyben a mérleg szerinti eredmény mínusz 413 095 eFt, veszteség – , amely számviteli információk a számvitelről szóló hatályos 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: számviteli törvény), valamint az államháztartás számviteléről szóló hatályos 4/2013. (I. 11.) Kormányrendelet (a továbbiakban: államháztartás számviteléről szóló kormányrendelet - Áhsz.) alapján kerültek meghatározásra.

Véleményem szerint az Állami Számvevőszék 2018. évi éves költségvetési beszámolója megbízható és valós képet ad a vonatkozó gazdálkodási időszak költségvetésének teljesítéséről és jövedelmi helyzetéről, valamint a 2018. december 31-én fennálló vagyoni és pénzügyi helyzetről.

Véleményem kiegészül azzal, hogy az Állami Számvevőszék 2018. december 31-ével végződő költségvetési évre vonatkozó mellékelt éves záró költségvetési beszámolója és az abban közölt számviteli információk minden lényeges szempontból az államháztartásról szóló hatályos 2011. évi CXCV. törvénynek megfelelően, a számviteli törvénnyel, az államháztartás számviteléről szóló kormányrendelettel, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról rendelkező hatályos 368/2011. (XII.31.) Kormányrendelettel (továbbiakban: Ávr.), valamint az Állami Számvevőszékről szóló hatályos 2011. évi LXVI. törvénnyel (továbbiakban: Ász tv.) összhangban kerültek összeállításra és ezért véleményem szerint a 2018. évi az éves záró költségvetési beszámoló elfogadásra alkalmas.

A vélemény alapja:

Könyvvizsgálatomat a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban és a könyvvizsgálatra vonatkozó – Magyarországon hatályos – törvények és egyéb jogszabályok alapján hajtottam végre. Ezen standardok értelmében fennálló felelősségem bővebb leírását jelentésem „A könyvvizsgáló éves záró költségvetési beszámoló könyvvizsgálatáért és véleményezéséért való felelőssége” szakasza tartalmazza.

Független vagyok az Állami Számvevőszék szervezetétől a vonatkozó Magyarországon hatályos jogszabályokban, és a Magyar Könyvvizsgálói Kamra „A könyvvizsgálói hivatás magatartás (etikai) szabályairól és a fegyelmi eljárásról szóló szabályzat”-ában, valamint az ezekben nem rendezett kérdések tekintetében a Nemzetközi Etikai Standardok Testülete által kiadott „Könyvvizsgálók Etikai Kódexe”-ben (IESBA Kódex-ben) foglaltak szerint és megfelelek az ugyanezen normában szereplő etikai előírásoknak is.

A éves záró költségvetési beszámoló általam végzett könyvvizsgálatára vonatkozó, Magyarországon hatályos etikai követelményeknek megfelelően, független vagyok az Állami Számvevőszéktől és ugyanezen etikai követelményekkel összhangban eleget tettem egyéb etikai felelősségeimnek is.

Meggyőződésem, hogy az általam megszerzett könyvvizsgálati bizonyíték elegendő és megfelelő alapot nyújt véleményemhez.

Egyéb információk:

Az egyéb információk az éves záró költségvetési beszámolóban, illetve ahhoz kapcsolódó nem számviteli információkból állnak, beleértve azok mellékleteinek tartalmát is. Az Állami Számvevőszék vezetése (továbbiakban: „vezetés”) felelős az egyéb információk elkészítéséért és bemutatásáért. Az éves záró költségvetési beszámolóban közölt számviteli információkról a jelentésem „Vélemény” szakaszában adott véleményem nem vonatkozik az egyéb információkra, és az egyéb információkra vonatkozóan nem bocsátok ki semmilyen formájú bizonyosságot nyújtó következtetést. Az éves záró költségvetési beszámolóban, valamint mellékleteikben közölt számviteli információk általam végzett könyvvizsgálatával kapcsolatban az én felelősségem az egyéb információk áttekintése (átolvasása) és ennek során annak mérlegelése, hogy az éves záró költségvetési beszámolóban, valamint mellékleteikben foglalt egyéb információk ellentmondanak-e a közölt számviteli információknak vagy a könyvvizsgálat során szerzett ismereteim alapján, vagy egyébként úgy tűnik-e, hogy azok lényeges hibás állítást tartalmaznak. Ha az elvégzett munkám alapján arra a következtetésre jutok, hogy az egyéb információk lényeges hibás állítást tartalmaznak, kötelességem ezt a tényt jelteni. Ebben a tekintetben nincsen jelentenivalóm.

A vezetés és az irányítással megbízott személyek felelőssége az éves záró költségvetési beszámolóért:

A vezetés felelős az éves záró költségvetési beszámolóban az államháztartásról szóló hatályos 2011. évi CXCV. törvénynek megfelelő összeállításáért és előterjesztésért, az abban szereplő számviteli információknak a számviteli törvényben, az államháztartás számviteléről szóló kormányrendeletben, az Ávr-ben, valamint az Ász tv-ben foglaltakkal összhangban történő elkészítéséért és bemutatásáért, valamint az olyan belső kontrollokért, amelyeket a vezetés

DETRICH JÁNOSNÉ DR.
Könyvvizsgáló
KI-1680/94/VIII.
002728

DETRICH JÁNOSNÉ DR.
Könyvvizsgáló
KI-1680/94/VIII.
002728

szükségesnek tart ahhoz, hogy lehetővé váljon az akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításoktól mentes éves záró költségvetési beszámoló elkészítése.

Az irányítással megbízott személyek felelősek az Állami Számvevőszék pénzügyi beszámolási folyamatának felügyeletéért.

A könyvvizsgáló éves záró költségvetési beszámoló könyvvizsgálataért és véleményezéséért való felelőssége:

A könyvvizsgálat során célom kellő bizonyosságot szerezni arról, hogy az éves záró költségvetési beszámolóba belefoglalt számviteli információk egésze nem tartalmaz akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állítást, valamint az, hogy ennek alapján a véleményemet tartalmazó független könyvvizsgálói jelentést bocsássak ki. A kellő bizonyosság magas fokú bizonyosság, de nem garancia arra, hogy a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálói Standardokkal összhangban elvégzett könyvvizsgálat mindig feltárja az egyébként létező lényeges hibás állítást. A hibás állítások eredhetnek csalásból vagy hibából, és lényegesnek minősülnek, ha ésszerű lehet az a várakozás, hogy ezek önmagukban vagy együttesen befolyásolhatják a felhasználók adott éves záró költségvetési beszámolóba belefoglalt számviteli információk alapján meghozott gazdasági döntéseit.

Egy, a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálói Standardokkal összhangban elvégzésre kerülő könyvvizsgálatnak a részeként szakmai megítélést alkalmazok, és szakmai szkepticizmust tartok fenn a könyvvizsgálat egésze során. Emellett:

- Azonosítottam és felmértem az éves záró költségvetési beszámolóba belefoglalt számviteli információk akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításainak kockázatait, az ezen kockázatok kezelésére alkalmas könyvvizsgálói eljárásokat alakítottam ki és hajtottam végre, valamint véleményem megalapozásához elegendő és megfelelő könyvvizsgálói bizonyítékot szereztem. A csalásból eredő lényeges hibás állítás fel nem tárásának kockázata nagyobb, mint a hibából eredő, mivel a csalás magában foglalhat összejátszást, hamisítást, szándékos kihagyásokat, téves nyilatkozatokat, vagy a belső kontroll felülírását.

Értékelem az Állami Számvevőszéknél a vezetés által alkalmazott számviteli politika megfelelőségét és a vezetés által készített számviteli becslések és közzétételek ésszerűségét.

- Megismertem a könyvvizsgálat szempontjából releváns belső kontrollt annak érdekében, hogy olyan könyvvizsgálói eljárásokat tervezzek meg, amelyek az adott körülmények között megfelelőek, de nem azért, hogy a belső kontroll hatékonyságára vonatkozóan véleményt nyilvánítsak.
- Megvizsgáltam az éves záró költségvetési beszámolóba belefoglalt számviteli információkat, különös tekintettel az Állami Számvevőszéknek az éves záró költségvetési beszámolóban bemutatott költségvetési mérlegére, pénzeszközeinek változására, adósságállományára, vagyonkimutatására, továbbá a többéves kihatással járó döntések számszerűsített hatásaira, a kötelezettségek alakulására.
- Következtetést vontam le arról, hogy a 2018 évi éves költségvetési beszámoló kapcsán helyénvaló volt-e a vezetés részéről a gazdálkodás folytatásának elvén

alapuló éves költségvetési beszámoló összeállítása, valamint a szerzett könyvvizsgálói bizonyíték alapján arról, hogy fennáll-e lényeges bizonytalanság olyan eseményekkel vagy feltételekkel kapcsolatban, amelyek jelentős kétséget vethetnek fel az Állami Számvevőszék szervezet gazdálkodás folytatásának elve érvényesülését illetően, különös tekintettel a szervezeti- és feladat változásokra, beleértve a jövőbeli események, valamint feltételek változásának hatásait is. Következtetésem a független könyvvizsgáló jelentésem dátumáig megszerzett könyvvizsgálói bizonyítékon alapulnak. Jövőbeli események vagy feltételek azonban érinthetik az Állami Számvevőszéknél a gazdálkodás folytatása elvének érvényesülését.

Az irányítással megbízott személyek tudomására hozom - egyéb kérdések mellett - a könyvvizsgálat tervezett hatókörét és ütemezését, a könyvvizsgálat jelentős megállapításait, beleértve az Állami Számvevőszék által alkalmazott belső kontrollnak a könyvvizsgálatom során általam azonosított jelentős hiányosságait is, ha voltak ilyenek. Könyvvizsgálatom során megállapítom, hogy az Állami Számvevőszéknél, nem tártam fel jelentős hiányosságot.

Budapest, 2019. április 12.

"SZENCZI" DIVIZOR ÜZLETVESEL
TANÁCSADÓ ÉS KÖNYVVIZSGÁLÓ KFT.
1088 Budapest, József krt. 19. III/6
Adószám: 11153298-2-47

Könyvvizsgáló cég képviselőjének aláírása
Detrich Jánosné dr. ügyvezető
SZENCZI DIVIZOR KFT.
1088 Budapest, József krt. 19. III/6
Nyilvántartási szám: 000852
Költségvetési minősítés száma: KM002171

DETRICH JÁNOSNÉ DR.
Könyvvizsgáló
KI-1680/94/VIII.
002728

Kamara tag könyvvizsgáló aláírása
Detrich Jánosné dr.
Nyilvántartási szám: 002728
Költségvetési minősítés száma: KM000199

DETRICH JÁNOSNÉ DR.
Könyvvizsgáló
KI-1680/94/VIII.
002728

ÁTLÁTHATÓSÁG

JELENTÉS

MEGÁLLAPÍTÁS

CÉLSZERŰSÉG

EGYÜTTMŰKÖD

SZABÁLYOSSÁG

JELENTÉS

TÖRVÉNYES

ÁLLAMHÁZTARTÁS

ÖSÉG

GAZDÁLKODÁS

INTEGRITÁS

EREDMÉNYESSÉG

ELEMZÉS

ELLENŐRZÉS

TANÁCSADÁS

FENNTARTHATÓSÁG

OSZTÁS

TÁJÉKOZTATÁS

MÉRTÉKADÁS

KÖZPÉNZZÜGYEK

ÁLLAMHÁZTARTÁS

INTÉZKEDÉS

TELJESÍTMÉNY

MINŐSÉG

ÖSÉG

ELEMZÉS

ÉRTÉKTEREMTÉS

RENDEZETTSÉG

HASZNOSULÁS

EGYÜTTMŰKÖDÉS

GAZDÁLKODÁS

ELLENŐRZÉS

FENNTARTHATÓSÁG

SZABÁLYOSSÁG

INTEGRITÁS

KÖZPÉNZZÜGYEK

ÁLLAMHÁZTARTÁS

Állami Számvevőszék

1052 Budapest, Apáczai Cs. J. u. 10. • Postacím: 1364 Budapest 4. Pf. 54

Telefonszám: +36-1-484-9100 • Telefax: +36-1-484-9200

www.asz.hu